

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

KOMISSION ASETUS (EU) N:o 651/2014,

annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014,

tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 ⁽¹⁾, ja erityisesti sen 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan,

on kuullut neuvoa-antavaa valtiontukikomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan kriteerit täyttävä julkinen rahoitus on valtiontukea, ja siitä on ilmoitettava komissiolle perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Perussopimuksen 109 artiklan mukaisesti neuvosto voi kuitenkin määrittää tukimuodot, jotka vapautetaan tästä ilmoitusvaatimuksesta. Perussopimuksen 108 artiklan 4 kohdan mukaan komissio voi antaa kyseisiä valtiontukimuotoja koskevia asetuksia. Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 994/98 annetaan komissiolle valtuudet julistaa perussopimuksen 109 artiklan mukaisesti, että seuraavat tukimuodot voidaan tietyn edellytyksen avulla vapauttaa ilmoitusvaatimuksesta: pienille ja keskisuurille yrityksille, jäljempänä 'pk-yritykset', myönnettävä tuki, tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävä tuki, ympäristönsuojelutuki, työllisyys- ja koulutustuki sekä komission kunkin jäsenvaltion osalta alueellisen tuen myöntämistä varten hyväksymien karttojen mukainen tuki. Tämän perusteella komissio antoi komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 ⁽²⁾. Asetusta (EY) N:o 800/2008 sovellettiin alun perin 31 päivään joulukuuta 2013 asti, mutta sitä jatkettiin myöhemmin asetuksen (EY) N:o 800/2008 muuttamisesta sen soveltamisen keston osalta 29 päivänä marraskuuta 2013 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 1224/2013 ⁽³⁾, ja sen voimassaolo päättyi nyt 30 päivänä kesäkuuta 2014. Asetusta (EY) N:o 994/98 muutettiin 22 päivänä heinäkuuta 2013 neuvoston asetuksella Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun asetuksen (EY) N:o 994/98 muuttamisesta (EU) N:o 733/2013 ⁽⁴⁾ komission valtuuttamiseksi laajentamaan ryhmäpoikkeuksen koskemaan uusia tukimuotoja, joiden osalta voidaan määritellä selvät soveltuvuusedellytykset. Tällaisiin uusiin ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan kuuluviin tukimuotoihin sisältyvät tuki tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi, sosiaalinen kuljetustuki syrjäisten alueiden asukkaiden hyväksi, tuki laajakaistainfrastruktuureille, tuki innovaatiotoimintaan, tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen ja tuki urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille. Jos

⁽¹⁾ EYVL L 142, 14.5.1998, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3.

⁽³⁾ EUVL L 320, 30.11.2013, s. 22.

⁽⁴⁾ EUVL L 204, 31.7.2013, s. 11.

komissio saa riittävää käytännön kokemusta, jonka perusteella se voi määrittää toiminnalliset poikkeuksen myöntämisedellytykset, jotka varmistavat ennalta muiden tukimuotojen soveltuvuuden sisämarkkinoille, se aikoo tarkastella uudelleen tämän asetuksen soveltamisalaa ulottaakseen sen tiettyihin tukityyppisiin kyseisillä aloilla. Erityisesti komissio aikoo kehittää satama- ja lentoasemainfrastruktuuria koskevat kriteerit joulukuuhun 2015 mennessä.

- (2) Komissio käynnisti EU:n valtiontukiudistusta koskevalla tiedonannollaan ⁽¹⁾ valtiontukisääntöjen laaja-alaisen tarkistuksen. Tämän valtiontukiudistuksen päätavoitteena on i) kestävä, älykäs ja osallistava kasvu kilpailuun perustuvilla sisämarkkinoilla ja jäsenvaltioiden tukeminen toimissa julkisten varojen käytön tehostamiseksi; ii) komission suorittaman valtiontukitoimenpiteiden ennakkoarvioinnin keskittäminen tapauksiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoilla, ja jäsenvaltioiden yhteistyön tiivistäminen valtiontukisääntöjen täytäntöönpanossa; ja iii) sääntöjen yksinkertaistaminen ja nopeampi, paremmin perusteltu ja määrätietoisempi päätöksenteko, joka pohjautuu selkeisiin taloudellisiin perusteisiin, yhteisiin toimintaperiaatteisiin ja selkeisiin velvollisuuksiin. Asetuksen (EY) N:o 800/2008 tarkistaminen on keskeinen osa valtiontukiudistusta.
- (3) Tämän asetuksen avulla valvontatoimet olisi voitava priorisoida paremmin, yksinkertaistamista olisi voitava lisätä ja asetuksen olisi lisättävä avoimuutta sekä valtiontukisääntöjen noudattamisen tehokasta arviointia ja valvontaa kansallisella ja unionin tasolla säilyttäen samalla komission ja jäsenvaltioiden toimivaltuudet. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (4) Niiden kokemusten perusteella, jotka komissio on saanut asetuksen (EY) N:o 800/2008 soveltamisesta, se on voinut määritellä paremmin edellytykset, joiden nojalla tiettyjen tukimuotojen voidaan katsoa soveltuvan sisämarkkinoille, ja laajentaa ryhmäpoikkeusten soveltamisalaa. Kokemukset ovat myös tuoneet ilmi, että on tarpeen lisätä avoimuutta ja tehostaa valvontaa ja arviointia erittäin suurten tukiohjelmien osalta ottaen huomioon niiden vaikutus kilpailuun sisämarkkinoilla.
- (5) Tämän asetuksen yleiset soveltämisedellytykset olisi määriteltävä yhteisten periaatteiden nojalla, joilla varmistetaan, että tuki on yhteisen edun mukaista, sillä on selkeä kannustava vaikutus, se on tarkoituksenmukaista ja oikeasuhteista, myönnetty täysin avoimesti ja siihen kohdistuu valvontaa ja säännöllistä arviointia, eikä se muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (6) Tuki, joka täyttää kaikki tässä asetuksessa asetetut yleiset edellytykset ja tiettyjä tukimuotoja koskevat erityiset edellytykset, olisi vapautettava perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa asetetusta ilmoitusvelvollisuudesta.
- (7) Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaa, kuuluu edelleen perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisen ilmoitusvaatimuksen piiriin. Tällä asetuksella ei rajoiteta jäsenvaltioiden mahdollisuutta ilmoittaa tuesta, jonka tavoitteet vastaavat tämän asetuksen soveltamisalaa kuuluvia tavoitteita.
- (8) Suurten tukiohjelmien mahdollisten kauppaa ja kilpailua vääristävien suurempien vaikutusten vuoksi tukiohjelmien, joiden keskimääräinen vuotuinen valtiontukibudjetti ylittää absoluuttiseen arvoon perustuvan kynnysarvon, olisi periaatteessa oltava valtiontukiarvioinnin kohteena. Arvioinnissa olisi pyrittävä tarkistamaan, onko tukiohjelman sisämarkkinoille soveltuvuuden taustalla olevat oletukset ja edellytykset täytetty, sekä vahvistamaan tukitoimenpiteen tehokkuus sen yleisten ja erityisten tavoitteiden perusteella ja annettava viitteitä ohjelman vaikutuksesta kilpailuun ja kauppaan. Tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi valtiontukiarviointi olisi suoritettava komission hyväksymän arviointisuunnitelman perusteella. Tällainen suunnitelma olisi tavallisesti laadittava ohjelman suunnittelun yhteydessä ja hyväksyttävä hyvissä ajoin ennen ohjelman voimaantuloa, mutta tämä ei ehkä ole mahdollista kaikissa tapauksissa. Jotta ei viivytettäisi tällaisten ohjelmien voimaantuloa, tätä asetusta sovelletaan niihin enintään kuuden kuukauden ajan. Komissio voi päättää pidentää tätä ajanjaksoa hyväksyttyään arviointisuunnitelman. Tätä varten arviointisuunnitelma olisi ilmoitettava komissiolle 20 työpäivän kuluessa ohjelman voimaantulosta. Komissio voi myös poikkeuksellisesti päättää, että arviointi ei ole tarpeen asian erityispiirteiden vuoksi. Komission olisi saatava jäsenvaltiolta arviointisuunnitelman arvioinnissa tarvittavat tiedot ja pyydettävä lisätietoja viipymättä, jotta jäsenvaltio voi täydentää puuttuvia tietoja, joita komissio tarvitsee päätöksen tekemiseksi. Tämän menettelyn uutuuden vuoksi komissio antaa erillisessä asiakirjassa yksityiskohtaisia ohjeita, jotka koskevat niiden kuuden kuukauden aikana, joiden kuluessa arviointisuunnitelma on hyväksyttävä, sovellettavaa menettelyä ja niitä malleja, joita käyttäen arviointisuunnitelmat on toimitettava. Arvioitavina oleviin ohjelmiin tehtävät muutokset,

⁽¹⁾ COM(2012) 209, 8.5.2012.

lukuun ottamatta muutoksia, jotka eivät voi vaikuttaa tukiohjelman soveltavuuteen sisämarkkinoille tämän asetuksen nojalla tai eivät voi merkittävästi vaikuttaa hyväksytyt arviointisuunnitelman sisältöön, olisi arvioitava ottaen huomioon tällaisen arvioinnin tulos ja ne olisi jätettävä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Muun muassa puhtaasti muodollisten muutosten, hallinnollisten muutosten tai EU:n yhteisrahoitamiin toimenpiteisiin liittyvien muutosten ei periaatteessa pitäisi katsoa vaikuttavan merkittävästi hyväksytyt arviointisuunnitelman sisältöön.

- (9) Tätä asetusta ei pitäisi soveltaa tukeen, jolla suositaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella, eikä vientiin liittyvään toimintaan myönnettävään tukeen. Sitä ei pitäisi etenkin soveltaa tukeen, jolla rahoitetaan jakeluverkon perustamista ja toimintaa muissa maissa. Messujen osallistumiskustannuksiin tai sellaisista selvityksistä tai konsulttipalveluista aiheutuviin kustannuksiin myönnettävää tukea, joita tarvitaan uuden tai olemassa olevan tuotteen tuomiseksi uusille markkinoille toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa, ei yleensä katsota vientituueksi.
- (10) Tätä asetusta olisi periaatteessa sovellettava useimmilla talouden aloilla. Joillakin aloilla, kuten kalastus- ja vesiviljelyalalla ja maatalouden alkutuotannon alalla, soveltamisalaa olisi kuitenkin rajoitettava sovellettavien erityissääntöjen perusteella.
- (11) Tätä asetusta olisi sovellettava maataloustuotteiden jalostamiseen ja kaupan pitämiseen edellyttäen, että tietyt edellytykset täyttyvät. Jalostukseksi tai kaupan pitämiseksi ei tässä asetuksessa pitäisi katsoa maatilatoimintaa, joka on tarpeen tuotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten, ensituottajan toimesta tapahtuvaa ensimyyntiä jälleenmyyjille tai jatkojalostajille tai tuotteen valmistamista tällaista ensimyyntiä varten.
- (12) Tätä asetusta ei pitäisi soveltaa kilpailukyvyttömiä kivihilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi myönnettävään tukeen, johon sovelletaan kilpailukyvyttömiä kivihilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi annettavasta valtiontuesta 10 päivänä joulukuuta 2010 annettua neuvoston päätöstä ⁽¹⁾. Tätä asetusta olisi sovellettava muunlaiseen tukeen kivihilialalla, alueellista tukea lukuun ottamatta.
- (13) Komission olisi varmistettava, että hyväksytty tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun vastaisella tavalla. Sen vuoksi tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä tuki tuensaajalle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on todettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi; poikkeuksen tästä muodostavat tukiohjelmat tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi.
- (14) Tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävä tuki, koska tällaista tukea olisi arvioitava valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi 1 päivänä lokakuuta 2004 annettujen suuntaviivojen ⁽²⁾, joiden voimassaoloa on pidennetty komission tiedonannolla valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi 1 päivänä lokakuuta 2004 annettujen yhteisön suuntaviivojen voimassaoloajan pidentämisestä ⁽³⁾, tai myöhempien pelastamis- ja rakenneuudistustukea koskevien suuntaviivojen perusteella, jotta voidaan välttää suuntaviivojen kiertäminen; poikkeuksen tästä muodostavat tukiohjelmat tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi. Oikeusvarmuuden takaamiseksi on aiheellista vahvistaa selkeät kriteerit, jotka eivät edellytä yrityksen tilanteen kaikkien erityispiirteiden arviointia sen määrittämiseksi, katsotaanko yritys vaikeuksissa olevaksi yritykseksi tätä asetusta sovellettaessa.
- (15) Valtiontukisääntöjen täytäntöönpanon valvonta perustuu pitkälti yhteistyöhön jäsenvaltioiden kanssa. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan tämän asetuksen noudattaminen, myös silloin, kun yksittäisiä tukia myönnetään ryhmäpoikkeuksen saaneista ohjelmista.
- (16) Koska kaupankäynnin edellytysten muuttumisen riski on suuri myönnettäessä suuria yksittäisiä tai kasautuneita tukimääriä, komission olisi arvioitava ne ilmoituksen perusteella. Kullekin tämän asetuksen soveltamisalaaan kuuluvalla tukimuodolle olisi sen vuoksi määritettävä kynnsarvot, joissa otetaan huomioon kyseisen tuen muoto

⁽¹⁾ EUVL L 336, 21.12.2010, s. 24.

⁽²⁾ EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

⁽³⁾ EUVL C 296, 2.10.2012, s. 3.

ja sen todennäköiset vaikutukset kaupankäynnin edellytyksiin. Kynnysarvot ylittävien tukien olisi kuuluttava myös jatkossa perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvaatimuksen piiriin. Tässä asetuksessa vahvistettuja kynnysarvoja ei pitäisi kiertää jakamalla tukiohjelmat tai tukihankkeet keinotekoisesti useisiin tukiohjelmiin tai hankkeisiin, joiden piirteet, tavoitteet tai tuensaajat ovat samanlaiset.

- (17) Läpinäkyvyyden, tasapuolisen kohtelun ja tehokkaan valvonnan varmistamiseksi tätä asetusta olisi sovellettava ainoastaan tukeen, jonka osalta on mahdollista laskea etukäteen tarkka bruttoavustusekvivalentti tarvitsematta tehdä riskinarviointia (läpinäkyvä tuki). Tiettyjen tukivälineiden kuten lainojen, takausten, verotoimenpiteiden, riskirahoitustoimenpiteiden ja erityisesti takaisinmaksettavien ennakkojen osalta tässä asetuksessa olisi määritettävä edellytykset, joiden täytyessä tällaisia toimenpiteitä voidaan pitää läpinäkyvinä. Pääomapanoksia ei pitäisi katsoa läpinäkyväksi tueksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta riskirahoitusta ja käynnistystukea koskevia erityisehtoja. Takauksista koostuva tuki olisi katsottava läpinäkyväksi, jos bruttoavustusekvivalentti on laskettu kyseisenkaltaiselle yritykselle vahvistettujen safe harbour -maksujen perusteella. Pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) tapauksessa komission tiedonannossa EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtioneuvoston takauksina ⁽¹⁾ määritetään vuosimaksun tasot, joiden ylityessä valtion takauksia ei katsottaisi tueksi.
- (18) Jotta varmistetaan, että tuki on tarpeen ja kannustaa kehittämään edelleen tiettyjä toimintoja tai hankkeita, tätä asetusta ei pitäisi soveltaa sellaisiin toimintoihin myönnettävään tukeen, jotka tuensaaja toteuttaisi joka tapauksessa myös ilman tukea. Tuella olisi myönnettävä tämän asetuksen mukainen vapautus ilmoitusvaatimuksesta vain siinä tapauksessa, että tuetun hankkeen tai toiminnan toteutukseen liittyvät työt aloitetaan vasta sen jälkeen kun tuensaaja on toimittanut kirjallisen tukihakemuksen.
- (19) Kun tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvan tapauskohtaisen tuen saaja on suuri yritys, jäsenvaltion olisi varmistettava sellaisiin tuensaajiin, jotka ovat pk-yrityksiä, sovellettavien kannustavaa vaikutusta koskevien edellytysten täyttymisen lisäksi myös se, että tuensaaja on analysoinut sisäisessä asiakirjassa tuettavan hankkeen tai toiminnan elinkelpoisuutta tuen kanssa ja ilman tukea. Jäsenvaltion olisi tarkistettava, että tällä sisäisellä asiakirjalla osoitetaan, että tuen seurauksena hankkeen tai toiminnan soveltamisala on merkittävästi laajempi, tuensaajan hankkeen tai toiminnan toteuttamiseen käyttämä kokonaismäärä kasvaa merkittävästi taikka hankkeen tai toiminnan toteutusvauhtia nopeutetaan merkittävästi. Alueellisella tuella olisi katsottava olevan kannustava vaikutus, jos investointihanketta ei olisi toteutettu kyseisellä tukialueella ilman tukea.
- (20) Automaattisesti sovellettaviin veroetuksiin perustuviin tukiohjelmiin olisi jatkossakin sovellettava kannustavaa vaikutusta koskevaa erityisedellytystä, koska tällainen tuki myönnetään eri menettelyjä noudattaen kuin muut tukimuodot. Tällaiset tukiohjelmat olisi pitänyt hyväksyä jo ennen tuetun hankkeen tai toiminnan toteutukseen liittyvien töiden aloittamista. Tätä edellytystä ei pitäisi kuitenkaan soveltaa myöhemmin käyttöön otettaviin verojärjestelmiin edellyttäen, että toiminta kuului jo aikaisempien veroetuksiin perustuvien verojärjestelmien soveltamisalaan. Tällaisten järjestelmien kannustavan vaikutuksen arvioinnin kannalta ratkaiseva ajankohta on se, jolloin verotoimenpide otettiin käyttöön ensimmäistä kertaa alkuperäisessä järjestelmässä, joka korvataan sen jälkeen myöhemmin käyttöön otettavalla verojärjestelmällä.
- (21) Alueellisen toimintatuen, alueellisen kaupunkikehitystuen, pk-yrityksille rahoituksensaantiin myönnettävän tuen, epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon myönnettävän tuen, alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämisestä aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen myönnettävän tuen, ympäristöverojen alennusten muodossa myönnettävän tuen, tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi myönnettävän tuen, sosiaalisen kuljetustuen syrjäisten alueiden asukkaiden hyväksi sekä kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettävän tuen osalta kannustavan vaikutuksen olemassaoloa koskevaa vaatimusta ei sovelleta tai olisi oletettava, että sitä on noudatettu, jos näille tukimuodoille tässä asetuksessa asetetut erityisedellytykset täyttyvät.
- (22) Jotta voidaan varmistaa, että tuki on oikeasuhteista ja rajattu välttämättömään määrään, tuen enimmäismäärät olisi mahdollisuuksien mukaan ilmaistava tukikelpoisiin kustannuksiin suhteutettuina tuki-intensiteetteinä. Jos tuen enimmäisintensiteettiä ei voida määrittää, koska tukikelpoisia kustannuksia ei pystytä osoittamaan, tai jotta voidaan käyttää yksinkertaisempia välineitä pienten määrien tapauksessa, tuen enimmäismäärien nimellisarvot olisi määritettävä tukitoimenpiteiden oikeasuhteisuuden varmistamiseksi. Tuki-intensiteetti tai tuen enimmäismäärä olisi komission kokemuksen perusteella vahvistettava tasolle, jolla minimoidaan kilpailunvääristymät tuettavalla alalla ja poistetaan asianmukaisesti markkinoiden toimintapuute tai koheesio-ongelma. Alueellisen investointituen tuki-intensiteetin olisi noudatettava aluetukikarttojen mukaan hyväksyttävää tuki-intensiteettiä.

⁽¹⁾ EUVL C 155, 20.6.2008, s. 10.

- (23) Tuki-intensiteettiä laskettaessa olisi otettava huomioon vain tukikelpoiset kustannukset. Asetuksella ei myönnetä poikkeusta tuelle, joka ylittää sovellettavan tuki-intensiteetin sen seurauksena, että huomioon on otettu sellaisia kustannuksia, jotka eivät ole tukikelpoisia. Tukikelpoiset kustannukset olisi osoitettava selkeillä, eritellyillä ja ajantasailla asiakirjoilla. Kaikki käytetyt luvut olisi ilmaistava ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä. Useassa erässä maksettava tuki olisi diskontattava sen myöntämisaikankohdan mukaiseen arvoon. Myös tukikelpoiset kustannukset olisi diskontattava myöntämishetken arvoon. Diskonttauksessa ja muussa muodossa kuin avustuksena myönnettävän tuen määrän laskemisessa korkokantana olisi käytettävä tuen myöntämisaikakohtana sovellettavaa diskonttokorkoa ja viitekorkoa, joka määritellään viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta annetun komission tiedonannon ⁽¹⁾ mukaisesti. Jos tuki myönnetään veroetuuksina, tukierät olisi diskontattava veroetuuksien voimaantuloajankohtina sovellettavien diskonttokorkojen perusteella. Takaisinmaksettavina ennakkoina myönnettävän tuen käyttöä olisi edistettävä, koska tällaiset riskinjakovälineet vahvistavat tuen kannustavaa vaikutusta. Tämän vuoksi olisi aiheellista säätää, että kun tuki myönnetään takaisinmaksettavina ennakkoina, tämän asetuksen mukaan sovellettavia tuki-intensiteettejä voidaan korottaa muulloin kuin alueellisen tuen tapauksessa, koska alueelliselle tuelle voidaan myöntää poikkeus vain silloin, kun tuki on hyväksytytjen karttojen mukaista.
- (24) Jos tuki myönnetään tulevia veroja koskevin veroetuuksina, sovellettava diskonttokorko ja tukierien täsmällinen määrä eivät välttämättä ole tiedossa ennakkoon. Tällöin jäsenvaltioiden olisi ennakolta määritettävä tuen diskontattulle arvolle yläraja sovellettavan tuki-intensiteetin rajoissa. Kun tietyn ajankohdan tukierään sisältyvän tuen määrä saadaan myöhemmin selville, diskonttaus voidaan suorittaa kyseisenä ajankohtana sovellettavan diskonttokoron perusteella. Jokaisen tukierän diskontattu arvo olisi vähennettävä yhteenlasketusta ylärajasta (enimmäisraja).
- (25) Jotta voidaan määrittää, noudatetaanko tässä asetuksessa säädettyjä ilmoituskynnysarvoja ja tuen enimmäisintensiteettejä, olisi otettava huomioon tuettuun toimintaan tai hankkeeseen myönnettävän valtiontuen kokonaismäärä. Lisäksi tässä asetuksessa olisi määritettävä olosuhteet, joissa eri tukimuotojen kasautuminen voidaan hyväksyä. Tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saanut tuki ja muu jonkin toisen asetuksen nojalla poikkeuksen saanut tai komission hyväksymä sisämarkkinoille soveltuva tuki voivat kasautua, kunhan kyseiset tukitoimenpiteet koskevat yksilöitävissä olevia eri tukikelpoisia kustannuksia. Jos eri lähteistä peräisin oleva tuki liittyy samoihin — osittain tai täysin päällekkäisiin — yksilöitävissä oleviin tukikelpoisiin kustannuksiin, kasautumisen pitäisi olla sallittua suurimpaan tuki-intensiteettiin tai tukimäärään asti, jota voidaan tämän asetuksen mukaisesti soveltaa kyseiseen tukeen. Tässä asetuksessa olisi myös säädettävä erityissäännöt, jotka koskevat tuen kasautumista sellaisten tukitoimenpiteiden kanssa, joilla on tai ei ole yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia, kasautumista vähämerkityksisen tuen kanssa ja kasautumista alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnetyn tuen kanssa. Vähämerkityksistä tukea ei usein myönnetä tai voida kohdentaa tiettyihin yksilöitävissä oleviin tukikelpoisiin kustannuksiin. Tällaisessa tapauksessa olisi oltava mahdollista, että vähämerkityksinen tuki voi kasautua vapaasti tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saaneen valtiontuen kanssa. Jos vähämerkityksinen tuki on kuitenkin myönnetty samoihin yksilöitävissä oleviin tukikelpoisiin kustannuksiin kuin tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saanut valtiontuki, kasautuminen olisi sallittava ainoastaan tämän asetuksen III jaksossa vahvistettuun tuen enimmäisintensiteettiin asti.
- (26) Unionin toimielinten, virastojen, yhteisyritysten tai muiden elinten keskitetysti hallinnoima unionin rahoitus, joka ei kuulu suoraan tai välillisesti jäsenvaltioiden määräysvaltaan, ei ole valtiontukea. Kun tällaista rahoitusta myönnetään yhdessä muun valtiontuen kanssa, ainoastaan muu valtiontuki olisi otettava huomioon määritettäessä, onko ilmoituskynnysarvoja ja tuen enimmäisintensiteettejä noudatettu, edellyttäen että samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin myönnetyn julkisen rahoituksen kokonaismäärä ei ylitä sovellettavissa unionin lainsäädännön säännöissä vahvistettua suurinta mahdollista rahoitusastetta.
- (27) Koska perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki on periaatteessa kiellettyä, on tärkeää, että kaikki osapuolet pystyvät tarkistamaan, onko tuki myönnetty sovellettavissa sääntöjä noudattaen. Tämän vuoksi valtiontuen läpinäkyvyys on olennaista perussopimuksen sääntöjen asianmukaisen soveltamisen kannalta ja edistää sääntöjen noudattamista, vastuuvollisuutta, vertaisarviointeja ja tehostaa viime kädessä julkisten varojen käyttöä. Läpinäkyvyyden varmistamiseksi jäsenvaltioita olisi vaadittava perustamaan alueellisella tai kansallisella tasolla kattavat valtiontuen verkkosivustot, joilla julkaistaan yhteenveto jokaisesta tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saaneesta tukitoimenpiteestä. Tämän veloitteen noudattaminen olisi asetettava edellytykseksi sille, että yksittäinen tuki soveltuu sisämarkkinoille. Julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä annetun direktiivin 2003/98/EY muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2013 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/37/EU ⁽²⁾ vahvistetun tietojen julkaisemista koskevan tavanomaisen käytännön mukaisesti olisi käytettävä vakiomuotoa, joka mahdollistaa tietojen hakemisen, lataamisen ja helpon julkaisemisen internetissä.

⁽¹⁾ EUVL C 14, 19.1.2008, s. 6.

⁽²⁾ EUVL L 175, 27.6.2013, s. 1.

Linkit kaikkien jäsenvaltioiden valtiontukisivustoille olisi julkaistava komission verkkosivustolla. Asetuksen (EY) N:o 994/98, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) N:o 733/2013, 3 artiklan mukaisesti jokaisesta tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saaneesta tukitoimenpiteestä olisi julkaistava yhteenvedo komission verkkosivustolla.

- (28) Tukitoimenpiteiden tehokkaan valvonnan varmistamiseksi asetuksen (EY) N:o 994/98, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) N:o 733/2013, mukaisesti on aiheellista vahvistaa vaatimukset, jotka koskevat jäsenvaltioiden raportointia tukitoimenpiteistä, joille on myönnetty poikkeus tämän asetuksen säännösten perusteella, ja tämän asetuksen soveltamisesta. Lisäksi on aiheellista vahvistaa säännöt, jotka koskevat tietoja, joita jäsenvaltioiden olisi säilytettävä tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saavan tuen osalta ottaen huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁾ 15 artiklassa säädetty vanhentumisaika.
- (29) Jotta voidaan lisätä tässä asetuksessa vahvistettujen soveltuvuusedellytysten vaikuttavuutta, komission olisi voitava peruuttaa ryhmäpoikkeuksesta johtuva etu tulevien tukitoimenpiteiden osalta, jos näitä vaatimuksia ei noudateta. Komissio olisi voitava rajata ryhmäpoikkeuksesta johtuvan edun peruuttaminen koskemaan vain tiettytyypistä tukea, tiettyjä tuensajia tai tiettyjen viranomaisten toteuttamia tukitoimenpiteitä, jos tämän asetuksen noudattamatta jättäminen vaikuttaa ainoastaan rajoitettuun määrään toimenpiteitä tai tiettyihin viranomaisiin. Tällaisen kohdennetun peruuttamisen pitäisi tarjota oikeasuhteinen korjaustoimenpide, joka liittyy suoraan tämän asetuksen havaittuun noudattamatta jättämiseen. Jos I ja III luvussa asetettuja yleisiä soveltuvuusedellytyksiä ei täytetä, myönnetty tuki ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan ja tämän vuoksi kyseessä on sääntöjenvastainen tuki, jonka komissio tutkii asetuksessa (EY) N:o 659/1999 tarkoitettua asianmukaista menettelyä noudattaen. Jos II luvussa esitettyjä vaatimuksia ei noudateta, ryhmäpoikkeuksesta johtuvan edun peruuttaminen tulevien tukitoimenpiteiden osalta ei vaikuta siihen, että tätä asetusta noudattaville aikaisemmille toimenpiteille myönnettiin ryhmäpoikkeus.
- (30) Kilpailunvääristymiä mahdollisesti aiheuttavien erojen poistamiseksi, pk-yrityksiä koskevien unionin ja kansallisten aloitteiden yhteensovittamisen helpottamiseksi ja hallinnollisen selkeyden ja oikeusvarmuuden vuoksi tässä asetuksessa käytettävän pk-yrityksen määritelmän olisi perustuttava mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY ⁽²⁾ olevaan määritelmään.
- (31) Alueellisella tuella pyritään poistamaan epäedullisessa asemassa olevien alueiden haittoja ja edistämään siten jäsenvaltioiden ja koko unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Alueellisen tuen tarkoituksena on auttaa kehittämään kaikkein epäedullisimmassa asemassa olevia alueita tukemalla investointeja ja työpaikkojen luomista kestäväen kehityksen periaatteen mukaisesti. Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan edellytykset täyttävillä alueilla alueellista tukea voidaan myöntää edistämään uusien toimipaikkojen perustamista, olemassa olevan toimipaikan kapasiteetin laajentamista, toimipaikan tuotannon monipuolistamista tai olemassa olevan toimipaikan tuotantoprosessin perusteellista muuttamista. Kun otetaan huomioon, että suuret yritykset kärsivät alueellisista haitoista vähemmän kuin pk-yritykset investoidessaan perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan edellytykset täyttävälle alueelle, alueellinen tuki suurille yrityksille olisi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta vain silloin, kun kyse on alkuinvestoinnista uuteen taloudelliseen toimintaan kyseisillä alueilla.
- (32) Jos aluetukiohjelma suunnataan rajoitetulle määrälle toimialoja, sen tavoite ja todennäköiset vaikutukset saattavat olla ennemminkin alakohtaisia kuin horisontaalisia. Tämän vuoksi alakohtaisia ohjelmia ei voida vapauttaa ilmoitusvaatimuksesta. Komissio voi kuitenkin ilmoituksen perusteella arvioida niiden mahdollisia myönteisiä vaikutuksia sovellettavien suuntaviivojen, puitteiden tai päätösten nojalla. Tämä koskee erityisesti tukiohjelmia, jotka liittyvät taloudelliseen toimintaan kivihiilialalla, laivanrakennusosalalla ja kuljetusalalla. Lisäksi teräs- ja synteettikuituteollisuuden erityispiirteiden vuoksi katsotaan, että alueellisen tuen kielteisiä vaikutuksia kyseisillä aloilla ei ole mahdollista tasapainottaa myönteisillä koheesivaikutuksilla. Sen vuoksi näillä aloilla ei saa myöntää alueellista tukea. Matkailualalla ja laajakaista-alalla on tärkeä merkitys kansantalouksille ja yleisesti ottaen erityisen myönteinen vaikutus alueelliseen kehitykseen. Matkailutoimintaa ja laajakaistaa koskevat alueelliset tukiohjelmat olisi sen vuoksi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta. Maataloustuotteiden jalostamisella ja kaupan pitämisellä on myös voimakkaat yhteydet paikallis- ja aluetalouksiin, ja niihin olisi sovellettava ryhmäpoikkeusta.

⁽¹⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36.

- (33) Energian tuotantoon, jakeluun ja energiainfrastruktuuriin sovelletaan alakohtaista sisämarkkinalainsäädäntöä, mikä ilmenee kriteereissä, joilla varmistetaan näillä aloilla myönnettävän tuen soveltuvuus sisämarkkinoille ja johdonmukaisuus EU:n ympäristö- ja energiapolitiikan kanssa. Tämän asetuksen 1 jakson nojalla myönnettävällä alueellisella tuella pyritään saavuttamaan taloudellista kehitystä koskevia tavoitteita ja koheesiotavoitteita, minkä vuoksi siihen sovelletaan hyvin erilaisia soveltuvusedellytyksiä. Tämän asetuksen alueellista tukea koskevia säännöksiä ei sen vuoksi pitäisi soveltaa toimenpiteisiin, jotka koskevat energian tuotantoa, jakelua ja energiainfrastruktuuria.
- (34) Investoinnit, joiden ansiosta yritykset pystyvät ylittämään unionin normit tai parantamaan ympäristönsuojelun tasoa unionin normien puuttuessa, investoinnit ennakoiwaan unionin tuleviin normeihin mukautumiseen, investoinnit energiatehokkuustoimenpiteisiin, mukaan lukien rakennuksia koskevat energiatehokkuushankkeet, investoinnit pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen ja tuki ympäristötutkimuksiin eivät vaikuta suoraan energiamarkkinoiden toimintaan. Tällaiset investoinnit voivat edistää samanaikaisesti sekä aluepoliittisia tavoitteita että energia- ja ympäristöpoliittisia tavoitteita Euroopan unionissa. Tällaisissa tapauksissa voidaan soveltaa sekä tämän asetuksen alueellista tukea että ympäristönsuojelutukea koskevia säännöksiä riippuen kyseisen toimenpiteen pääavoitteesta.
- (35) Jotta pääomainvestointeja ei asetettaisi etusijalle suhteessa työvoimakustannuksiin tehtäviin investointeihin, alueellista investointitukea olisi voitava mitata joko investointikustannusten perusteella tai investointihankkeella välittömästi luoduista työpaikoista aiheutuneiden palkkakustannusten perusteella.
- (36) Alueellista investointitukea ei pitäisi vapauttaa ilmoitusvelvollisuudesta, kun se myönnetään tuensaajalle, joka on sulkenut samaa tai samankaltaista toimintaa Euroopan talousalueella harjoittavan tuotantolaitoksen kahden alueellisen investointituen hakemista edeltävän vuoden aikana, tai kun tuensaajalla on tuen hakemisen aikaan konkreettisia suunnitelmia lopettaa tällainen toiminta viimeistään kahden vuoden kuluessa sen alkuinvestoinnin loppuun saattamisesta kyseisellä alueella, johon tukea haetaan.
- (37) Komissio on saanut riittävästi kokemusta perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan soveltamisesta alueelliseen toimintatukeen, jolla korvataan syrjäisimmillä alueilla tai harvaanasutuilla alueilla tuotettujen tuotteiden ja kyseisillä alueilla jatkojalostettujen tuotteiden lisäkuljetuskustannuksia ja syrjäisimmille alueille sijoittautuneille tuensaajille aiheutuneita ylimääräisiä tuotanto- ja toimintakustannuksia (muut kuin lisäkuljetuskustannukset). Koska maatalousalalla POSEI-ohjelmien nojalla maksettavan lisätuen johdosta on olemassa riski kuljetuskustannusten liiallisesta korvaamisesta ja koska ei ole poissuljettua, että osaa maataloustuotteista ei ole tuotettu vaihtoehtoisessa sijaintipaikassa, maatalousalalla ei pitäisi myöntää alueellista toimintatukea, jolla korvataan syrjäisimmillä alueilla ja harvaanasutuilla alueilla tuotettujen tuotteiden lisäkuljetuskustannuksia tämän asetuksen nojalla. Syrjäisimmillä alueilla aiheutuvien muiden lisäkustannusten kuin lisäkuljetuskustannusten korvaamiseen myönnettävä alueellinen toimintatuki olisi katsottava sisämarkkinoille soveltuvaksi ja perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta vapautetuksi ainoastaan, jos tällainen tuki on rajattu joko 15 prosenttiin suhteessa bruttoarvonlisäykseen, jonka tuensaaja tuottaa joka vuosi kyseisellä syrjäisimmällä alueella, tai 25 prosenttiin suhteessa vuotuisiin työvoimakustannuksiin, joita tuensaajalle aiheutuu kyseisellä syrjäisimmällä alueella, tai 10 prosenttiin suhteessa tuensaajan vuotuisen liikevaihtoon kyseisellä syrjäisimmällä alueella. Jos tuki ei ylitä määrää, joka saadaan yhdellä näistä vaihtoehtoisista menetelmistä ylimääräisten toimintakustannusten (muut kuin kuljetuskustannukset) määrittämiseksi, sen voidaan katsoa olevan perusteltua ottaen huomioon vaikutus alueelliseen kehitykseen ja oikeassa suhteessa haittoihin, joita yritykset kohtaavat syrjäisimmillä alueilla.
- (38) Kaupunkikehitystuella puututaan taloudellisten, ympäristö- ja sosiaalisten ongelmien korkeaan keskittymiseen aluetukikartassa nimetyillä tukialueilla sijaitseville kaupunkialueille ja siten edistetään taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta jäsenvaltioissa ja koko unionissa. Kaupunkikehitystuella korjattavat markkinoiden toimintapuutteet liittyvät kaupunkikehityksen rahoitusympäristöön, siihen, ettei kaupunkikehitykseen ole yhdennettyä lähestymistapaa, rahoitusvajeeseen, joka edellyttää rajallisten julkisten varojen vipuvaikutuksen suurempaa hyödyntämistä, ja tarpeeseen omaksua liiketaloudellisempi lähestymistapa kaupunkialueiden elvyttämiseen. Sen vuoksi kaupunkikehitystuen, jolla tuetaan osallistavien, yhdennettyjen ja kestävien strategioiden kehittämistä tukialueilla havaittujen lisäongelmien poistamiseksi, olisi kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan.
- (39) Eurooppa 2020 -strategian⁽¹⁾ ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti investointeihin, joita tehdään vihreään teknologiaan ja vähähiiliseen talouteen siirtymiseen aluetukikartan mukaisilla tukialueilla, olisi voitava myöntää korkeampia tukimääriä alueellisten lisien avulla.

(¹) EUCO 13/10 REV 1.

- (40) Pk-yrityksillä on ratkaiseva asema työpaikkojen luomisessa ja yleisemmin yhteiskunnallisen vakauden ja talouskehityksen edistäjinä. Markkinoiden toimintapuutteet voivat kuitenkin vaikeuttaa pk-yritysten kehitystä ja aiheuttaa niille seuraavia tyypillisiä haittoja. Pk-yritysten on usein vaikea saada pääomaa tai lainoja; tämä johtuu tiettyjen rahoitusmarkkinoiden pyrkimyksestä välttää riskinottoa ja siitä, että ne voivat ehkä tarjota vakuuksia vain rajoitetusti. Pk-yritysten resurssien rajallisuus voi myös heikentää niiden mahdollisuuksia hankkia tietoja erityisesti uudesta teknologiasta ja potentiaalisista markkinoista. Pk-yritysten liiketoiminnan kehittämisen helpottamiseksi tällä asetuksella olisi sen vuoksi myönnettävä poikkeus tietyille tukimuodoille, kun niitä myönnetään pk-yritysten hyväksi. Näihin tukimuotoihin olisi sisällyttävä erityisesti pk-yritysten investointituki ja tuki pk-yritysten messuille osallistumiseen.
- (41) Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen tukemista Euroopan aluekehitysrahastosta koskevista erityissäännöksistä 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1299/2013⁽¹⁾ soveltamisalaan kuuluviin Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeisiin osallistuvien pk-yritysten on usein vaikea rahoittaa lisäkustannukset, joita aiheutuu yhteistyöstä eri alueille ja eri jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin sijoitautuneiden kumppanien kanssa. Euroopan alueellinen yhteistyö on tärkeää koheesipolitiikan kannalta ja se tarjoaa puitteet eri jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden kansallisten, alueellisten ja paikallisten toimijoiden välisen yhteisten toimien toteuttamiselle ja toimintatapoja koskevien kokemusten vaihtamiselle. Sen vuoksi tässä asetuksessa olisi puututtava tiettyihin Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeiden kohtaamiin vaikeuksiin, jotta niiden olisi helpompi noudattaa valtioneuvoston sääntöjä. Euroopan alueelliseen yhteistyöhön liittyvät ongelmat, jotka tällä asetuksella olisi poistettava, koskevat Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeisiin sovellettavaa alueellista tuki-intensiteettiä, Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeisiin liittyviä pk-yritysten yhteistyökustannuksia sekä julkaisemista, tiedotusta, raportointia ja tietojen säilyttämistä seurantaraportteja varten koskevia velvollisuuksia.
- (42) Pk-yritysten erityisten haittojen ja yritysten välisten erojen vuoksi niihin voidaan soveltaa eri perustuki-intensiteettejä ja eri lisä.
- (43) Valtiontuesta pk-yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen⁽²⁾ soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella unionissa on joitakin erityisiä riskipääomamarkkinoiden toimintapuutteita, jotka rasittavat tiettyntyyppisiä investointeja eri vaiheissa yritysten kehitystä. Nämä markkinoiden toimintapuutteet johtuvat siitä, että riskipääoman tarjonta ja kysyntä eivät täysin kohtaa. Riskipääoman tarjonta markkinoilla voi tämän vuoksi olla liian vähäistä eivätkä yritykset saa rahoitusta, vaikka niillä olisi houkutteleva liiketoimintamalli ja hyvät kasvunäkymät. Riskipääomamarkkinoiden toimintapuutteiden pääasiallinen syy on epätäydellinen tai epäsymmetrinen informaatio, joka vaikuttaa erityisesti pk-yritysten mahdollisuuksiin saada pääomaa, minkä vuoksi julkinen tuki voi olla perusteltua. Se ei vaikuta pelkästään riskipääoman tarjontaan, vaan vaikeuttaa myös tiettyjen pk-yritysten mahdollisuutta saada vieraan pääoman ehtoista rahoitusta. Näistä syistä riskirahoitustoimenpiteet, joilla pyritään houkuttelemaan yksityistä pääomaa riskirahoituksen tarjoamiseksi rahoitusvajeesta kärsiville julkisesti noteeraamattomille pk-yrityksille ja joilla pyritään varmistamaan tuotto-odotuksiin perustuvat rahoituspäätökset ja rahoituksen välittäjien markkinaperusteinen toiminta, olisi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta tietyn edellytyksin.
- (44) Pienille yrityksille myönnettävä käynnistystuki, pk-yrityksiin erikoistuneille vaihtoehtoisille kauppapaikoille myönnettävä tuki ja tuki, jota myönnetään pk-yrityksiä koskeviin esiselvityskustannuksiin, olisi myös vapautettava ilmoitusvaatimuksesta tietyn edellytyksin.
- (45) Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävä tuki voi edistää kestävästä talouskasvusta, vahvistaa kilpailukykyä ja parantaa työllisyyttä. Asetuksen (EY) N:o 800/2008 sekä tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön puitteiden⁽³⁾ soveltamisesta saadut kokemukset osoittavat, että markkinoiden toimintapuutteet voivat estää markkinoita pääsemästä optimaaliseen tuotokseen ja aiheuttaa tehottomuutta, joka liittyy ulkoisvaikutuksiin, julkishyödykkeisiin ja osaamiseen liittyviin kerrannaisvaikutuksiin, epätäydelliseen ja epäsymmetriseen informaatioon sekä koordinoituihin ja verkostoituneeseen liittyviin ongelmiin.
- (46) Pk-yritykset saattavat kohdata vaikeuksia pyrkiessään hyötymään uudesta teknologisesta kehityksestä, tietämyksen siirrosta tai korkeasti koulutetusta henkilöstöstä. Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki, toteutettavuustutkimuksiin myönnettävä tuki ja pk-yritysten innovaatiotuki, johon kuuluu myös teollisuusosuuksien kustannuksiin myönnettävä tuki, voisivat korjata nämä ongelmat, ja ne olisi sen vuoksi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta tietyn edellytyksin.

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 259.

⁽²⁾ EUVL C 194, 18.8.2006, s. 2.

⁽³⁾ EUVL C 323, 30.12.2006, s. 1.

- (47) Tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävän hanketuen osalta tukea saavan tutkimushankkeen osan olisi kuuluttava kokonaisuudessaan perustutkimuksen, teollisen tutkimuksen tai kokeellisen kehittämisen alaan. Kun hanke koostuu eri tehtävistä, kunkin tehtävän olisi luokiteltava kuuluvan johonkin näistä tutkimusluokista tai olisi katsottava, ettei se kuulu mihinkään kyseisistä luokista. Tällaisen luokittelun ei välttämättä tarvitse noudattaa kronologista järjestystä siten, että siirryttäisiin vaiheittain perustutkimuksesta markkinoita lähempänä olevaan toimintaan. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeen loppuvaiheessa suoritettava tehtävä voidaan luokitella osaksi teollista tutkimusta. Vastaavasti hankkeen alkuvaiheessa harjoitettava toiminta voi olla osa kokeellista kehittämistoimintaa. Tuettu hankkeen osa voi sisältää myös tutkimusta valmisteltavia toteutettavuustutkimuksia.
- (48) Korkealuokkaiset tutkimusinfrastruktuurit ovat yhä tärkeämpi edellytys urauurtavalle tutkimukselle ja innovoinnille, koska ne houkuttelevat lahjakkuuksia maailmanlaajuisesti ja ovat välttämättömiä uuden tieto- ja viestintätekniikan ja keskeisten kehitystä vauhdittavien teknologioiden tukemiseksi. Julkisten tutkimusinfrastruktuurien olisi jatkossakin toimittava yhteistyössä teollisen tutkimuksen kanssa. Julkisesti rahoitettujen tutkimusinfrastruktuurien käyttöoikeus olisi myönnettävä läpinäkyvästi, syrjimättömästi ja markkinaehdoin. Jos näitä edellytyksiä ei noudateta, tukitoimenpidettä ei pitäisi vapauttaa ilmoitusvaatimuksesta. Useat osapuolet voivat omistaa tietyn infrastruktuurin, harjoittaa sen toimintaa ja käyttää sitä, ja julkiset yhteisöt ja yritykset voivat käyttää infrastruktuuria yhdessä.
- (49) Tutkimusinfrastruktuurit voivat harjoittaa sekä taloudellista että muuta kuin taloudellista toimintaa. Jotta voidaan välttää valtiontuen myöntäminen taloudelliselle toiminnalle muulle kuin taloudelliselle toiminnalle myönnetyn julkisen rahoituksen kautta, taloudellisen ja muun kuin taloudellisen toiminnan kustannukset ja rahoitus olisi erotettava toisistaan selvästi. Kun infrastruktuuria käytetään sekä taloudelliseen toimintaan että muuhun kuin taloudelliseen toimintaan, muuhun kuin taloudelliseen toimintaan liittyvien kustannusten rahoitus valtion varoista ei ole valtiontukea. Julkiseen rahoitukseen sovelletaan valtioneukisääntöjä ainoastaan, jos sillä katetaan taloudelliseen toimintaan liittyviä kustannuksia. Ainoastaan jälkimmäiset olisi otettava huomioon varmistettaessa, että ilmoituskynnysarvoja ja tuen enimmäisintensiteettejä noudatetaan. Jos infrastruktuuria käytetään lähes yksinomaan muuhun kuin taloudelliseen toimintaan, sen rahoitus voi jäädä kokonaisuudessaan valtioneukisääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle, jos taloudellinen käyttö on puhtaasti liitännäistoimintaa eli toimintaa, joka liittyy suoraan infrastruktuurin toimintaan ja on sen kannalta välttämätöntä tai joka liittyy kiinteästi sen pääasialliseen muuhun kuin taloudelliseen käyttöön ja joka on laajuudeltaan suppeaa. Näin olisi katsottava olevan silloin, kun taloudellisessa toiminnassa käytetään samoja tuotantopanoksia (kuten materiaaleja, laitteita, työvoimaa ja kiinteää pääomaa) kuin muussa kuin taloudellisessa toiminnassa ja tällaiseen taloudelliseen toimintaan vuosittain osoitettu kapasiteetti on enintään 20 prosenttia tutkimusinfrastruktuurin vuotuisesta kokonaiskapasiteetista.
- (50) Innovaatioklustereille myönnettävällä tuella pyritään poistamaan markkinoiden toimintapuutteita, jotka liittyvät klustereiden kehittämistä haittaaviin tai klustereiden välistä vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa rajoittaviin koordinaatioongelmiin. Valtiontuki voi tukea investointeja innovaatioklustereiden yhteiskäytössä oleviin avoimiin infrastruktuureihin tai klustereiden toimintaa parantamalla niiden yhteistoimintaa, verkostoitumista ja koulutustoimintaa. Toimintatuki innovaatioklustereille olisi kuitenkin sallittava vain tilapäisesti rajoitetuksi ajaksi, joka on enintään kymmenen vuotta. Tukikelpoisiin kokonaiskustannuksiin myönnettävän tuen kokonaismäärä ei saisi olla yli 50 prosenttia tuen myöntämisaikajakson aikana.
- (51) Prosesseihin ja organisointiin liittyvä innovaatiotoiminta saattaa kärsiä epätäydellisen informaation ja myönteisten ulkoisvaikutusten muodossa ilmenevistä markkinoiden toimintapuutteista, jotka olisi ratkaistava erityisillä toimenpiteillä. Tuki tällaiselle innovaatiotoiminnalle koskee lähinnä pk-yrityksiä, koska ne kohtaavat rajoitteita, jotka voivat heikentää niiden valmiuksia parantaa tuotanto- tai jakelumenetelmiään tai tehostaa merkittävästi liiketoimintatapojaan, työpaikkaorganisaatiotaan ja ulkoisia suhteitaan. Jotta voitaisiin kannustaa suuria yrityksiä tekemään pk-yritysten kanssa yhteistyötä prosesseihin ja organisointiin liittyvässä innovaatiotoiminnassa, tukitoimenpiteisiin, joilla tuetaan suuryrityksille tällaisesta toiminnasta aiheutuvia kustannuksia, olisi myös sovellettava ryhmäpoikkeusasetusta tietyin edellytyksin.
- (52) Epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden koulutuksen, työhönoton ja työllistämisen edistäminen on unionin ja sen jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalipolitiikan keskeisiä tavoitteita.
- (53) Koulutuksen ulkoisvaikutukset ovat yleensä koko yhteiskunnan kannalta myönteisiä, sillä se lisää käytettävissä olevaa ammattitaitoista työvoimaa, johon muutkin yritykset voivat turvautua, parantaa unionin teollisuuden kilpailukykyä ja sillä on merkittävä asema Euroopan unionin työllisyysstrategiassa. Tuki koulutuksen edistämiseen olisi sen vuoksi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta tietyin edellytyksin. Pk-yrityksiin kohdistuvien erityishaittojen ja koulutusinvestoinneista niille aiheutuvien suhteellisesti korkeampien kustannusten vuoksi tällä asetuksella ilmoitusvaatimuksesta vapautettavan tuen intensiteettejä olisi korotettava, kun on kyse pk-yrityksistä. Lisäksi tämän asetuksen nojalla vapautetun tuen intensiteettejä olisi korotettava, jos koulutusta annetaan epäedullisessa asemassa oleville tai alentuneesti työkykyisille työntekijöille. Merenkulkualan koulutuksen piirteiden vuoksi siihen on perusteltua soveltaa erityisiä periaatteita.

- (54) Tietyillä epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden ryhmillä on edelleen erityisen suuria vaikeuksia päästä työmarkkinoille ja pysyä siellä. Tästä syystä viranomaiset voivat toteuttaa toimenpiteitä, joilla yrityksiä kannustetaan lisäämään näihin epäedullisessa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvien työntekijöiden, erityisesti nuorten, työllistämistä. Koska työllistämiskustannukset kuuluvat kaikkien yritysten tavanomaisiin toimintakustannuksiin, epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen myönnettävällä tuella olisi oltava myönteinen vaikutus kyseisten työntekijäryhmien työllisyysasteeseen eikä se saisi pelkästään tarjota yrityksille tilaisuutta supistaa kustannuksia, jotka niiden olisi muussa tapauksessa katettava. Tällainen tuki olisi sen vuoksi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta silloin, kun se todennäköisesti auttaa näitä työntekijäryhmiä pääsemään tai palaamaan työmarkkinoille ja pysymään työmarkkinoilla. Kuten asiakirjassa ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Euroopan vammaisstrategia 2010–2020: Uudistettu sitoutuminen esteettömään Eurooppaan”⁽¹⁾ todetaan, EU:n vammaisstrategiassa yhdistetään syrjinnän torjumista, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja aktiivista osallistamista edistäviä toimenpiteitä, ja se kuvastaa YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista, jonka sopimuspuolia EU ja useimmat jäsenvaltiot ovat. Tässä asetuksessa olisi viitattava alentuneesti työkykyisille työntekijöille myönnettävään tukeen yleissopimuksen 1 artiklan mukaisesti.
- (55) Kuten asiakirjassa ”Komission tiedonanto — Eurooppa 2020: Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia”⁽²⁾ todetaan, kestävä kasvu, jolla edistetään resurssitehokkaampaa, vihreämpää ja kilpailukykyisempää taloutta, on yksi älykästä, kestävästä ja osallistavaa kasvua koskevan Eurooppa 2020 -strategian päätavoitteista. Kestävä kehitys perustuu muun muassa ympäristönsuojelun korkeaan tasoon ja ympäristön laadun parantamiseen. Ympäristönsuojelun alalla esiintyy markkinoiden toimintapuitteita, ja tavanomaisissa markkinaolosuhteissa yrityksillä ei välttämättä ole kannustinta vähentää aiheuttamaansa pilaantumista, koska pilaantumisen vähentäminen saattaa kasvattaa niiden kustannuksia ilman vastaavia etuja. Kun yrityksillä ei ole velvollisuutta kantaa pilaantumisesta aiheutuvia kustannuksia, koko yhteiskunta joutuu kattamaan nämä kustannukset.
- (56) Velvoittavien ympäristönormien käyttöönotto voi poistaa tällaisen markkinoiden toimintapuitteen. Ympäristönsuojelun korkeampi taso on mahdollista saavuttaa investoinneilla, jotka ylittävät velvoittavat unionin normit. Jotta yrityksiä kannustettaisiin parantamaan ympäristönsuojelun tasoa ylittämällä velvoittavat unionin normit, tämän alan valtiontuen olisi kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan. Jotta jäsenvaltioita ei saataisi luopumaan sellaisten kansallisten normien asettamisesta, jotka ovat tiukempia kuin vastaavat unionin normit, tällaiseen valtiontukeen olisi sovellettava poikkeusta riippumatta siitä, onko olemassa velvoittavia kansallisia normeja, jotka ovat unionin normia tiukempia.
- (57) Periaatteessa tukea ei pitäisi myöntää, jos investointien tuloksena yritykset noudattavat jo hyväksytyjä unionin normeja, jotka eivät ole vielä voimassa. Valtiontuki voi kuitenkin johtaa siihen, että yritykset parantavat ympäristökäyttäytymistään, jos tällaisella valtiontuella kannustetaan yrityksiä mukautumaan ennakoivasti tuleviin unionin normeihin ennen tällaisten normien voimaantuloa ja jos kyseisiä normeja ei sovelleta takautuvasti. Yrityksille tuleviin unionin normeihin mukautumiseksi myönnettävä tuki voi johtaa siihen, että korkeampi ympäristönsuojelun taso saavutetaan nopeammin, ja sen vuoksi tällaiseen tukeen olisi sovellettava poikkeusta.
- (58) Osana EU 2020 -strategiaa unioni on asettanut tavoitteeksi parantaa energiatehokkuutta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä, ja se on erityisesti hyväksynyt energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta 25 päivänä lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU⁽³⁾, jossa vahvistetaan yhteiset puitteet energiatehokkuuden edistämiseksi unionissa, jotta voidaan saavuttaa tavoitteeksi asetettu vähintään 20 prosentin säästö unionin primäärienergian kulutuksessa. Jotta voitaisiin helpottaa näiden tavoitteiden saavuttamista, toimenpiteiden, joilla tuetaan energiatehokkuutta, energiatehokasta yhteistuotantoa ja energiatehokasta kaukolämmitystä ja -jäähdytystä, olisi kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan.
- (59) Toimenpiteet, joilla lisätään rakennusten energiatehokkuutta, ovat vähähiiliseen talouteen siirtymistä koskevien Eurooppa 2020 -prioriteettien mukaisia. Koska rakennusten energiatehokkuuteen ei ole yhdenmukaista lähestymistapaa, tällaiset investoinnit voivat usein kohdata rahoitusvajeen, joka edellyttää rajallisten julkisten varojen vipuvaikutuksen suurempaa hyödyntämistä. Sen vuoksi jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus tukea rakennuksiin tehtäviä energiatehokkuusinvestointeja myöntämällä tukea suorina avustuksina rakennusten omistajille tai vuokralaisille energiatehokkuustoimenpiteitä koskevien yleisten säännösten mukaisesti ja myös lainoina ja takauksina,

⁽¹⁾ KOM(2010) 636, 15.11.2010.

⁽²⁾ KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

⁽³⁾ EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1.

jotka myönnetään sellaisten rahoituksen välittäjien kautta, jotka on valittu läpinäkyvällä valintamenettelyllä, rakennuksiin liittyviä energiatehokkuushankkeita koskevien erityissäännösten nojalla.

- (60) Jotta voidaan saavuttaa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direkttiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/28/EY ⁽¹⁾ säädetyt uusiutuvia energialähteitä koskevat unionin tavoitteet ja jos lisätukea tarvitaan kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13 päivänä lokakuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY ⁽²⁾ säädetyt unionin päästökauppajärjestelmän kaltaisten sääntelypuutteiden lisäksi, energiantuotantoa uusiutuvista lähteistä tukeville investoinneille myönnettävän tuen olisi kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan.
- (61) Kaupan ja kilpailun vähäisen vääristymisen vuoksi ryhmäpoikkeuksen olisi tarkkaan määriteltävin edellytyksin katettava myös toimintatuki, jota myönnetään uusiutuvaa energiaa tuottaville pienille laitoksille. Suurille laitoksille myönnettävän toimintatuen olisi kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan, kun kilpailun vääristyminen on rajoitettua. Sen vuoksi tällaiselle toimintatuella voidaan myöntää ryhmäpoikkeus, kun sitä myönnetään uusille ja innovatiivisille teknologioille, jos tuki on myönnetty tarjouskilpailumenettelyssä, joka on avoinna vähintään yhdelle uudelle ja innovatiiviselle teknologialle, ja käytössä on menetelmä, joka altistaa uusiutuvan energian tuottajat markkinahinnoille. Tällä perusteella myönnetyn kokonaistuen saa myöntää enintään 5 prosentille suunnitellusta uusiutuviin energialähteisiin perustuvasta uudesta sähköntuotantokapasiteetista. Kaikille uusiutuvan energian teknologioille avointen menettelyjen kautta myönnettävän tuen olisi kuuluttava täysimääräisesti ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan. Tuen yleisen vääristävän vaikutuksen rajoittamiseksi toimintatukiohjelmien olisi periaatteessa oltava avoinna muille ETA-maille ja energiayhteisön sopimuspuolille. Jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan käyttöön yhteistyömekanismi ennen rajat ylittävän tuen sallimista. Ilman yhteistyömekanismeja muissa maissa sijaitsevien laitosten tuotantoa ei oteta huomioon uusiutuvan energian kansallista tavoitetta koskevissa laskelmissa. Näiden rajoitusten vuoksi jäsenvaltioille olisi annettava riittävästi aikaa suunnitella tarkoituksenmukaiset tukiohjelmat, jotka ovat avoinna muille maille. Sen vuoksi muille maille avoinna oleminen ei ole edellytys vapautukselle ilmoitusvaatimuksesta, jos sitä ei edellytetä perussopimuksen nojalla.
- (62) Vesivoiman tuotannolle myönnettävän tuen vaikutus voi olla kaksitahoinen. Yhtäältä sillä on myönteinen vaikutus, sillä sen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt ovat alhaiset, ja toisaalta sillä voi olla myös kielteinen vaikutus vesijärjestelmiin ja biologiseen monimuotoisuuteen. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi vesivoimalle tukea myöntäessään noudatettava yhteisön vesipolitiikan puitteista 23 päivänä lokakuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2000/60/EY ⁽³⁾ ja erityisesti sen 4 artiklan 7 kohtaa, jossa säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä vesimuodostumien muuttaminen on hyväksyttyä.
- (63) Tukea olisi myönnettävä ainoastaan kestäville uusiutuvan energian muodoille. Biopolttoaineille myönnettävän tuen olisi kuuluttava tämän asetuksen soveltamisalaan ainoastaan, jos se myönnetään kestäville biopolttoaineille Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY mukaisesti. Ravintokasveista tuotetuille biopolttoaineille ei kuitenkaan pitäisi myöntää tukea tämän asetuksen nojalla, jotta kannustettaisiin siirtymistä kehittyneempien biopolttoaineiden tuotantoon. Sellaisten biopolttoaineiden, joihin sovelletaan toimitus- tai sekoitusvelvoitetta, ei pitäisi kuulua ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan, koska kyseinen oikeudellinen velvoite saattaa luoda riittävän kannustimen investoinneille tämän tyyppiseen uusiutuvaan energiaan.
- (64) Tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluva, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta 27 päivänä lokakuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/96/EY ⁽⁴⁾ mukaisten veronalennusten muodossa myönnettävä ympäristönsuojelua edistävä tuki voi hyödyttää välillisesti ympäristöä. Ympäristöveroissa olisi kuitenkin otettava huomioon päästöjen yhteiskunnalliset kustannukset, kun taas veronalennukset voivat vaikuttaa kielteisesti tähän tavoitteeseen. Sen vuoksi vaikuttaa olevan aiheellista rajoittaa niiden kesto tämän asetuksen soveltamisaikaan. Tämän jälkeen jäsenvaltioiden olisi arvioitava uudelleen kyseisten veronalennusten asianmukaisuutta. Jotta kilpailun vääristyminen pysyisi mahdollisimman pienenä, tukea olisi myönnettävä samalla tavoin kaikille kilpailijoille, joiden todetaan olevan samanlaisessa tilanteessa. Jotta ympäristöveron tavoitteena oleva yrityksiin kohdistuva hintasignaali säilyisi paremmin, jäsenvaltioiden olisi voitava suunnitella veronalennusohjelma, joka perustuu kiinteän vuotuisen korvausmäärän (veronpalautus) maksamiseen.

⁽¹⁾ EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16.

⁽²⁾ EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32.

⁽³⁾ EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51.

- (65) Aiheuttamisperiaatteen mukaan pilaantumisen aiheuttajan olisi maksettava kunnostamisesta aiheutuvat kustannukset. Tuki pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen on oikeutettua, kun henkilöä, joka on sovellettavan lainsäädännön nojalla vastuussa pilaantumisesta, ei voida yksilöidä. Ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/35/EY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna kaivannaisteollisuuden jätehuollosta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta 15 päivänä maaliskuuta 2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2006/21/EY⁽²⁾ ja hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/31/EY⁽³⁾, määriteltyjä ympäristövastuuta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta koskevia ehtoja olisi kuitenkin sovellettava. Sen vuoksi olemassa olevan ympäristövahingon korjaamisen helpottamiseksi tämän tyyppisen tuen olisi tietyin edellytyksin kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan.
- (66) Euroopan unionin jätehuollon puitedirektiivissä vahvistetun jätehierarkian mukaisesti seitsemännessä ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa todetaan jätteen uudelleenkäytön ja kierrätyksen olevan Euroopan unionin ympäristöpolitiikan keskeisiä tavoitteita. Valtiontuki näille toiminnoille voi edistää ympäristönsuojelua, jos jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta 19 päivänä marraskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY⁽⁴⁾ (jätehuollon puitedirektiivi) 4 artiklan 1 kohtaa noudatetaan. Lisäksi tällaisella tuella ei saisi vapauttaa välillisesti pilaantumisen aiheuttajia kustannuksista, joista niiden olisi unionin lainsäädännön mukaan vastattava, tai kustannuksista, jotka olisi katsottava tavanomaisiksi liiketoimintakustannuksiksi. Sen vuoksi tällaisia toimintoja hyödyttävän tuen olisi kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan myös silloin, kun on kyse toisten yritysten jätteistä ja jos hyödynnettävät materiaalit muussa tapauksessa hävitettäisiin tai niitä hyödynnettäisiin vähemmän ympäristöystävällisellä tavalla.
- (67) Nykyaikainen energiainfrastruktuuri on ratkaisevan tärkeä tekijä yhdentyneiden energiemarkkinoiden kannalta ja jotta unioni pystyisi saavuttamaan ilmasto- ja energiatavoitteensa. Erityisesti infrastruktuurin rakentaminen ja parantaminen tukialueilla edistää jäsenvaltioiden ja koko unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta, sillä se tukee investointeja ja työpaikkojen luomista sekä energiemarkkinoiden toimintaa kaikkein epäedullisimmassa asemassa olevilla alueilla. Jotta rajoitettaisiin tällaisen tuen kohtuuttomia vääristäviä vaikutuksia, ryhmäpoikkeusta olisi sovellettava ainoastaan sellaiseen infrastruktuurille myönnettävään tukeen, johon sovelletaan energia-alan sisämarkkinalainsäädäntöä ja joka on sen mukaista.
- (68) Ympäristötutkimukset voivat auttaa yksilöimään tarvittavat investoinnit, joilla saavutetaan korkeampi ympäristönsuojelun taso. Sen vuoksi ryhmäpoikkeuksen olisi katettava valtiontuki, jolla tuetaan sellaisten ympäristötutkimusten toteuttamista, joiden tavoitteena on edistää investointeja tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvaan ympäristönsuojeluun. Koska energiakatselmukset ovat pakollisia suurille yrityksille, niihin ei pitäisi myöntää valtiontukea.
- (69) Perussopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi tarkoitettu tuki soveltuu sisämarkkinoille. Oikeusvarmuuden vuoksi on tarpeen määritellä, millaiset tapahtumat voivat olla luonnonmullistuksia, joihin sovelletaan poikkeusta tämän asetuksen nojalla. Sovelletaessa tätä asetusta maanjäristykset, maanvyöryt, tulvat, erityisesti jokien ja järvien tulvimisen aiheuttamat tulvat, lumi- vyöryt, pyörremyrskyt, hurrikaanit, tulivuorenpurkaukset ja luonnollisesti syttyneet metsä- tai maastopalot olisi katsottava luonnonmullistuksiksi. Säännöllisemmin esiintyvien epäsuotuisten sääolosuhteiden kuten pakkasen, raekuurojen, jään, sateen tai kuivuuden aiheuttamaa vahinkoa ei pitäisi katsoa perussopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuksi luonnonmullistukseksi. Sen varmistamiseksi, että luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi myönnetty tuki kuuluu todellakin poikkeuksen soveltamisalaan, tässä asetuksessa olisi säädettävä vakiintuneen käytännön mukaisista edellytyksistä, joiden täyttyminen varmistaa, että luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi tarkoitettuihin tukiohjelmiin voidaan soveltaa ryhmäpoikkeusta. Näiden edellytysten olisi koskettava erityisesti jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamaa muodollista tunnustusta sille, että tapahtuma on luonteeltaan luonnonmullistus, ja luonnonmullistuksen ja tuensaajayrityksen, joka voi olla vaikeuksissa oleva yritys, kärsimän vahingon välistä suoraa syy-seuraussuhdetta, ja niiden olisi varmistettava liiallisten korvausten välttäminen. Korvaus ei saisi ylittää sitä, mikä on tarpeen tuensaajan palauttamiseksi ennen luonnonmullistusta vallinneeseen tilanteeseen.

⁽¹⁾ EUVL L 143, 30.4.2004, s. 56.

⁽²⁾ EUVL L 102, 11.4.2006, s. 15.

⁽³⁾ EUVL L 140, 5.6.2009, s. 114.

⁽⁴⁾ EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3.

- (70) Tuki matkustajalento- ja -meriliikennepalveluille on luonteeltaan sosiaalista, jos sillä taataan syrjäisten alueiden asukkaille säännölliset liikenneyhteydet alentamalla tiettyjen matkalippujen hintoja heidän osaltaan. Tämä voi koskea syrjäisimpiä alueita, Maltaa, Kyprosta, Ceutaa ja Melillaa, muita saaria, jotka ovat osa jonkin jäsenvaltion aluetta, ja harvaan asuttuja alueita. Jos useat liikennereitit, mukaan lukien epäsuorat reitit, yhdistävät syrjäisen alueen Euroopan talousalueeseen, tukea olisi oltava mahdollista myöntää kaikille näille reiteille ja kaikkien näillä reiteillä liikennöivien liikenteenharjoittajien liikenteelle. Tuki olisi myönnettävä ilman syrjintää, joka perustuu liikenteenharjoittajan henkilöllisyyteen tai palvelun tyyppiin, ja sitä voidaan myöntää reitti- ja tilausliikenteen palveluille sekä low cost -palveluille.
- (71) Laajakaistayhteydet ovat strategisesti tärkeitä Eurooppa 2020 -strategian älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua ja innovaatiotoimintaa koskevan tavoitteen saavuttamiseksi sekä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta (¹). Laajakaistainfrastruktuurille myönnettävän investointituen tavoitteena on edistää tällaisen infrastruktuurin käyttöönottoa ja siihen liittyviä maa- ja vesirakennustöitä alueilla, joilla ei ole vastaavaa infrastruktuuria ja joilla markkinaoperaattorit eivät todennäköisesti ota sellaista lähitulevaisuudessa käyttöön. Komission kokemuksen perusteella tällainen investointituki ei johda kohtuuttomaan kaupan ja kilpailun vääristymiseen, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Tällaisten edellytysten tavoitteena olisi erityisesti oltava kilpailun vääristymisen rajoittaminen myöntämällä tuki teknologianeutraalissa tarjouskilpailumenettelyssä ja varmistamalla tukkutason käyttöoikeudet tuettuihin verkkoihin, ottaen huomioon verkko-operaattorin saama tuki. Vaikka virtuaalista eriyttämistä voidaan joissakin tilanteissa pitää fyysistä eriyttämistä vastaavana, ennen kuin asiasta saadaan enemmän kokemusta on tarpeen arvioida tapauskohtaisesti, olisiko tietyn ei-fyysisen tai virtuaalisen tukkutason käyttöoikeus-tuotteen katsottava vastaavan kupari- tai kuituverkon tilaajayhteyksien eriyttämistä. Tästä syystä, ja kunnes yksittäisissä valtioneuvoston tai ennakkosääntelyn puitteissa on saatu kokemusta, joka voidaan ottaa huomioon tulevassa uudelleentarkastelussa, fyysisen eriyttämisen olisi oltava edellytyksenä tämän ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamiselle. Jos kustannusten ja tulojen kehittyminen on epävarmaa ja informaation epäsymmetrisyys suurta, jäsenvaltioiden olisi myös hyväksyttävä rahoitusmalleja, joihin sisältyy valvontaa ja takaisinperintää koskevia tekijöitä, jotka mahdollistavat odottamattomien voittojen tasapuolisen jakamisen. Jotta pienille, paikallisille hankkeille ei aiheutuisi kohtuutonta rasitusta, tällaisia malleja olisi sovellettava ainoastaan hankkeisiin, jotka ylittävät vähimmäisarvon.
- (72) Lukuisat jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämisen alalla eivät ehkä ole valtiontukea, koska ne eivät täytä kaikkia perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan kriteerejä, esimerkiksi sen vuoksi, että toiminta ei ole taloudellista, tai koska sillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Jos kyseiset toimenpiteet kuuluvat perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, kulttuurialan laitokset ja hankkeet eivät yleensä aiheuta merkittävää kilpailun vääristymistä, ja päätöskäytäntö on osoittanut, että tällaisella tuella on vähäinen vaikutus kauppaan. Perussopimuksen 167 artiklassa tunnustetaan, että unionin ja sen jäsenvaltioiden on tärkeää edistää kulttuuria ja että unionin on otettava kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden perussopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi. Koska luonnonperinnöllä on usein ratkaiseva vaikutus taide- ja kulttuuriperinnön muovautumiseen, tässä asetuksessa tarkoitetun kulttuuriperinnön suojelun olisi katsottava kattavan myös luonnonperinnön, joka liittyy kulttuuriperintöön tai jonka jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat muodollisesti tunnustaneet. Kulttuurin luonne on kaksitahoinen, sillä se on yhtäältä taloudellinen hyödyke, joka tarjoaa merkittävän mahdollisuuden luoda hyvinvointia ja työpaikkoja, ja toisaalta yhteiskuntaamme heijastavien ja muokkaavien identiteettien, arvojen ja merkitysten välittäjä. Tämän vuoksi valtioneuvoston päätöksissä olisi otettava huomioon kulttuurin ja siihen liittyvän taloudellisen toiminnan erityispiirteet. Olisi laadittava luettelo tukikelpoisista kulttuuritarjoajista ja -toiminnoista ja täsmennettävä tukikelpoiset kustannukset. Ryhmäpoikkeuksen olisi katettava sekä investointi- että toimintatuki, joka jää tiettyjen kynnyksiarvojen alapuolelle, edellyttäen että liialliset korvaukset eivät ole mahdollisia. Yleisesti ottaen ryhmäpoikkeuksen ei pitäisi kattaa toimintoja, joihin saattaa liittyä kulttuurinen puoli mutta jotka kuitenkin ovat luonteeltaan pääasiassa kaupallisia, kuten sanoma- ja aikakauslehdet (paperiset tai sähköiset), koska kilpailun vääristymisen riski on suurempi. Lisäksi tukikelpoisten kulttuuritarjoajien ja -toimintojen luetteloon ei pitäisi sisältyä kaupallisia toimintoja kuten muoti, suunnittelu tai videopelit.
- (73) Audiovisuaaliset teokset muokkaavat merkittäväällä tavalla eurooppalaista identiteettiä ja kuvastavat jäsenvaltioiden ja alueiden erilaisia perinteitä. Vaikka unionin ulkopuolella tuotettujen elokuvien välillä on voimakasta kilpailua, eurooppalaisten elokuvien levitys alkuperämaansa ulkopuolella on vähäistä, koska markkinat ovat jakaantuneet kansallisiin tai alueellisiin markkinoihin. Alalle on ominaista korkeat investointikustannukset, rajallisista yleisö-määrästä johtuva huono kannattavuus ja vaikeudet saada lisärahoitusta yksityisistä rahoituslähteistä. Näiden tekijöiden vuoksi komissio on laatinut erityiset kriteerit, joiden perusteella arvioidaan tukea audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamiseen, kehittämiseen, tuotantoon, levitykseen ja myynninedistämiseen. Uudet kriteerit määritettiin

(¹) KOM(2010) 245, 19.5.2010.

komission tiedonannossa elokuville ja muille audiovisuaalisille teoksille myönnettävästä valtiontuesta ⁽¹⁾, ja ne olisi otettava huomioon audiovisuaalisten teosten tukiohjelmia koskevissa ryhmäpoikkeussäännöissä. Korkeammat tuki-intensiteetit ovat oikeutettuja, kun on kyse rajat ylittävistä tuotannoista ja yhteistuotannoista, joita levitetään suuremmalla todennäköisyydellä useissa jäsenvaltioissa.

- (74) Siinä määrin kuin investointitukitoimenpiteet urheiluinfrastruktuurin hyväksi ovat valtiontukea, niiden olisi kuuluttava ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaa, jos ne täyttävät tässä asetuksessa säädetyt edellytykset. Urheilun alalla monet jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet eivät ehkä ole valtiontukea, koska tuensaaja ei harjoita taloudellista toimintaa, tai koska jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei kohdistu vaikutusta. Näin voi tietyissä olosuhteissa olla sellaisten tukitoimenpiteiden tapauksessa, jotka ovat luonteeltaan pelkästään paikallisia tai jotka toteutetaan amatööriurheilun alalla. Perussopimuksen 165 artiklassa tunnustetaan eurooppalaisen urheilun edistämisen tärkeys ottaen huomioon urheilun erityisluonne, sen vapaaehtoistoimintaan perustuvat rakenteet sekä yhteiskunnallinen ja kasvatuksellinen tehtävä. Ryhmäpoikkeuksen olisi katettava myös tuki infrastruktuureille, jotka palvelevat useampaa kuin yhtä virkistystarkoitusta ja jotka näin ollen ovat monikäyttöisiä. Monikäyttöisille matkailuinfrastruktuureille kuten huvipuistoille ja hotelleille myönnettävään tukeen olisi kuitenkin sovellettava poikkeusta ainoastaan, jos tuki on osa alueellista tukiohjelmaa, joka on suunnattu tukialueella harjoitettaville matkailutoiminnoille, joilla on erityisen myönteinen vaikutus alueelliseen kehitykseen. Urheilu- tai monitoimiinfrastruktuureille myönnettävää tukea koskevien soveltuvuusedellytysten olisi varmistettava erityisesti avoin ja syrjimätön mahdollisuus käyttää infrastruktuureja ja tasapuolinen menettely toimiluvan myöntämiseksi kolmannelle osapuolelle unionin lainsäädännön asiaa koskevien säännösten ja unionin oikeuskäytännön mukaisesti infrastruktuurin rakentamiseen, parantamiseen ja/tai toiminnan harjoittamiseen. Jos ammattimaiset urheiluseurat käyttävät urheiluinfrastruktuuria, kyseisten seurojen infrastruktuurin käyttöä koskevat hinnoitteluehdot olisi julkistettava, jotta varmistetaan avoimuus ja käyttäjien tasavertainen kohtelu. Liiallisten korvausten välttäminen olisi varmistettava.
- (75) Kuten Eurooppa-neuvoston 17 päivänä kesäkuuta 2010 antamissa päätelmissä, joissa hyväksyttiin Eurooppa 2020 -strategia ⁽²⁾, korostettiin, olisi pyrittävä käsittelemään pahimpia pullonkauloja, jotka haittaavat kasvua EU:n tasolla, mukaan lukien sisämarkkinoiden toimintaan ja infrastruktuuriin liittyvät pullonkaulat. Paikallisten infrastruktuurien saatavuus on tärkeä edellytys liiketoiminta- ja kuluttajaympäristön kehittämiseksi ja teollisuuspuhjan nykyaikaistamiselle ja kehittämiselle sisämarkkinoiden täysimääräisen toiminnan varmistamiseksi, kuten todetaan jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista annetussa neuvoston suosituksessa ⁽³⁾, joka on osa Eurooppa 2020 -strategian yhdenmukaisia suuntaviivoja. Tällaisten infrastruktuurien asettaminen asianomaisten osapuolten saataville avoimin, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein mahdollistaa sellaisen ympäristön luomisen, joka edistää yksityisiä investointeja ja kasvua, ja siten edistää yhteisen edun mukaisten tavoitteiden ja erityisesti Eurooppa 2020 -prioriteettien ja -tavoitteiden ⁽⁴⁾ saavuttamista samalla kun kilpailun vääristymisen riskit pysyvät vähäisinä. Lukuisat jäsenvaltioiden toteuttamat paikallisia infrastruktuureja koskevat toimenpiteet eivät ole tukea, koska ne eivät täytä kaikkia perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan kriteerejä, esimerkiksi koska tuensaaja ei harjoita taloudellista toimintaa, koska jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei kohdistu vaikutuksia tai koska toimenpiteessä on kyse yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä palvelusta maksettavasta korvauksesta, joka täyttää kaikki Altmark-tuomioissa ⁽⁵⁾ vahvistetut kriteerit. Jos tällaisten paikallisten infrastruktuurien rahoitus kuitenkin on perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, tuki olisi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta, kun myönnetään ainoastaan pieniä tukimääriä.
- (76) Koska tukeen muunlaiselle infrastruktuurille voidaan soveltaa yksilöllisiä ja hyvin suunniteltuja kriteerejä, jotka varmistavat tuen soveltuvuuden sisämarkkinoille, tämän asetuksen paikallisille infrastruktuureille myönnettävää tukea koskevia säännöksiä ei saisi soveltaa seuraaville infrastruktuurityypeille myönnettävään tukeen: tutkimusinfrastruktuurit, innovaatioklusterit, energiatehokas kaukolämmitys ja -jäähdytys, energiainfrastruktuurit, jätteen kierrätys ja uudelleenkäyttö, laajakaistainfrastruktuurit, kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistäminen, urheiluinfrastruktuurit ja monikäyttöiset vapaa-ajan infrastruktuurit, lentoasemat ja satamat.
- (77) Komission tämän alan kokemuksen perusteella valtiontukipolitiikkaa olisi tarkistettava säännöllisin väliajoin. Sen vuoksi tämän asetuksen soveltamisajan olisi oltava rajoitettu. On aiheellista säätää siirtymäsäännöksistä ja myös säännöistä, joita sovelletaan poikkeuksen soveltamisalaa kuuluviin tukiohjelmiin tämän asetuksen soveltamisajan päätyttyä. Tällaisten sääntöjen pitäisi antaa jäsenvaltioille aikaa mukautua mahdolliseen tulevaan järjestelmään. Mukautumisjaksoa ei kuitenkaan pitäisi soveltaa aluetukiohjelmiin, mukaan lukien alueelliset kaupunkikehitystukiohjelmat, joihin sovellettavan poikkeuksen on päätyttävä hyväksytyjen aluetukikarttojen voimassaolon päättymispäivänä, eikä tiettyihin riskirahoitustukiohjelmiin,

⁽¹⁾ EUVL C 332, 15.11.2013, s. 1.

⁽²⁾ EUCO 13/10 REV 1.

⁽³⁾ EUVL L 191, 23.7.2010, s. 28.

⁽⁴⁾ KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

⁽⁵⁾ Asia C-280/00, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH ja Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht, unionin tuomioistuimen tuomio 24.7.2003, Kok., s. I-7747.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

SISÄLLYSLUETTELO

I LUKU.	Yhteiset säännökset	15
II LUKU.	Valvonta	36
III LUKU.	Eri tukimuotoja koskevat säännökset	37
1. jakso —	Alueellinen tuki	37
2. jakso —	PK-yrityksille myönnettävä tuki	41
3. jakso —	PK-yrityksille rahoituksensaantiin myönnettävä tuki	43
4. jakso —	Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki	47
5. jakso —	Koulutustuki	51
6. jakso —	EPÄEDULLISESSA ASEMASSA OLEVIEN JA ALENTUNEESTI TYÖKYKYISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN HYVÄKSI MYÖNNETTÄVÄ TUKI	52
7. jakso —	Ympäristönsuojeluun myönnettävä tuki	53
8. jakso —	TUKI TIETTYJEN LUONNONMULLISTUSTEN AIHEUTTAMAN VAHINGON KORVAAMISEKSI	62
9. jakso —	SOSIAALINEN KULJETUSTUKI SYRJÄISTEN ALUEIDEN ASUKKAIDEN HYVÄKSI	63
10. jakso —	TUKI LAAJAKAISTAINFRASTRUKTUUREILLE	63
11. jakso —	TUKI KULTTUURIN JA KULTTUURIPERINNÖN EDISTÄMISEEN	64
12. jakso —	Tuki urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille	67
13. jakso —	TUKI PAIKALLISILLE INFRASTRUKTUUREILLE	68
IV LUKU.	Loppusäännökset	68

I LUKU

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan seuraaviin tukimuotoihin:
  - a) alueellinen tuki;
  - b) pk-yrityksille myönnettävä investointituki, toimintatuki ja tuki pk-yritysten rahoituksensaantiin;
  - c) ympäristönsuojeluun myönnettävä tuki;
  - d) tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatio toimintaan myönnettävä tuki;
  - e) koulutustuki;
  - f) epäedullisessa asemassa olevien tai alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työhönottoon ja työllistämiseen myönnettävä tuki;
  - g) tuki tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;

- h) sosiaalinen kuljetustuki syrjäisten seutujen asukkaiden hyväksi;
- i) tuki laajakaistainfrastruktuureille;
- j) tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen;
- k) tuki urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille; ja
- l) tuki paikallisille infrastruktuureille.

2. Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin:

- a) tämän asetuksen III luvun 1 jakson (lukuun ottamatta 15 artiklaa), 2, 3, 4 ja 7 jakson (lukuun ottamatta 44 artiklaa) sekä 10 jakson mukaiset ohjelmat, jos keskimääräinen vuotuinen valtiontukibudjetti on yli 150 miljoonaa euroa, kuuden kuukauden jälkeen niiden voimaantulosta. Komissio voi päättää, että tämän asetuksen soveltamista tällaisiin tukiohjelmiin jatketaan pitempään, arvioituaan asiaankuuluvan arviointisuunnitelman, jonka jäsenvaltio on ilmoittanut komissiolle 20 työpäivän kuluessa ohjelman voimaantulosta;
- b) kaikki 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen ohjelmien muutokset, lukuun ottamatta muutoksia, jotka eivät voi vaikuttaa tukiohjelman soveltuvuuteen sisämarkkinoille tämän asetuksen nojalla tai eivät voi merkittävästi vaikuttaa hyväksytyyn arviointisuunnitelman sisältöön;
- c) kolmansiin maihin tai jäsenvaltioihin suuntautuvaan vientiin liittyvään toimintaan myönnettävä tuki eli tuki, joka on suoraan sidoksissa vientimääriin, jakeluverkon perustamiseen ja toimintaan tai muihin vientitoimintaan liittyviin juokseviin kustannuksiin;
- d) tuki, jolla suositetaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella.

3. Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin:

- a) kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1184/2006 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 kumoamisesta 11 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1379/2013⁽¹⁾ soveltamisalaan kuuluva kalastus- ja vesiviljelyalalla myönnettävä tuki lukuun ottamatta koulutustukea, pk-yritysten rahoituksensaantiin myönnettävää tukea, tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävää tukea, pk-yritysten innovaatiotukea sekä epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnettävää tukea;
- b) maatalouden alkutuotannon alalla myönnettävä tuki lukuun ottamatta 15 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen muiden lisäkustannusten kuin kuljetuskustannusten korvaamista syrjäisimmillä alueilla, pk-yrityksille konsulttipalveluihin myönnettävää tukea, riskirahoitustukea, tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävää tukea, pk-yrityksille myönnettävää innovaatiotukea, ympäristötukea, koulutustukea ja epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnettävää tukea;
- c) maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoille saattamisen alalla myönnettävä tuki seuraavissa tapauksissa:
  - i) kun tuen määrä on vahvistettu alkutuottajilta ostettujen tai kyseisten yritysten kaupan pitämien tuotteiden hinnan tai määrän mukaan; tai
  - ii) kun tuen ehtona on, että sen pitää siirtyä osittain tai kokonaan alkutuottajille;
- d) neuvoston päätöksen N:o 2010/787 soveltamisalaan kuuluva tuki kilpailukyvyttömiä kivihiilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi;
- e) 13 artiklassa soveltamisalan ulkopuolelle jätetyt alueellisen tuen muodot.

Jos yritys toimii ensimmäisen alakohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetuilla soveltamisalan ulkopuolelle jätetyillä aloilla ja aloilla, jotka kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan, tätä asetusta sovelletaan jälkimmäisiä aloja tai toimintoja varten myönnettyyn tukeen edellyttäen, että jäsenvaltiot varmistavat tarkoituksenmukaisin keinoin, kuten eriyttämällä toiminnot tai kustannukset, että soveltamisalan ulkopuolelle jätetyillä aloilla harjoitettavat toiminnot eivät hyödy tämän asetuksen mukaisesti myönnetystä tuesta.

⁽¹⁾ EUVL L 354, 28.12.2013, s. 1.

4. Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin:
- tukiohjelmat, joissa ei nimenomaisesti suljeta pois yksittäisen tuen maksamista yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi, lukuun ottamatta tukiohjelmiä tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;
  - tapauskohtainen tuki a alakohdassa tarkoitettulle yritykselle;
  - tuki vaikeuksissa oleville yrityksille, lukuun ottamatta tukiohjelmiä tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi.
5. Tätä asetusta ei sovelleta valtiontukitoimenpiteisiin, jotka ovat niihin liittyvien ehtojen vuoksi tai niiden rahoitustavan vuoksi unionin oikeuden vastaisia, erityisesti
- tukitoimenpiteet, joissa tuen myöntämisen ehtona on, että tuensaajalla on oltava päätoimipaikka kyseisessä jäsenvaltiossa tai että sen on oltava pääasiallisesti sijoittautunut kyseiseen jäsenvaltioon; vaatimus, jonka mukaan tuensaajalla on oltava tuen maksamisajankohtana toimipaikka tai sivuliike tuen myöntävässä jäsenvaltiossa, on kuitenkin sallittu;
  - tukitoimenpiteet, joissa tuen myöntämisen ehtona on, että tuensaajan on käytettävä kotimaassa tuotettuja tuotteita tai kotimaisia palveluja;
  - tukitoimenpiteet, joissa rajoitetaan tuensaajien mahdollisuutta hyödyntää tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin tuloksia toisissa jäsenvaltioissa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- 'tuella' tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka täyttävät kaikki perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätyt perusteet;
- 'pienillä ja keskisuurilla yrityksillä' tai 'pk-yrityksillä' tarkoitetaan yrityksiä, jotka täyttävät liitteen I mukaiset perusteet;
- 'alentuneesti työkykyisellä työntekijällä' tarkoitetaan henkilöä,
  - joka on tunnustettu alentuneesti työkykyiseksi työntekijäksi kansallisessa lainsäädännössä; tai
  - jolla on pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka yhdessä erilaisten esteiden kanssa voi estää hänen täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa työympäristöön yhdenvertaisesti muiden työntekijöiden kanssa;
- 'epäedullisessa asemassa olevalla työntekijällä' tarkoitetaan henkilöä,
  - joka ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä kuuden viimeksi kuluneen kuukauden aikana; tai
  - joka on 15–24-vuotias; tai
  - jolla ei ole keskiasteen koulutusta eikä ammatillista pätevyyttä (kansainvälinen koulutusluokitus 3) tai joka on päättänyt täysipäiväisen opiskelun enintään kaksi vuotta sitten ja joka ei aikaisemmin ole saanut ensimmäistä vakinaista palkallista työpaikkaansa; tai
  - joka on yli 50-vuotias; tai
  - joka on yksin elävä aikuinen, jolla on vähintään yksi huollettava; tai
  - joka työskentelee jäsenvaltiossa sellaisella alalla tai sellaisessa ammatissa, jonka sukupuolijakauman epätasapaino on vähintään 25 prosenttia suurempi kuin keskimääräinen sukupuolijakauman epätasapaino kaikilla elinkeinoelämän aloilla kyseisessä jäsenvaltiossa, ja kuuluu tähän aliedustettuun sukupuoliryhmään; tai
  - joka kuuluu jäsenvaltion etniseen vähemmistöön ja joka tarvitsee kieli- tai ammatillista koulutusta tai työkokemusta, jotta hänen mahdollisuutensa vakituiseen työpaikan saamiseen paranevat;
- 'kuljetuksella' tarkoitetaan matkustajien kuljettamista ilma-aluksella, meriteitse, maanteitse, rautateitse ja sisävesitse tai rahdinkuljetuspalvelujen tarjoamista toisen lukuun;

6. 'kuljetuskustannuksilla' tarkoitetaan kustannuksia, jotka tuensaaja on käytännössä maksanut toisen lukuun suoritettavista kuljetuksista matkaa kohden ja joita ovat:
  - a) rahtimaksut, käsittelykustannukset ja tilapäisen varastoinnin kustannukset edellyttäen, että ne liittyvät kyseiseen matkaan;
  - b) rahtiin sovellettavat vakuutuskustannukset;
  - c) rahdista ja soveltuvin osin kantavuudesta perityt verot, tullit tai maksut sekä lähtö- että määräpaikassa; ja
  - d) vaarattomuutta ja turvallisuutta koskevan valvonnan kustannukset, kohonneista polttoainekustannuksista aiheutuvat lisämaksut;
7. 'syрjäisillä alueilla' tarkoitetaan syрjäisimpiä alueita, Maltaa, Kyprosta, Ceutaa ja Melillaa, sekä saaria, jotka ovat osa jonkin jäsenvaltion aluetta, ja harvaan asuttuja alueita;
8. 'maataloustuotteiden kaupan pitämisellä' tarkoitetaan tavaran pitämistä tai esille panemista myyntiä varten, myytäväksi tarjoamista, toimittamista tai muulla tavoin markkinoille saattamista lukuun ottamatta ensimmäistä jälleennyntä tai jatkojalostajille alkutuottajan toimesta tai tuotteen valmistamista tällaista ensimmäistä myyntiä varten; alkutuottajan suorittama tuotteen myynti loppukäyttäjälle katsotaan kaupan pitämiseksi, jos se tapahtuu erillisissä, kyseiseen tarkoitukseen varatuissa tiloissa;
9. 'maatalouden alkutuotannolla' tarkoitetaan perussopimuksen liitteessä I lueteltujen maaperän ja kotieläintuotannon tuotteiden tuotantoa toteuttamatta muita näiden tuotteiden luonnetta muuttavia toimia;
10. 'maataloustuotteiden jalostamisella' tarkoitetaan maataloustuotteen käsittelyä niin, että myös käsittelyn tuloksena saatava tuote on maataloustuote, lukuun ottamatta maatilatoimintaa, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimmäistä myyntiä varten;
11. 'maataloustuotteella' tarkoitetaan perussopimuksen liitteessä I lueteltuja tuotteita, lukuun ottamatta 11 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1379/2013 liitteessä I lueteltuja kalastus- ja vesiviljelyalan tuotteita;
12. 'syрjäisimmillä alueilla' tarkoitetaan perussopimuksen 349 artiklassa määriteltyjä alueita. Eurooppa-neuvoston päätöksen 2010/718/EU mukaisesti Saint-Barthélemy lakkasi olemasta syрjäisin alue 1 päivänä tammikuuta 2012. Eurooppa-neuvoston päätöksen 2012/419/EU mukaisesti Mayottesta tuli syрjäisin alue 1 päivänä tammikuuta 2014;
13. 'kivihiilellä' tarkoitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission kansainvälisessä hiililuokitusjärjestelmässä määriteltyihin ja kilpailukyvyttömiin kivihiilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi annettavasta valtioneuvoston päätöksessä 10 päivänä joulukuuta 2010 annetussa neuvoston päätöksessä ⁽¹⁾ selvennettyihin luokkiin A ja B kuuluvaa korkean, keskitason ja alhaisen laatuluokan kivihiiltä;
14. 'yksittäisellä tuella' tarkoitetaan
  - i) tapauskohtaista tukea; ja
  - ii) tukiohjelman perusteella yksittäisille tuensaajille myönnettävää tukea;
15. 'tukiohjelmalla' tarkoitetaan säädöstä, jonka perusteella yksittäisiä tukia voidaan muita täytäntöönpanotoimenpiteitä vaatimatta myöntää yrityksille, jotka määrittellään säädöksessä yleisesti ja käsitteellisesti, sekä säädöstä, jonka perusteella tiettyyn hankkeeseen liittymätöntä tukea voidaan myöntää yhdelle tai useammalle yritykselle toistaiseksi ja/tai rajoittamaton määrä;
16. 'arviointisuunnitelmalla' tarkoitetaan asiakirjaa, joka sisältää vähintään seuraavat vähimmäisosat: arvioitavan tukiohjelman tavoitteet, arviointikysymykset, tulosindikaattorit, arvioinnin suunniteltu suorittamismenettely, tiedonkeruuta koskevat vaatimukset, arvioinnin ehdotettu ajoitus, mukaan lukien lopullisen arviointikertomuksen jättämispäivä, arvioinnin suorittavan riippumattoman elimen kuvaus tai kriteerit, joita käytetään sen valinnassa, ja yksityiskohtaiset säännöt, joilla varmistetaan arvioinnin julkistaminen;
17. 'tapauskohtaisella tuella' tarkoitetaan tukea, jota ei myönnetä tukiohjelman perusteella;

(¹) EUVL L 336, 21.12.2010, s. 24.

18. 'vaikeuksissa olevalla yrityksellä' tarkoitetaan yritystä, jonka tapauksessa vähintään yksi seuraavista olosuhteista on olemassa:
- On kyse yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu (ja joka ei ole alle kolme vuotta olemassa ollut pk-yritys, tai kun on kyse kelpoisuudesta riskirahoitustukeen, pk-yritys, jonka toteuttamasta ensimyyntistä markkinoilla on alle seitsemän vuotta ja joka on oikeutettu riskirahoitukseen valitun rahoituksen välittäjän due diligence – prosessin jälkeen), ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi. Näin on silloin, kun kertyneiden tappioiden vähentäminen rahastoista (ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä) johtaa negatiiviseen tulokseen, joka on suurempi kuin puolet merkitystä osakepääomasta. Tässä säännöksessä 'yhtiöllä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu', tarkoitetaan erityisesti direktiivin 2013/34/EU (1) liitteessä I mainittuja yritysmuotoja ja 'osakepääoma' sisältää tarvittaessa emissiovoitot.
  - On kyse yhtiöstä, jossa ainakaan joidenkin osakkaiden vastuuta yhtiön velasta ei ole rajattu (ja joka ei ole alle kolme vuotta olemassa ollut pk-yritys, tai kun on kyse kelpoisuudesta riskirahoitustukeen, pk-yritys, jonka toteuttamasta ensimyyntistä markkinoilla on alle seitsemän vuotta ja joka on oikeutettu riskirahoitukseen valitun rahoituksen välittäjän due diligence -prosessin jälkeen), ja joka on menettänyt yli puolet tilinpäätöksen mukaisista omista varoistaan kertyneiden tappioiden vuoksi. Tässä säännöksessä 'yhtiöllä, jossa ainakaan joidenkin osakkaiden vastuuta yhtiön velasta ei ole rajattu', tarkoitetaan erityisesti direktiivin 2013/34/EU liitteessä II mainittuja yritysmuotoja.
  - Yritys on asetettu yleistäytäntöpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi tai täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yleistäytäntöpanomenettelyyn asettamiselle velkojien pyynnöstä.
  - Yritys on saanut pelastamistukea eikä ole vielä maksanut lainaa takaisin tai lopettanut takausta, tai on saanut rakenneuudistustukea ja on vielä rakenneuudistussuunnitelman kohteena.
  - On kyse yrityksestä, joka ei ole pk-yritys, ja kahden viime vuoden ajan:
    - yrityksen velkaantumistaso on ollut yli 7,5 ja
    - yrityksen käyttökatteen (EBITDA) suhde nettorahoituskuluihin on ollut alle 1,0.
19. 'varojen käytön aluesidonnaisuudella' tarkoitetaan tuen myöntävän viranomaisen tuensaajille asettamia veloitteita, joiden mukaan tietyllä alueella on käytettävä varoja tietty vähimmäismäärä ja/tai harjoitettava tuotantotoimintaa tietyllä vähimmäistasolla;
20. 'mukautetulla tuen määrällä' tarkoitetaan suuren investointihankkeen sallitun tuen enimmäismäärää, joka määritetään seuraavan laskentakaavan avulla:
- $$\text{tuen enimmäismäärä} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$$
- jossa R on kyseisellä alueella sovellettava tuen enimmäisintensiteetti, joka on vahvistettu hyväksytyssä aluetukikartassa ja on voimassa tuen myöntämispäivänä, lukuun ottamatta pk-yritysten tuki-intensiteetin lisäystä; A on ensimmäiset 50 miljoonaa euroa tukikelpoisista kustannuksista, B on 50 miljoonan euron ja 100 miljoonan euron väliin jäävä osa tukikelpoisista kustannuksista ja C on tukikelpoisten kustannusten 100 miljoonan euron ylittävä osa;
21. 'takaisinmaksettavalla ennakolla' tarkoitetaan hankkeeseen myönnettyä lainaa, joka maksetaan yhdessä tai useammassa erässä ja jonka takaisinmaksuehdot riippuvat hankkeen tuloksista;
22. 'bruttoavustusekvivalentilla' tarkoitetaan tuen määrää, jos se olisi myönnetty tuensaajalle avustuksena, ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä;
23. 'töiden alkamisella' tarkoitetaan joko investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa sitoumusta tilata laitteita tai muuta sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, riippuen siitä, kumpi tapahtuu aikaisemmin. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi. Yrityskaupoissa 'töiden alkamisella' tarkoitetaan hankittuun toimipaikkaan suoraan liittyvien omaisuserien hankintahetkeä;
24. 'suurilla yrityksillä' tarkoitetaan yrityksiä, jotka eivät täytä liitteen I mukaisia perusteita;

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta.

25. 'myöhemmin käyttöön otettavalla verojärjestelmällä' tarkoitetaan järjestelmää, joka on aikaisemman veroetuuksiin perustuvan järjestelmän muutettu versio ja jolla korvataan se;
26. 'tuki-intensiteetillä' tarkoitetaan tuen bruttomäärää ilmaistuna prosentteina tukikelpoisista kustannuksista ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä;
27. 'tukialueilla' tarkoitetaan perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohtaa soveltaen kaudeksi 1.7.2014–31.12.2020 hyväksytyssä aluetukikartassa nimetyjä alueita;
28. 'tuen myöntämispäivällä' tarkoitetaan päivää, jolloin tuensaajalle myönnetään laillinen oikeus tuensaantiin asiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla;
29. 'aineellisella omaisuudella' tarkoitetaan maa-alueita, rakennuksia ja laitoksia sekä koneita ja laitteita;
30. 'aineettomalla omaisuudella' tarkoitetaan omaisuutta, jolla ei ole fyysistä tai taloudellista ilmentymää, kuten patenteja, lisenssejä, taitotietoa tai muuta henkistä omaisuutta;
31. 'palkkakustannuksilla' tarkoitetaan tuensaajan todellisuudessa maksamaa kokonaissummaa kyseisen työpaikan osalta; kustannuksiin sisältyvät tietyltä ajalta bruttopalkka (ennen veroja) ja pakolliset maksut, kuten sosiaaliturvamaksut sekä lasten ja vanhempien hoitokustannukset;
32. 'työntekijöiden nettomäärän lisäyksellä' tarkoitetaan kyseisen toimipaikan työntekijöiden nettomäärän lisääntymistä verrattuna tietyn jaksos keskiarvoon; kaikki kyseisellä jaksolla menetetyt toimet on tämän vuoksi vähennettävä ja palveluksessa olevan kokoaikatyötä, osa-aikatyötä ja kausityötä tekevän henkilöstön määrä on laskettava vuosityöyksiköiden murto-osina;
33. 'erityisinfrastruktuurilla' tarkoitetaan infrastruktuuria, joka on rakennettu ennakolta yksilöitävissä olevalle yritykselle (yrityksille) ja räätälöity sen tarpeisiin;
34. 'rahoituksen välittäjällä' tarkoitetaan mitä tahansa rahoituslaitosta sen muodosta ja omistuksesta riippumatta, myös rahastojen rahastoa, pääomasijoitusrahastoja, julkisia sijoitusrahastoja, pankkeja, mikrorahoituslaitoksia ja takauslaitoksia;
35. 'matkalla' tarkoitetaan tavaroiden siirtämistä lähtöpaikasta määräpaikkaan, mukaan lukien mahdolliset välivaiheet kyseisessä jäsenvaltiossa tai sen ulkopuolella, yhtä tai useampaa kuljetusvälinettä käyttäen;
36. 'kohtuullisella tuotolla' tarkoitetaan odotettua tuottoa, joka vastaa riskioikaistua diskonttokorkoa, jossa otetaan huomioon hankkeeseen liittyvän riskin taso ja yksityisten sijoittajien suunnitteleman pääomasijoituksen suuruus;
37. 'kokonaisrahoituksella' tarkoitetaan tukikelpoiseen yritykseen tai hankkeeseen tämän asetuksen 3 jakson tai 16 tai 39 artiklan nojalla tehdyn sijoituksen kokonaismäärää lukuun ottamatta täysin yksityisiä sijoituksia, jotka tehdään markkinaehdoin ja jotka eivät kuulu kyseessä olevan valtiontukitoimenpiteen piiriin;
38. 'tarjouskilpailulla' tarkoitetaan syrjimätöntä tarjouskilpailua, johon osallistuu riittävä määrä yrityksiä ja jossa tuki myönnetään joko tarjouksentekijän tekemän alkuperäisen tarjouksen tai selvityshinnan perusteella. Lisäksi tarjouskilpailuun liittyvä talousarvio tai määrä on siinä mielessä tiukasti rajoitettu, että se johtaa tilanteeseen, jossa kaikki osallistujat eivät voi saada tukea;
39. 'liikevoitolla' tarkoitetaan investoinnin diskontattujen tuottojen ja diskontattujen toimintakustannusten välistä eroa investoinnin pitoaikana, jos tämä ero on positiivinen. Toimintakustannuksiin sisältyvät muun muassa henkilöstökustannukset, materiaalit, sopimusperusteiset palvelut, viestintä-, energia-, huolto-, vuokra- ja hallintokustannukset, mutta niihin eivät sisälly tätä asetusta sovellettaessa poisto- ja rahoituskustannukset, jos ne on katettu investointituella.

Alueelliseen tukeen sovellettavat määritelmät

40. Määritelmiä, joita sovelletaan laajakaistainfrastruktuureille myönnettävään tukeen (10 jakso), sovelletaan asiaa koskeviin aluetukisääntöksiin.
41. 'alueellisella investointituella' tarkoitetaan alueellista tukea, joka myönnetään alkuinvestointiin tai alkuinvestointiin uuteen taloudelliseen toimintaan;

42. 'alueellisella toimintatuella' tarkoitetaan tukea, jolla vähennetään yrityksen juoksevia kustannuksia, jotka eivät liity alkuinvestointiin. Tähän sisältyvät sellaiset kustannusryhmät kuin henkilöstökustannukset, materiaalit, sopimusperusteiset palvelut, viestintä, energia, huolto, vuokrat, hallinto jne., mutta siihen eivät kuulu poisto- ja rahoituskustannukset, jos ne on sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin investointitukea myönnettäessä;
43. 'terasalalla' tarkoitetaan toimintaa, joka liittyy vähintään yhtä seuraavista tuotteista koskevaan tuotantoon:
- a) harkkorauta ja ferroseokset:
- harkkorauta teräksen valmistukseen, metallivalimoissa käytettävä ja muu harkkorauta, peilirauta ja runsashiihlinen rautamangaani, lukuun ottamatta muita rautaseoksia;
- b) tuotteet alkumuodossa tai välituotteena rautaa, tavallista terästä tai erikoisterästä:
- sula teräs, myös valanteina, myös taottavaksi tarkoitettut harkot, puolivalmisteet kuten tankoteelmät, billettit ja laattateelmät, levyaihiot, tinalevyaihiot, kuumavalssatut levyainekset keloina, lukuun ottamatta sulan teräksen valmistusta pienistä ja keskisuurista sulatoista peräisin olevasta valuteräksestä;
- c) raudasta, tavallisesta teräksestä tai erikoisteräksestä valmistetut kuumamuokatut tuotteet:
- kiskot, ratapölkkyt, sidekiskot, aluslaatat, palkit, raskaat profiilit, vähintään 80 mm, ponttirauta ja -teräs, tangot ja profiilit, alle 80 mm, ja laatat, alle 150 mm, valssilanka, putkien renkaat ja neliöt, kuumavalssattu vanne ja nauha (myös nauha putkia varten), kuumavalssatut levyt (myös päällystetyt), levyt, vähintään 3 mm, leveät laatat, vähintään 150 mm, lukuun ottamatta metallilankaa ja metallilankatuotteita, tankoja ja rautavaloksia;
- d) kylmänä viimeistellyt tuotteet:
- tinapinnoitettu levy, lyijy-tinapinnoitettu levy, mustalevy, galvanoidut levyt, muut päällystetyt levyt, kylmävalssatut levyvalmisteet, sähkölevyt, tinapinnoitetun levyn valmistamiseen tarkoitettu levy, kylmävalssatut levyt, rullina tai suorina levyinä;
- e) putket:
- saumattomat teräsputket, hitsatut teräsputket, halkaisija yli 406,4 mm;
44. 'synteetikuitualalla' tarkoitetaan:
- a) polyesteriin, polyamidiin, akryyliin tai polypropyleeniin perustuvien kuitujen ja lankojen yleistyyppien valmistamista suulakepuristuksella/teksturoinnilla niiden loppukäytöstä riippumatta; tai
- b) polymerisaatiota (mukaan lukien polykondensaatio) sen ollessa integroitu suulakepuristuksella valmistamiseen käytettyjen koneiden osalta; tai
- c) mitä tahansa prosessia, joka liittyy mahdollisen tuensajaan tai muun sen kanssa samaan yhtymään kuuluvan yrityksen nykyiseen asennettuun suulakepuristusvalmistus-/teksturointikapasiteettiin, ja joka kyseisessä liiketoiminnassa on tavallisesti integroitu tällaiseen kapasiteettiin käytettyjen koneiden osalta;
45. 'kuljetusalalla' tarkoitetaan matkustajien kuljettamista ilma-aluksella, meriteitse, maanteitse, rautateitse ja sisävesitse tai rahdinkuljetuspalvelujen tarjoamista toisen lukuun; 'kuljetusalalla' tarkoitetaan erityisesti seuraavaa NACE Rev. 2:n luokituksen mukaista toimintaa:
- a) NACE 49: Maaliikenne ja putkijohtokuljetus, lukuun ottamatta luokkia NACE 49.32 Taksiliikenne, 49.42 Muuttopalvelut, 49.5 Putkijohtokuljetus;
- b) NACE 50: Vesiliikenne;
- c) NACE 51: Ilmaliikenne, lukuun ottamatta luokkaa NACE 51.22 Avaruusliikenne;
46. 'rajoitetulle määrälle toimialoja suunnatulla ohjelmalla' tarkoitetaan ohjelmaa, joka kattaa alle viiteen tilastolliseen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 luokkaan (nelinumeroinen tunnus) kuuluvia toimintoja;
47. 'matkailutoiminnalla' tarkoitetaan seuraavaa NACE Rev. 2:n luokituksen mukaista toimintaa:
- a) NACE 55: Majoitus;
- b) NACE 56: Ravitsemistoiminta;

- c) NACE 79: Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta, varauspalvelut;
- d) NACE 90: Kulttuuri- ja viihdetoiminta;
- e) NACE 91: Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta;
- f) NACE 93: Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut;
48. 'harvaan asutuilla alueilla' tarkoitetaan alueita, jotka komissio on hyväksynyt harvaan asutuiksi kauden 1.7.2014–31.12.2020 aluetukikarttoja koskevissa yksittäisissä päätöksissä;
49. 'alkuinvestoinnilla' tarkoitetaan:
- a) investointia sellaiseen aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen, joka liittyy uuden toimipaikan perustamiseen, olemassa olevan toimipaikan kapasiteetin laajentamiseen, toimipaikan tuotannon monipuolistamiseen tuotteisiin, joita ei ole aikaisemmin tuotettu kyseisessä toimipaikassa, tai olemassa olevan toimipaikan tuotantoprosessin perusteelliseen muuttamiseen; tai
- b) sellaisen toimipaikan omaisuuserien hankintaa, joka on suljettu tai olisi suljettu, jos sitä ei olisi ostettu, kun ostaja on myyjästä riippumaton sijoittaja ja kun kyse ei ole pelkästä yrityksen osakkeiden hankinnasta;
50. 'samalla tai samankaltaisella toiminnalla' tarkoitetaan toimintaa, joka kuuluu tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3037/90 ja tiettyjen eri tilastoaloja koskevien yhteisön asetusten muuttamisesta 20 päivänä joulukuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1893/2006 ⁽¹⁾ säädetyn tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 samaan nelinumeroitukseen (nelinumeroinen tunnus);
51. 'alkuinvestoinnilla uuteen taloudelliseen toimintaan' tarkoitetaan:
- a) investointia sellaiseen aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen, joka liittyy uuden toimipaikan perustamiseen tai toimipaikan toiminnan monipuolistamiseen, kunhan uusi toiminta ei ole samaa tai samankaltaista kuin kyseisessä toimipaikassa aikaisemmin harjoitettu toiminta;
- b) sellaisen toimipaikan omaisuuserien hankintaa, joka on suljettu tai olisi suljettu, jos sitä ei olisi ostettu, ja jos ostaja on myyjästä riippumaton sijoittaja, kunhan hankittua omaisuutta käyttämällä harjoitettava uusi toiminta ei ole samaa tai samankaltaista kuin ennen hankintaa kyseisessä toimipaikassa harjoitettu toiminta;
52. 'suurella investointihankkeella' tarkoitetaan alkuinvestointia, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat yli 50 miljoonaa euroa laskettuina tuen myöntämispäivän hintojen ja valuuttakurssien mukaan;
53. 'määräpaikalla' tarkoitetaan paikkaa, jossa tavarat puretaan;
54. 'lähtöpaikalla' tarkoitetaan paikkaa, jossa tavarat lastataan kuljetusta varten;
55. 'toimintatukikelpoisella alueella' tarkoitetaan perussopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuja syrjäisimpiä alueita tai kyseisen jäsenvaltion kaudeksi 1.7.2014–31.12.2020 hyväksytyssä aluetukikartassa määritellyjä harvaan asuttuja alueita;
56. 'kuljetusvälineellä' tarkoitetaan raideliikennettä, maantien rahtiliikennettä, sisävesiliikennettä, meriliikennettä, lento-liikennettä ja intermodaalista kuljetusta;
57. 'kaupunkikehitysrahastolla' tarkoitetaan erikoistunutta sijoitusvälinettä, joka on perustettu kaupunkikehityshankkeisiin sijoittamiseksi kaupunkialueiden kehittämistä koskevan tukitoimenpiteen nojalla. Kaupunkikehitysrahastoja hoitaa kaupunkikehitysrahaston hoitaja;
58. 'kaupunkikehitysrahaston hoitajalla' tarkoitetaan ammattimaista rahastoyhtiötä, joka on oikeushenkilö ja joka valitsee tukikelpoiset kaupunkikehityshankkeet ja tekee sijoitukset niihin;

⁽¹⁾ EUVL L 393, 30.12.2006, s. 1.

59. 'kaupunkikehityshankkeella' tarkoitetaan investointihanketta, joka voi tukea yhdennetyssä lähestymistavassa kaupunkialueiden kestäväan kehittämiseen suunniteltujen toimien toteuttamista ja auttaa saavuttamaan siinä määritellyt tavoitteet, mukaan lukien hankkeet, joiden sisäinen korkokanta ei ehkä riitä houkuttelemaan rahoitusta puhtaasti kaupallisin perustein. Kaupunkikehityshanke voidaan järjestää erillisenä rahoitusrakenteena tuensajana olevan yksityisen sijoittajan oikeudellisessa rakenteessa tai erillisenä oikeushenkilönä, esimerkiksi erillisyyhtiönä;
60. 'kaupunkialueiden kestäväan kehittämisen yhdennetyllä strategialla' tarkoitetaan virallisesti ehdotettua ja asianmukaisen paikallisviranomaisen tai viraston vahvistamaa strategiaa, joka on määritelty tietyille maantieteelliselle kaupunkialueelle ja ajanjaksolle ja jossa määritetään yhdennetyt toimet taloudellisiin sekä ympäristöön, ilmastoon ja väestörakenteeseen liittyviin ja sosiaalisiin haasteisiin kaupunkialueilla;
61. 'luontoissuorituksella' tarkoitetaan maan tai kiinteistön luovuttamista, kun kyseinen maa tai kiinteistö muodostaa osan kaupunkikehityshanketta;

Pk-yrityksille myönnettävää tukea koskevat määritelmät

62. 'investointihankkeella suoraan luodulla työpaikalla' tarkoitetaan työpaikkaa, joka liittyy investoinnin kohteena olevaan toimintaan; näihin kuuluvat työpaikat, jotka on luotu investoinnin aiheuttaman kapasiteetin käyttöasteen nousun vuoksi;
63. 'organisaatioiden välisellä yhteistyöllä' tarkoitetaan yhteisten liiketoimintastrategioiden tai hallintorakenteiden kehittämistä, yhteisten palvelujen tai yhteistyötä helpottavien palvelujen tarjoamista, koordinoitua toimintaa kuten tutkimus tai markkinointi, verkkojen ja klustereiden tukemista, saavutettavuuden ja viestinnän parantamista, yhteisten välineiden käyttämistä yrittäjyyden ja pk-yritysten kanssa käytävän kaupan edistämiseksi;
64. 'yhteistyöhön liittyvillä neuvontapalveluilla' tarkoitetaan konsultointia, avustamista ja koulutusta tietämyksen ja kokemusten vaihtoa varten sekä yhteistyön parantamiseksi;
65. 'yhteistyöhön liittyvillä tukipalveluilla' tarkoitetaan toimistotilojen, verkkosivujen, tietopankkien, kirjastojen, markkinatutkimusten, käsikirjojen sekä valmistelu- ja malliasiakirjojen tarjoamista;

Pk-yrityksille rahoituksensaantiin myönnettävää tukea koskevat määritelmät

66. 'oman pääoman luonteisella sijoituksella' tarkoitetaan rahoitusmuotoa, joka sijoittuu oman pääoman ehtoisen ja vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen välille ja johon liittyvä riski on suurempi kuin paremmassa etuoikeusasetelmassa olevilla veloilla mutta pienempi kuin rajoituksettomalla omalla pääomalla ja jonka tuotto haltijalle perustuu pääasiassa kohdeyrityksen voittoihin tai tappioihin ja joka on maksukyvyttömyyden yhteydessä vakuudeton. Oman pääoman luonteiset sijoitukset voidaan luokitella vieraaksi pääomaksi, joka on vakuudetonta ja heikommassa etuoikeusasetelmassa, mukaan lukien välirahoitus, ja joka voidaan joissakin tapauksissa muuntaa omaksi pääomaksi tai etuoikeutetuksi pääomaksi;
67. 'takauksella' tarkoitetaan asetuksen 1, 3 ja 7 jakson yhteydessä kirjallista sitoumusta vastata kokonaan tai osittain kolmannen osapuolen uusista lainatransaktioista, kuten velkainstrumenteista tai leasinginstrumenteista, sekä oman pääoman luonteisista instrumenteista;
68. 'takausosuudella' tarkoitetaan julkisen sijoittajan kattamaa prosentiosuutta tappioista jokaisen kyseessä olevan valtiontukitoimenpiteen nojalla tukikelpoisen transaktion osalta;
69. 'irtautumisella' tarkoitetaan rahoituksen välittäjän tai sijoittajan luopumista osuuksistaan, mukaan lukien yrityskauppa, alaskirjaus, osakkeiden/lainojen takaisinlunastus, myynti toiselle rahoituksen välittäjälle tai toiselle sijoittajalle, myynti rahoituslaitokselle ja myynti julkisella tarjouksella, mukaan lukien listautumisasi;
70. 'rahoitusmäärällä' tarkoitetaan takaisinmaksettavaa julkista sijoitusta rahoituksen välittäjään riskirahoitustoimenpiteeseen sijoittamiseksi siten, että kaikki tuotot palautetaan julkiselle sijoittajalle;
71. 'riskirahoitussijoituksella' tarkoitetaan oman pääoman ehtoisia ja luonteisia sijoituksia, lainoja mukaan lukien leasingsopimukset, takauksia tai niiden yhdistelmää tukikelpoisille yrityksille uusien sijoitusten tekemistä varten;
72. 'riippumattomalla yksityissijoittajalla' tarkoitetaan yksityistä sijoittajaa, joka ei ole osakkaana siinä tukikelpoisessa yrityksessä, johon se sijoittaa, mukaan lukien bisnesenkelit ja rahoituslaitokset niiden omistuksesta riippumatta, jos ne kantavat sijoitukseensa liittyvän riskin kokonaisuudessaan. Kun perustetaan uusi yritys, yksityisten sijoittajien, myös perustajien, katsotaan olevan kyseisestä yrityksestä riippumattomia;

73. 'luonnollisella henkilöllä' tarkoitetaan 21 ja 23 artiklaa sovellettaessa muuta henkilöä kuin oikeushenkilöä, joka ei ole perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yritys;
74. 'oman pääoman ehtoisella sijoituksella' tarkoitetaan pääoman tarjoamista yritykselle sijoittamalla siihen suoraan tai välillisesti vastineena vastaavan osuuden omistamisesta kyseisestä yrityksestä;
75. 'ensimyyntillä markkinoilla' tarkoitetaan yrityksen toteuttamaa ensimmäistä myyntiä tuote- tai palvelumarkkinoilla, lukuun ottamatta rajoitettua myyntiä markkinoiden testaamiseksi;
76. 'julkisesti noteeraamattomalla pk-yrityksellä' tarkoitetaan pk-yritystä, jota ei ole noteerattu arvopaperipörssin virallisella pörssilistalla, lukuun ottamatta vaihtoehtoisia kauppapaikkoja;
77. 'lisäsijoituksella' tarkoitetaan uutta riskirahoitussijoitusta yritykseen sen jälkeen, kun siihen on jo tehty riskirahoitussijoituksia vähintään kerran aikaisemmin;
78. 'jälkirahoituksella' tarkoitetaan yrityksen olemassa olevien osakkeiden ostamista aikaisemmalta sijoittajalta tai osakkaalta;
79. 'toimeksisaaneella yhteisöllä' tarkoitetaan Euroopan investointipankkia ja Euroopan investointirahastoa, kansainvälistä rahoituslaitosta, jossa jäsenvaltio on osakkaana, tai jäsenvaltiossa perustettua rahoituslaitosta, jonka tavoitteena on yleisen edun edistäminen julkisen viranomaisen valvonnassa, julkisoikeudellista elintä ja julkisen palvelun tehtävää hoitavaa yksityisoikeudellista elintä: toimeksisaanut yhteisö voidaan valita tai nimittää suoraan julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun direktiivin 2004/18/EY⁽¹⁾ tai kyseisen direktiivin myöhemmin kokonaan tai osittain korvaavan lainsäädännön säännösten mukaisesti;
80. 'innovatiivisella yrityksellä' tarkoitetaan yritystä,
- a) joka voi osoittaa ulkopuolisen asiantuntijan tekemän arvioinnin perusteella, että se kehittää lähitulevaisuudessa tuotteita, palveluja tai prosesseja, jotka ovat uusia tai parantavat huomattavasti alansa viimeisintä kehitystasoa ja joihin liittyy teknologisen tai teollisen epäonnistumisen riski, tai
- b) jonka tutkimus- ja kehityskustannukset ovat vähintään 10 prosenttia sen toiminnan kokonaiskuluista vähintään yhtenä vuonna tuen myöntämistä edeltävistä kolmesta vuodesta tai, jos on kyse vastaperustetusta yrityksestä, jolla ei vielä ole taloudellista historiaa, sen kuluvaan tilikauden tilinpäätöksessä, jonka ulkopuolinen tilintarkastaja on vahvistanut;
81. 'vaihtoehtoisella kauppapaikalla' tarkoitetaan direktiivin 2004/39/EY 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyä monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää, jossa pääosa kaupankäynnin kohteeksi otetuista rahoitusinstrumenteista on pk-yritysten liikkeeseenlaskemia;
82. 'lainalla' tarkoitetaan sopimusta, joka velvoittaa lainanantajan antamaan lainanottajan käyttöön sovitun suuruisen rahasumman sovituksi ajaksi ja jonka mukaan lainanottaja on veloitettu maksamaan kyseinen rahasumma takaisin sovittuna aikana. Se voi olla muodoltaan laina tai muu rahoitusinstrumentti, myös leasingosopimus, jonka tärkein piirre on, että se antaa lainanantajalle vähimmäistuoton. Olemassa olevien lainojen uudelleenrahoitus ei ole tukikelpoinen laina;

Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää tukea koskevat määritelmät

83. 'tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatiolla' tarkoitetaan sellaista yhteisöä (kuten korkeakoulut tai tutkimuslaitokset, teknologiansiirtoelimet, innovaatioiden välittäjät, tutkimussuuntautuneet fyysiset tai virtuaaliset yhteistyöyhteisöt) sen oikeusasemasta (julkis- tai yksityisoikeudellinen) tai rahoitustavasta riippumatta, jonka päätavoitteena on harjoittaa riippumattomasti perustutkimusta, teollista tutkimusta tai kokeellista kehittämistä tai levittää tällaisen toiminnan tuloksia koulutuksen, julkaisujen tai tiedonsiirron kautta. Kun tällainen yhteisö harjoittaa myös taloudellista toimintaa, tällaisen taloudellisen toiminnan rahoituksesta, kustannuksista ja tuloista on pidettävä erillistä kirjanpitoa. Tällaisessa yhteisössä ratkaisevaa vaikutusvaltaa esimerkiksi osakkaana tai jäsenenä käyttävillä yrityksillä ei saa olla etuoikeutta sen saavuttamiin tuloksiin;
84. 'perustutkimuksella' tarkoitetaan kokeellista tai teoreettista työtä, jolla pyritään pääasiassa hankkimaan uutta tietoa ilmiöiden tai havaittavissa olevien tosiseikkojen peruseräilyistä, ja joilla ei ensisijaisesti pyritä mihinkään tiettyyn kaupalliseen päämäärään tai tavoitteeseen;

⁽¹⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114.

85. 'teollisella tutkimuksella' tarkoitetaan suunniteltua tutkimusta tai uuden tiedon ja taitojen hankkimiseen pyrkiviä kriittisiä tutkimuksia, joiden tavoitteena on, että näitä tietoja voidaan käyttää uusien tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseen tai että olemassa olevat tuotteet, prosessit tai palvelut paranevat huomattavasti. Se kattaa monimutkaisten järjestelmien komponenttien luomisen ja voi sisältää prototyyppien rakentamisen laboratorioympäristössä tai ympäristössä, johon liittyy simuloituja rajapintoja olemassa olevien järjestelmien kanssa, sekä pilottituotantolinjojen rakentamisen, kun niitä tarvitaan teollisen tutkimuksen harjoittamiseen ja erityisesti geneerisen teknologian validointiin;
86. 'kokeellisella kehittämisellä' tarkoitetaan olemassa olevan tieteellisen, teknisen, liiketoiminta- ja muun relevantin tiedon ja taitojen hankkimista, yhdistämistä, muokkaamista ja käyttöä, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja. Tämä voi kattaa myös esimerkiksi toiminnan, jonka tarkoituksena on uusien tuotteiden, prosessien tai palveluiden peruskäsitteiden määrittely, suunnittelu ja dokumentointi.
- Kokeellinen kehittäminen voi käsittää uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palvelujen prototyyppit, esittely- ja pilottihankkeet, testauksen ja validoinnin ympäristössä, joka edustaa käytännön toimintaolosuhteita, kun ensisijaisena tavoitteena on tehdä uusia teknisiä parannuksia tuotteisiin, prosesseihin tai palveluihin, jotka eivät ole vielä suurelta osin vakiintuneet. Tämä voi kattaa kaupallisesti hyödynnettävissä olevien prototyyppien ja pilottihankkeiden kehittämisen, kun prototyyppi on pakostakin lopullinen kaupallinen tuote ja kun sen tuottaminen pelkästään esittelyä ja validointia varten olisi liian kallista.
- Kokeellinen kehittäminen ei kata olemassa oleviin tuotteisiin, tuotantolinjoihin, valmistusmenetelmiin, palveluihin tai muihin meneillään oleviin toimintoihin rutiininomaisesti tai säännöllisin väliajoin tehtäviä muutoksia, vaikka kyseiset muutokset merkitsisivät parannuksia;
87. 'toteutettavuustutkimuksella' tarkoitetaan hankkeen potentiaalın arviointia ja analysointia, jonka tavoitteena on tukea päätöksentekoprosessia tuomalla objektiivisesti ja rationaalisesti esiin hankkeen vahvuudet ja heikkoudet sekä mahdollisuudet ja uhat sekä yksilöimällä resurssit, joita sen toteuttaminen edellyttää, ja mahdollisuudet sen onnistumiseen;
88. 'henkilöstökustannuksilla' tarkoitetaan tutkijoista, teknikoista ja muusta tutkimustoimintaa avustavasta henkilöstöstä aiheutuvia kustannuksia siinä määrin, kuin nämä toimivat kyseessä olevan hankkeen tai toiminnon parissa;
89. 'markkinaehtoisuudella' tarkoitetaan sitä, että sopimuspuolten välisen liiketoimen ehdot eivät poikkea ehdoista, joista olisi sovittu riippumattomien yritysten välillä, ja niihin ei sisälly kilpailunvastaista yhteistyötä. Kaikkien transaktioiden, jotka ovat seurausta avoimesta, läpinäkyvästä ja syrjimättömästä menettelystä, katsotaan täyttävän markkinaehtoperiaatteen;
90. 'todellisella yhteistyöllä' tarkoitetaan vähintään kahden riippumattoman osapuolen välistä yhteistyötä tietämyksen tai teknologian siirtämiseksi tai työnjakoon perustuvan yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi, kun osapuolet määrittelevät yhdessä yhteistyöhankkeen laajuuden, osallistuvat sen toteuttamiseen ja jakavat sen riskit sekä tulokset. Yksi tai useampi osapuoli voi kattaa hankkeen kaikki kustannukset ja siten vapauttaa muut osapuolet sen taloudellisista riskeistä. Sopimustutkimusta ja tutkimuspalvelujen tarjoamista ei katsota yhteistyön muodoiksi;
91. 'tutkimusinfrastruktuurilla' tarkoitetaan laitteistoja, resursseja ja liitännäisiä palveluja, joita tiedeyhteisö käyttää tutkimuksen tekemiseen eri aloilla, ja sen piiriin kuuluvat tieteelliset välineistöt tai välinekokonaisuudet, tietopohjaiset resurssit, kuten kokoelmat, arkistot, jäsenmely tieteellinen tieto, tieto- ja viestintäteknologiaan perustuvat infrastruktuurit, kuten grid-verkot, tietojenkäsittelylaitteet, ohjelmistot ja viestintävälineet tai muut tutkimuksessa tarvittavat luonteeltaan ainutkertaiset välineet. Tällaiset tutkimusinfrastruktuurit voivat sijaita yhdessä paikassa tai hajautettuina (järjestettynä resurssien verkostona) eurooppalaiseen tutkimusinfrastruktuurikonsortioon (ERIC) sovellettavasta yhteisön oikeudellisesta kehyksestä 25 päivänä kesäkuuta 2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 723/2009 (1) 2 artiklan a alakohdan mukaisesti;
92. 'innovaatioklustereilla' tarkoitetaan riippumattomien osapuolten (kuten innovatiivisten uusien yritysten, pienten, keskisuurten ja suurten yritysten sekä tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden, voittoa tavoittelemattomien järjestöjen ja muiden talouden toimijoiden) rakenteita tai organisoituja ryhmittymiä, joiden tarkoituksena on lisätä innovaatiotoimintaa promootiotoimien, infrastruktuurin yhteiskäytön ja osaamisen ja asiantuntemuksen vaihdon avulla sekä osallistamalla tehokkaasti osaamisen siirtoon, verkostoitumiseen, tietojen levittämiseen ja yhteistoimintaan klusteriin kuuluvien yritysten ja muiden järjestöjen keskuudessa;
93. 'korkeasti koulutetulla henkilöstöllä' tarkoitetaan henkilöstöä, jolla on korkea-asteen loppututkinto ja vähintään viiden vuoden ammatillinen kokemus, joka voi sisältää myös tohtorinkoulutuksen;

(1) EUVL L 206, 8.8.2009, s. 1.

94. 'innovaatiotoiminnan neuvontapalveluilla' tarkoitetaan konsultointia, avustamista ja koulutusta tietämyksen siirtoa, aineettoman omaisuuden hankkimista, suojelua ja hyödyntämistä sekä standardien ja niiden säännösten, joihin standardit on sisällytetty, käyttöä varten;
95. 'innovaatiotoimintaa tukevilla palveluilla' tarkoitetaan toimistotilojen, tietopankkien, kirjastojen, markkinatutkimusten, laboratorioiden sekä laatumerkintä-, testaus- ja sertifiointipalvelujen tarjoamista tehokkaampien tuotteiden, prosessien tai palvelujen kehittämiseksi;
96. 'organisointiin liittyvällä innovaatiotoiminnalla' tarkoitetaan uuden organisatorisen menetelmän toteuttamista yrityksen liiketoimintatavoissa, työpaikkaorganisaatiossa tai ulkoisissa suhteissa, lukuun ottamatta muutoksia, jotka perustuvat yrityksessä jo käytettyihin organisatorisiin menetelmiin, muutoksia liikkeenjohtostrategiassa, yritysten yhteenliittymiä ja yritysostoja, prosessin käytön lopettamista, jälkirahoitusta tai pääoman lisäystä, muutoksia, jotka johtuvat pelkästään tuotannon tekijöiden hintojen muutoksista, tuotannon asiakaskohtaista mukauttamista, lokalisointia, säännöllisiä kausittaisia ja muita jaksoittaisia muutoksia sekä uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kauppaa;
97. 'prosesseihin liittyvällä innovaatiotoiminnalla' tarkoitetaan uuden tai merkittävästi parannetun tuotanto- tai jakelumenetelmän toteuttamista (mukaan lukien teknisten suoritustapojen, laitteiden tai ohjelmistojen huomattavat muutokset); tähän eivät sisälly pienet muutokset tai parannukset, tuotanto- tai palvelukapasiteetin lisääminen ottamalla käyttöön valmistus- tai logistiikkajärjestelmiä, jotka ovat hyvin samanlaisia kuin jo käytössä olevat, prosessin käytön lopettaminen, jälkirahoitus tai pääoman lisäys, muutokset, jotka johtuvat pelkästään tuotannon tekijöiden hintojen muutoksista, tuotannon asiakaskohtainen mukauttaminen, lokalisointi, säännölliset kausittaiset ja muut jaksoittaiset muutokset sekä uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kauppaa;
98. 'tilapäisellä siirrolla' tarkoitetaan sitä, että henkilöstö on tuensaajan palveluksessa tilapäisesti ja henkilöstöllä on oikeus palata entisen työnantajansa palvelukseen;

Epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnettävää tukea koskevat määritelmät

99. 'erityisen epäedullisessa asemassa olevalla työntekijällä' tarkoitetaan henkilöä:
- a) joka ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä vähintään 24 kuukauteen; tai
- b) joka ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä vähintään 12 kuukauteen ja joka kuuluu johonkin 'epäedullisessa asemassa olevan työntekijän' määritelmässä mainituista ryhmistä b–g;
100. 'suojatyöllä' tarkoitetaan työpaikkaa yrityksessä, jonka työntekijöistä vähintään 30 prosenttia on alentuneesti työkykyisiä työntekijöitä;

Ympäristönsuojeluun myönnettävään tukeen sovellettavat määritelmät

101. 'ympäristönsuojelulla' tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joilla pyritään korjaamaan tai ennalta ehkäisemään fyysiselle ympäristölle tai luonnonvaroille tuensaajan omasta toiminnasta aiheutuvia haittoja, pienentämään tällaisten haittojen riskiä tai edistämään luonnonvarojen järkipäristä käyttöä, mukaan lukien energiansäästötoimenpiteet ja uusiutuvien energialähteiden käyttö;
102. 'unionin normilla' tarkoitetaan
- a) pakollista unionin normia, jolla vahvistetaan ympäristönsuojelun taso, joka yksittäisten yritysten on saavutettava; tai
- b) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU⁽¹⁾ mukaista velvollisuutta käyttää parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa ja varmistaa, että epäpuhtauksien päästötasot eivät ole korkeampia kuin ne olisivat käytettäessä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa; kun parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyvät päästötasot on määriteltävä direktiivin 2010/75/EU nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä, kyseisiä tasojen sovelletaan tätä asetusta sovellettaessa; jos nämä tasot ilmaistaan vaihteluvälinä, sovelletaan sitä tasoa, jolla paras käytettävissä oleva tekniikka saavutetaan ensimmäisen kerran;
103. 'energiatehokkuudella' tarkoitetaan säästetyn energian määrää, joka määritetään mittaamalla ja/tai arvioimalla kulutus ennen energiatehokkuutta parantavan toimenpiteen toteuttamista ja sen jälkeen siten, että energiankulutukseen vaikuttavat ulkoiset olosuhteet vakioidaan;
104. 'energiatehokkuushankkeella' tarkoitetaan investointihanketta, joka parantaa rakennuksen energiatehokkuutta;

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2008, s. 8.

105. 'energiatehokkuusrahastolla' tarkoitetaan erikoistunutta sijoitusvälinettä, joka on perustettu tarkoituksena sijoittaa energiatehokkuushankkeisiin, joiden tavoitteena on parantaa asuinrakennusten ja muiden rakennusten energiatehokkuutta. Energiatehokkuusrahastoja hoitaa energiatehokkuusrahaston hoitaja;
106. 'energiatehokkuusrahaston hoitajalla' tarkoitetaan ammattimaista rahastoyhtiötä, joka on oikeushenkilö ja joka valitsee tukikelpoiset energiatehokkuushankkeet ja tekee sijoitukset niihin;
107. 'tehokkaalla yhteistuotannolla' tarkoitetaan yhteistuotantoa, joka on energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta 25 päivänä lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU ⁽¹⁾ 2 artiklan 34 alakohdassa vahvistetun tehokkaan yhteistuotannon määritelmän mukaista;
108. 'yhteistuotannolla' tai sähkön ja lämmön yhteistuotannolla tarkoitetaan lämpöenergian ja sähkö- ja/tai mekaanisen energian samanaikaista tuottamista samassa prosessissa;
109. 'uusiutuvista energialähteistä tuotetulla energialla' tarkoitetaan energiaa, joka on tuotettu voimaloissa, joissa käytetään ainoastaan uusiutuvia energialähteitä, ja uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian lämpöarvona mitattua osuutta sähköstä, joka on tuotettu myös tavanomaisia energialähteitä käyttävissä hybridivoimaloissa. Se kattaa varastointijärjestelmien täyttämiseen käytettävän uusiutuvan sähkön mutta ei kata varastointijärjestelmien tuloksena tuotettua sähköä;
110. 'uusiutuvilla energialähteillä' tarkoitetaan seuraavia uusiutuvia, muita kuin fossiilisia energialähteitä: tuuli- ja aurinkoenergia, ilmalämpöenergia, geoterminen ja hydroterminen energia, valtamerienergia, vesivoima, biomassa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvä kaasu ja biokaasu;
111. 'biopolttoaineella' tarkoitetaan nestemäistä tai kaasumaista liikenteessä käytettävää polttoainetta, joka tuotetaan biomassasta;
112. 'kestävällä biopolttoaineella' tarkoitetaan biopolttoainetta, joka täyttää direktiivin 2009/28/EY 17 artiklassa ja siihen mahdollisesti tehtävissä muutoksissa vahvistetut kestävyyskriteerit;
113. 'ravintokasveista tuotetulla biopolttoaineella' tarkoitetaan biopolttoainetta, joka on tuotettu komission ehdotuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta annetun direktiivin 98/70/EY ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämiseksi annetun direktiivin 2009/28/EY muuttamisesta ⁽²⁾ määritellyistä viljakasveista ja muista paljon tärkkelystä sisältävistä viljelykasveista, sokerikasveista ja öljykasveista;
114. 'uudella ja innovatiivisella teknologialla' tarkoitetaan alan viimeisimpään kehitykseen verrattuna uutta ja testaamatonta teknologiaa, johon liittyy teknologisen tai teollisen epäonnistumisen riski ja jossa ei ole kyse olemassa olevan teknologian optimoimisesta tai laajentamisesta;
115. 'tasehallintavelvoitteilla' tarkoitetaan 'tasevastaavaksi' kutsutun markkinaosapuolen tai sen valitun edustajan vastuuta poikkeamista (tuotannon, kulutuksen ja markkinoilla tehtyjen kauppojen välillä) tietyn 'taseselvitysjaksoksi' kutsutun ajanjakson aikana;
116. 'tavanomaisilla tasehallintavelvoitteilla' tarkoitetaan syrjimättömiä teknologiasta riippumattomia tasehallintavelvoitteita, joista ei vapauteta yhtäkään sähköntuottajaa;
117. 'biomassalla' tarkoitetaan maataloudesta (sekä kasvi- että eläinperäiset aineet mukaan lukien), metsätaloudesta ja niihin liittyviltä tuotannonaloilta, myös kalastuksesta ja vesiviljelystä, peräisin olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden biohajoavaa osaa sekä biokaasuja ja teollisuus- ja yhdyskuntajätteiden biohajoavaa osaa;
118. 'energian tasoitetuilla kokonaistuotantokustannuksilla' tarkoitetaan sähkön tuotantokustannusten laskemista liittymispisteessä sähkökäyttöpaikkaan tai sähköverkkoon. Siihen sisältyvät alkupääoma, diskonttokorko sekä jatkuva toiminnasta, polttoaineesta ja huoltotöistä aiheutuvat kustannukset;
119. 'ympäristöverolla' tarkoitetaan veroa, jonka erityisellä määräytymisperusteella on selkeä kielteinen vaikutus ympäristöön tai jonka tarkoituksena on tiettyjen toimintojen, tavaroiden tai palvelujen verottaminen siten, että ympäristökustannukset voidaan sisällyttää niiden hintaan ja/tai tuottajat ja kuluttajat ohjata ympäristöystävällisempään toimintaan;

⁽¹⁾ EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1.

⁽²⁾ COM(2012) 595, 17.10.2012.

120. 'unionin verotuksen vähimmäistasolla' tarkoitetaan unionin lainsäädännössä säädettyä verotuksen vähimmäistasoa; energiatuotteiden ja sähkön osalta sillä tarkoitetaan energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta 27 päivänä lokakuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/96/EY ⁽¹⁾ liitteessä I säädettyä verotuksen vähimmäistasoa;
121. 'pilaantuneella alueella' tarkoitetaan aluetta, jolla todistetusti esiintyy ihmisten toimien seurauksena vaarallisia aineita siinä määrin, että ne aiheuttavat merkittävän riskin ihmisten terveydelle tai ympäristölle, kun otetaan huomioon maa-alueen senhetkinen ja hyväksytyt tulevat käyttö;
122. 'aiheuttamisperiaatteella' tarkoitetaan periaatetta, jonka mukaan pilaantumisen aiheuttajan on maksettava kunnostamisesta aiheutuvat kustannukset;
123. 'pilaantumisella' tarkoitetaan vahinkoa, jonka pilaantumisen aiheuttaja aiheuttaa vahingoittamalla ympäristöä välittömästi tai välillisesti tai aikaansaamalla fyysiselle ympäristölle tai luonnonvaroille aiheutuvaan vahinkoon johtavat olosuhteet.
124. 'energiatehokkaalla kaukolämmityksellä ja -jäähdytyksellä' tarkoitetaan kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmää, joka on direktiivin 2012/27/EU 2 artiklan 41 ja 42 alakohdassa vahvistetun tehokkaan kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmän määritelmän mukaista. Määritelmä kattaa lämmitys- ja jäähdytyslaitokset ja lämmön/jäähdytyksen jakelemiseksi laitoksista asiakkaiden tiloihin tarvittavan verkoston (ja siihen liittyvät välineet);
125. 'pilaantumisen aiheuttajalla' tarkoitetaan osapuolta, joka pilaa ympäristöä välittömästi tai välillisesti taikka aikaansaa ympäristön pilaantumiseen johtavat olosuhteet;
126. 'uudelleenkäytöllä' tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden avulla tuotteet tai osat, jotka eivät ole jätettä, voidaan käyttää uudelleen samassa tarkoituksessa, jota varten ne on suunniteltu;
127. 'valmistelulla uudelleenkäyttöön' tarkoitetaan tarkistamis-, puhdistamis- tai korjaamistarkoituksessa toteutettavia hyödyntämistoimia, joiden avulla tuotteet tai tuotteiden osat, joista on tullut jätettä, valmistellaan siten, että niitä voidaan käyttää uudelleen ilman mitään muuta esikäsitelyä;
128. 'kierrätyksellä' tarkoitetaan hyödyntämistointia, jossa jättemateriaalit käsitellään uudelleen tuotteiksi, materiaaleiksi tai aineiksi joko alkuperäiseen tarkoitukseen tai muihin tarkoituksiin. Siihen sisältyy eloperäisen aineksen uudelleenkäsitely, mutta ei energian hyödyntäminen eikä uudelleenkäsitely materiaaleiksi, joita käytetään polttoaineina tai maantäyttötoimiin;
129. 'alan viimeisimmällä kehityksellä' tarkoitetaan prosesseja, joissa jätetuotteen uudelleenkäyttö lopputuotteen valmistuksessa on taloudellisesti kannattava tavanomainen käytäntö. Käsitettä 'alan viimeisin kehitys' on tarvittaessa tarkasteltava unionin teknologia- ja sisämarkkinoiden kannalta;
130. 'energiainfrastruktuurilla' tarkoitetaan kaikkia fyysisiä laitteita tai laitoksia, jotka sijaitsevat unionin alueella tai yhdistävät unionin yhteen tai useampaan kolmanteen maahan ja jotka kuuluvat seuraaviin ryhmiin:
- a) sähkö:
- i) infrastruktuuri sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun direktiivin 2009/72/EY ⁽²⁾ 2 artiklan 3 alakohdassa määriteltyä siirtoa varten;
- ii) infrastruktuuri direktiivin 2009/72/EY 2 artiklan 5 alakohdassa määriteltyä jakelua varten;
- iii) sähkönvarastointilaitokset, jotka määritellään laitoksiksi, joita käytetään sähkön pysyvään tai tilapäiseen varastointiin maanpäällisissä tai maanalaisissa infrastruktuureissa tai geologisilla varastointialueilla, sillä edellytyksellä, että ne on liitetty suoraan vähintään 110 kV:n jännitteelle suunniteltuihin suurjännitejohtoihin;
- iv) kaikki i–iii alakohdassa määriteltyjen järjestelmien turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien suojaus-, valvonta- ja ohjausjärjestelmät kaikilla jännitetasoilla sekä sähköasemat; ja

⁽¹⁾ EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51.

⁽²⁾ EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55.

- v) älykkäät sähköverkot, joita ovat määritelmän mukaan kaikki laitteet, johdot, kaapelit ja laitteistot, sekä siirtotasolla että matala- ja keskijännitteisellä jakelutasolla, joiden tarkoituksena on kaksisuuntainen digitaalinen viestintä ja sähkön tuotannon, siirron, jakelun ja kulutuksen tosiaikainen tai lähes tosiaikainen, interaktiivinen ja älykäs seuranta ja hallinta sähköverkossa sellaisen verkon kehittämiseksi, jossa voidaan ottaa tehokkaasti huomioon kaikkien siihen liitettyjen käyttäjien — tuottajien ja kuluttajien sekä niiden, jotka ovat molempia — käyttötottumukset ja toiminta siten, että voidaan turvata taloudellisesti tehokkaat ja kestävätkä sähköjärjestelmät, joissa hävikki on vähäistä ja laatu, toimitusvarmuus ja turvallisuus ovat korkeatasoisia;
- b) kaasut:
- i) maakaasun ja biokaasun siirto- ja jakeluputket, jotka ovat osa putkistoja, lukuun ottamatta maakaasun tuotantovaiheen aikaisia korkeapaineakaasuputkia;
  - ii) edellä i alakohdassa tarkoitettuihin korkeapaineakaasuputkiin yhteydessä olevat maanalaiset varastot;
  - iii) nesteytetyn maakaasun ('LNG') tai paineistetun maakaasun ('CNG') vastaanotto-, varastointi- ja kaasuttamislaitokset tai paineenvähennyslaitokset; ja
  - iv) kaikki järjestelmän turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan tai kaksisuuntaisen kapasiteetin mahdollistamisen kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien kompressoriasemat;
- c) öljy:
- i) raakaöljyn siirtoon käytetyt putkistot;
  - ii) raakaöljyputkistojen toiminnan kannalta välttämättömät pumppuasemat ja varastot; ja
  - iii) kaikki järjestelmän moitteettoman, turvallisen ja tehokkaan toiminnan kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien suojaus-, valvonta- ja ohjausjärjestelmät ja vastakkaisvirtauslaitteistot;
- d) hiilidioksidi: putkistot, mukaan lukien niihin liittyvät paineenkorotusasetat, joita käytetään hiilidioksidin siirtämiseen varastointipaikkoihin tavoitteena injektoida hiilidioksidi soveltuviin maanalaisiin geologisiin muodostumiin pysyvää varastointia varten;
131. 'energian sisämarkkinalainsäädäntöön' sisältyvät sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY ⁽¹⁾, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 713/2009 ⁽²⁾, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa 13 päivänä heinäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 714/2009 ⁽³⁾ ja maakaasun siirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 715/2009 ⁽⁴⁾ tai nämä säädökset myöhemmin kokonaan tai osittain korvaava lainsäädäntö;

Sosiaaliseen kuljetustukeen syrjäisten alueiden asukkaiden hyväksi sovellettavat määritelmät

132. 'vakinaisella asuinpaikalla' tarkoitetaan paikkaa, jossa luonnollinen henkilö asuu vähintään 185 päivää kalenterivuodessa henkilökohtaisten ja ammatillisten siteidensä vuoksi; jos henkilöllä on ammatillisia siteitä eri paikkaan kuin henkilökohtaisia siteitä, ja jos hän asuu kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa, hänen vakinaiseksi asuinpaikakseen katsotaan henkilökohtaisten siteiden paikka, jos hän palaa sinne säännöllisesti; jos henkilö asuu jäsenvaltiossa suorittaakseen määrätyn pituisen tehtävän, hänen asuinpaikkanaan pidetään edelleen sitä paikkaa, jossa hänen henkilökohtaiset siteensä ovat, riippumatta siitä, palaako hän sinne kyseisen toiminnan aikana; opiskelu yliopistossa tai koulussa toisessa jäsenvaltiossa ei merkitse vakinaisen asuinpaikan muutosta; vaihtoehtoisesti 'vakinaisella asuinpaikalla' on merkitys, joka sille on annettu jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä.

Laajakaistainfrastruktuureille myönnettävää tukea koskevat määritelmät

133. 'peruslaajakaistalla' ja 'peruslaajakaistaverkoilla' tarkoitetaan perustoiminnot tarjoavia verkkoja, jotka perustuvat sellaisiin teknologia-alustoihin kuin epäsymmetrinen digitaalinen tilaajaliittymä (ADSL2+-verkkoihin asti), muu kuin parannettu kaapeliliittymä (esimerkiksi DOCSIS 2.0), kolmannen sukupolven matkaviestintäverkot (UMTS) ja satelliittijärjestelmät;

⁽¹⁾ EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94.

⁽²⁾ EUVL L 211, 14.8.2009, s. 1.

⁽³⁾ EUVL L 211, 14.8.2009, s. 15.

⁽⁴⁾ EUVL L 211, 14.8.2009, s. 36.

134. 'laajakaistaan liittyvillä kaivaus- ja rakennustöillä' tarkoitetaan rakennusteknisiä töitä, jotka ovat välttämättömiä laajakaistaverkon käyttöönottamiselle, kuten (laajakaista)kaapelikanavien asentamisen edellyttämät tien kaivaustyöt;
135. 'kaapelikanavilla' tarkoitetaan maanalaista putkea tai suojarakennetta, johon laajakaistaverkon (valokuitu-, kupari- tai koaksiaali)kaapelit asennetaan;
136. 'fyysisellä eriyttämisellä' annetaan kilpailijoille mahdollisuus hyödyntää loppukuluttajan tilaajayhteyttä ja käyttää tilaajayhteydellä suoraan omia tiedonsiirtojärjestelmiään;
137. 'passiivisella laajakaistainfrastruktuurilla' tarkoitetaan laajakaistaverkkoa, jossa ei ole aktiivisia komponentteja. Se käsittää yleensä kaapeli-infrastruktuurin, kaapelikanavat ja pimeän kuidun sekä katujakokaapit;
138. 'seuraavan sukupolven liityntäverkoilla (NGA-verkoilla)' tarkoitetaan kehittyneitä verkkoja, joilla on vähintään seuraavat ominaispiirteet: a) ne tuottavat palveluja luotettavasti erittäin suurella tilaajakohtaisella nopeudella optisen (tai tekniikaltaan vastaavan) runkoliityntäyhteyden kautta, joka sijaitsee riittävän lähellä käyttäjän sijaintipaikkaa, jotta erittäin nopean yhteyden toteutuminen voidaan taata; b) ne tukevat monentyyppisiä edistyneitä digitaalisia palveluja, täysin internet-protokollaan perustuvat (all-IP) konvergoituneet palvelut mukaan luettuina, ja c) niiden nopeudet ovat verkkoon päin (upload) huomattavasti suuremmat kuin peruslaajakaistaverkoissa. Markkinoiden ja teknisen kehityksen tässä vaiheessa NGA-verkot ovat a) kuitupohjaisia liityntäverkkoja (FTTx), b) kehittyneitä parannettuja kaapeliverkkoja, ja c) tiettyjä kehittyneitä langattomia liityntäverkkoja, jotka pystyvät tarjoamaan luotettavasti suuria tilaajakohtaisia nopeuksia;
139. 'tukkutason käyttöoikeuksilla' tarkoitetaan käyttöoikeutta, jonka avulla operaattori voi hyödyntää toisen operaattorin infrastruktuuria. Mahdollisimman laaja käyttöoikeus asianomaiseen verkkoon käsittää teknisen kehityksen tässä vaiheessa ainakin seuraavat käyttöoikeustuotteet: FTTH/FTTB-verkkojen tapauksessa: kaapelikanavien käyttöoikeus, pimeän kuidun käyttöoikeus, tilaajayhteyden eriytetty käyttöoikeus ja bittivirtatason käyttöoikeus. Kaapeliverkkojen tapauksessa: kaapelikanavien käyttöoikeus ja bittivirtatason käyttöoikeus. FTTC-verkkojen tapauksessa: kaapelikanavien käyttöoikeus, tilaajayhteyksien osien eriytetty käyttöoikeus ja bittivirtatason käyttöoikeus. Passiivisen verkkoinfrastruktuurin tapauksessa: kaapelikanavien käyttöoikeus, pimeän kuidun käyttöoikeus ja/tai tilaajayhteyden eriytetty käyttöoikeus. ADSL-pohjaisten laajakaistaverkkojen tapauksessa: tilaajayhteyden eriytetty käyttöoikeus, bittivirtatason käyttöoikeus. Matkaviestintä- tai langattomien verkkojen tapauksessa: bittivirtatason käyttöoikeus, tukiasemamastojen yhteiskäyttö ja runkoliityntäverkkojen käyttöoikeus. Satelliittijärjestelmien tapauksessa: bittivirtatason käyttöoikeus.

Kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettävää tukea koskevat määritelmät

140. 'vaikeilla audiovisuaalisilla teoksilla' tarkoitetaan teoksia, jotka jäsenvaltiot ovat määritelleet sellaisiksi ennalta määritelyjen arviointiperusteiden perusteella perustaessaan tukiohjelmia tai myöntäessään tukea, ja joihin voidaan lukea elokuvat, joiden ainoa alkuperäinen versio esitetään alueeltaan, väestöltään tai kielialueeltaan rajallisen jäsenvaltion kielellä, lyhytelokuvat, ensimmäistä tai toista elokuvaansa työstävien ohjaajien elokuvat, dokumenttielokuvat, pienen budjetin elokuvat tai muulla tavoin kaupallisesti haastavat teokset;
141. 'OECD:n kehitysapukomitean (DAC) luettelolla' tarkoitetaan maita ja alueita, jotka ovat oikeutettuja saamaan virallista kehitysapua ja sisältyvät Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) laatimaan luetteloon;
142. 'kohtuullinen voitto' määritetään kyseessä olevalla toimialalla tavanomaisen voiton perusteella. Pääoman tuotto, joka ei ylitä sovellettavaa swap-korkoa lisättyinä 100 peruspisteen preemiolla, katsotaan joka tapauksessa kohtuulliseksi.

Urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille myönnettävää tukea koskevat määritelmät

143. 'ammattimaisella urheilulla' tarkoitetaan urheilun harjoittamista ansiotyönä tai vastikkeellisena palveluna, riippumatta siitä, onko ammattiuurheilijan ja kyseessä olevan urheilujärjestön välillä muodollista työsopimusta, jos korvaus ylittää osallistumiskustannukset ja muodostaa merkittävän osan urheilijan tuloista. Urheilutapahtumaan osallistumisesta aiheutuvia matka- ja majoituskuluja ei katsota tässä asetuksessa korvaukseksi.

3 artikla

Poikkeuksen edellytykset

Tukiohjelmat, tukiohjelmista myönnetty yksittäinen tuki ja tapauskohtainen tuki ovat perussopimuksen 107 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että tuki täyttää kaikki tämän asetuksen I luvussa säädetyt edellytykset ja tämän asetuksen III luvussa säädetyt kyseessä olevaa tukimuotoa koskevat erityisedellytykset.

4 artikla

Ilmoituskynnysarvot

1. Tätä asetusta ei sovelleta tukeen, joka ylittää seuraavat kynnyksarvot:
  - a) alueellinen investointituki: "mukautettu tuen määrä", joka on laskettu 2 artiklan 20 alakohdassa määritellyn menetelmän mukaisesti, kun on kyse investoinnista, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 miljoonaa euroa;
  - b) alueellinen kaupunkikehitystuki: 16 artiklan 3 kohdassa säädetty 20 miljoonaa euroa;
  - c) pk-yrityksille myönnettävä investointituki: 7,5 miljoonaa euroa yritystä ja investointihanketta kohden;
  - d) pk-yrityksille konsulttipalveluihin myönnettävä tuki: 2 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden;
  - e) pk-yritysten messuille osallistumiseen myönnettävä tuki: 2 miljoonaa euroa vuodessa yritystä kohden;
  - f) pk-yrityksille myönnettävä tuki Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeisiin osallistumisesta aiheutuviin yhteistyökustannuksiin: 2 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden;
  - g) riskirahoitustuki: 15 miljoonaa euroa tukikelpoista yritystä kohden kuten 21 artiklan 9 kohdassa säädetään;
  - h) käynnistystuki: 22 artiklan 3, 4 ja 5 kohdassa säädetyt määrät yritystä kohden;
  - i) tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävä tuki:
    - i) jos hanke on ensi sijassa perustutkimusta: 40 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden; näin on silloin, kun yli puolet hankkeen tukikelpoisista kustannuksista aiheutuu toiminnoista, jotka kuuluvat perustutkimuksen luokkaan;
    - ii) jos hanke on ensi sijassa teollista tutkimusta: 20 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden; näin on silloin, kun yli puolet hankkeen tukikelpoisista kustannuksista aiheutuu toiminnoista, jotka kuuluvat teollisen tutkimuksen luokkaan tai teollisen tutkimuksen ja perustutkimuksen luokkiin yhdessä;
    - iii) jos hanke on ensi sijassa kokeellista kehittämistä: 15 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden; näin on silloin, kun yli puolet hankkeen tukikelpoisista kustannuksista aiheutuu toiminnoista, jotka kuuluvat kokeellisen kehittämisen luokkaan;
    - iv) jos kyse on Eureka-hankkeesta tai perussopimuksen 185 tai 187 artiklan nojalla perustetun yhteisyrityksen toteuttamasta hankkeesta, i–iii alakohtien määrät kaksinkertaistetaan;
    - v) jos tuki tutkimus- ja kehityshankkeille myönnetään takaisinmaksettavina ennakkoina, jotka niiden bruttoavustusekvivalentin laskemiseen käytettävien hyväksytyjen menetelmien puuttuessa ilmaistaan prosentteina tukikelpoisista kustannuksista, ja toimenpide edellyttää, että hankkeen onnistuessa, joka on määritelty kohtuullisen ja varovaisen hypoteesin perusteella, ennakko maksetaan takaisin korkoineen, jotka vastaavat vähintään myöntämisaikana sovellettavaa diskonttokorkoa, i–iv alakohdassa tarkoitettuja määriä korotetaan 50 prosenttia;
  - vi) tutkimusta edeltäviin toteutettavuustutkimuksiin myönnettävä tuki: 7,5 miljoonaa euroa tutkimusta kohden;
  - j) tutkimusinfrastruktuureille myönnettävä investointituki: 20 miljoonaa euroa infrastruktuuria kohden;
  - k) tuki innovaatioklustereille: 7,5 miljoonaa euroa klusteria kohden;
  - l) pk-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki: 5 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden;
  - m) prosesseihin tai organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan myönnettävä tuki: 7,5 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden;
  - n) koulutustuki: 2 miljoonaa euroa koulutushanketta kohden;
  - o) tuki epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon: 5 miljoonaa euroa vuodessa yritystä kohden;
  - p) palkkatukien muodossa myönnettävä tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen: 10 miljoonaa euroa vuodessa yritystä kohden;
  - q) alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämistä aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen myönnettävä tuki: 10 miljoonaa euroa vuodessa yritystä kohden;

- r) epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden avustamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen myönnettävä tuki: 5 miljoonaa euroa vuodessa yritystä kohden;
  - s) investointituki ympäristönsuojeluun, lukuun ottamatta investointitukea pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen ja tukea energiatehokkaan kaukolämmityksen ja -jäähdytyksen jakeluverkko-osalle: 15 miljoonaa euroa yritystä ja investointihanketta kohden;
  - t) investointituki energiatehokkuushankkeisiin: 10 miljoonaa euroa kuten 39 artiklan 5 kohdassa säädetään;
  - u) investointituki pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen: 20 miljoonaa euroa yritystä ja investointihanketta kohden;
  - v) toimintatuki sähköntuotantoon uusiutuvista energialähteistä ja toimintatuki uusiutuvista energialähteistä pienissä laitoksissa tuotetun energian käytön edistämiseen: 15 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta kohden. Kun tuki myönnetään tarjouskilpailumenettelyn perusteella 42 artiklan nojalla: 150 miljoonaa euroa vuodessa ottaen huomioon kaikkien 42 artiklan soveltamisalaan kuuluvien ohjelmien yhteenlaskettu budjetti;
  - w) tuki kaukolämmön tai kaukojäähdytyksen jakeluverkolle: 20 miljoonaa euroa yritystä ja investointihanketta kohden;
  - x) investointituki energiainfrastruktuurille: 50 miljoonaa euroa yritystä ja investointihanketta kohden;
  - y) tuki laajakaistainfrastruktuureille: 70 miljoonan euron kokonaiskustannukset hanketta kohden;
  - z) investointituki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen: 100 miljoonaa euroa hanketta kohden; toimintatuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen: 50 miljoonaa euroa vuodessa yritystä kohden;
  - aa) audiovisuaalisia teoksia edistävät tukiohjelmat: 50 miljoonaa euroa vuodessa ohjelmaa kohden;
  - bb) investointituki urheilu- ja monitoimi-infrastruktuureille: 15 miljoonaa euroa tai kokonaiskustannukset yli 50 miljoonaa euroa hanketta kohden; toimintatuki urheiluinfrastruktuurille: 2 miljoonaa euroa vuodessa infrastruktuuria kohden; ja
  - cc) paikallisille infrastruktuureille myönnettävä investointituki: 10 miljoonaa euroa tai kokonaiskustannukset yli 20 miljoonaa euroa samaa infrastruktuuria kohden.
2. Kynnysarvoja, joista säädetään tai joihin viitataan 1 kohdassa, ei saa kiertää tukiohjelmien tai tukihankkeiden keino-tekaisella jakamisella.

5 artikla

Tuen läpinäkyvyys

1. Tätä asetusta sovelletaan ainoastaan tukeen, jonka osalta on mahdollista laskea etukäteen tarkka bruttoavustusekvivalentti tarvitsematta tehdä riskinarviointia ("läpinäkyvä tuki").
2. Seuraavat tukimuodot katsotaan läpinäkyviksi:
  - a) avustuksiin ja korkotukiin sisältyvä tuki;
  - b) lainoihin sisältyvä tuki, kun bruttoavustusekvivalentti on laskettu tuen myöntämishetkellä voimassa olevan viitekoron perusteella;
  - c) takauksiin sisältyvä tuki
    - i) jos bruttoavustusekvivalentti on laskettu komission tiedonannossa vahvistettujen safe harbour -maksujen perusteella;
    - ii) jos ennen toimenpiteen täytäntöönpanoa takauksen bruttoavustusekvivalentin laskemiseen käytettävä menetelmä on hyväksytty EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina annetun komission tiedonannon ⁽¹⁾ tai jonkin sen seuraajatiedonannon perusteella sen jälkeen kun kyseisestä menetelmästä on ilmoitettu komissiolle valtiontuen alalla annetun, kyseisenä ajankohtana sovellettavan komission asetuksen mukaisesti, ja hyväksytty menetelmä koskee nimenomaisesti kyseistä takaustyyppiä ja kyseistä kohteena olevaa liiketoimintyyppiä tätä asetusta sovellettaessa;
  - d) veroetuuksiin sisältyvä tuki, kun toimenpiteessä määrätään ylärajasta, jolla voidaan varmistaa, että sovellettavaa kynnysarvoa ei ylitetä;

⁽¹⁾ EUVL C 155, 20.6.2008, s. 10.

- e) alueellinen kaupunkikehitystuki, jos 16 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät;
- f) riskirahoitustoimenpiteisiin sisältyvä tuki, jos 21 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät;
- g) käynnistystuki, jos 22 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät;
- h) tuki energiatehokkuushankkeisiin, jos 39 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät;
- i) tuki markkinahinnan lisäksi maksettavina preemioina, jos 42 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät;
- j) takaisinmaksettavina ennakkoina myönnetty tuki, jos takaisinmaksettavan ennakon yhteenlaskettu nimellismäärä ei ylitä tämän asetuksen mukaan sovellettavia kynnyksarvoja tai jos ennen toimenpiteen täytäntöönpanoa takaisinmaksettavan ennakon bruttoavustusekvivalentin laskemiseen käytettävä menetelmä on hyväksytty sen jälkeen kun siitä on ilmoitettu komissiolle.

6 artikla

Kannustava vaikutus

1. Tällä asetusta sovelletaan ainoastaan tukeen, jolla on kannustava vaikutus.
2. Tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos tuensaaja on jättänyt kirjallisen tukihakemuksen kyseiselle jäsenvaltiolle ennen hanketta tai toimintaa koskevien töiden aloittamista. Tukihakemuksen on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:
  - a) yrityksen nimi ja koko;
  - b) kuvaus hankkeesta, mukaan lukien sen alkamis- ja päättymispäivä;
  - c) hankkeen sijainti;
  - d) luettelo hankkeen kustannuksista;
  - e) tuen muoto (avustus, laina, takaus, takaisinmaksettava ennakko, pääomanlisäys tai muu) ja hankkeessa tarvittavan julkisen rahoituksen määrä.
3. Suurille yrityksille myönnettävällä tapauskohtaisella tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos jäsenvaltio on 2 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttymisen varmistamisen lisäksi tarkistanut ennen kyseisen tuen myöntämistä, että tuensaajan laatimasta asiakirja-aineistosta saadaan vahvistus sille, että tuki johtaa vähintään yhteen seuraavista:
  - a) alueellisen investointituen tapauksessa: että toteutetaan hanke, jota ei olisi toteutettu kyseisellä alueella tai joka ei olisi ollut riittävän kannattava tuensaajalle kyseisellä alueella ilman tukea;
  - b) kaikissa muissa tapauksissa, että seurauksena on:
    - hankkeen/toiminnan merkittävästi laajempi soveltamisala tuen seurauksena; tai
    - tuensaajan hankkeen/toiminnan toteuttamiseen käyttämän kokonaismäärän merkittävä lisääntyminen tuen seurauksena; tai
    - kyseisen hankkeen/toiminnan merkittävästi nopeampi toteutusvauhti.
4. Poiketen siitä, mitä 2 ja 3 kohdassa säädetään, veroetuksien muotoisilla toimenpiteillä katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
  - a) toimenpiteellä vahvistetaan oikeus tukeen objektiivisin perustein ja ilman jäsenvaltion harkintavaltaa; ja
  - b) toimenpide on hyväksytty ja tullut voimaan ennen tuetun hankkeen tai toiminnan toteutukseen liittyvien töiden aloittamista; lukuun ottamatta myöhemmin käyttöön otettavia verojärjestelmiä, jos kyseinen toiminta kuului jo aikaisempien veroetuuksiin perustuvien järjestelmien soveltamisalaa.
5. Poiketen siitä, mitä 2, 3 ja 4 kohdassa säädetään, seuraavilla tukimuodoilla ei edellytetä olevan kannustavaa vaikutusta tai katsotaan olevan kannustava vaikutus:
  - a) alueellinen toimintatuki, jos 15 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät,
  - b) pk-yrityksille rahoituksensaantiin myönnettävä tuki, jos 21 ja 22 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät,

- c) palkkatukien muodossa myönnettävä tuki epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon ja palkkatukien muodossa myönnettävä tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen, jos 32 ja 33 artiklassa asetetut asiaa koskevat edellytykset täyttyvät,
- d) tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämistä aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen, jos 34 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät,
- e) direktiivin 2003/96/EY mukaisina alennuksina ympäristöveroista myönnettävä tuki, jos tämän asetuksen 44 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät,
- f) tuki tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi, jos 50 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät,
- g) sosiaalinen kuljetustuki syrjäisten seutujen asukkaiden hyväksi, jos 51 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät,
- h) tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen, jos 53 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät.

7 artikla

Tuki-intensiteetti ja tukikelpoiset kustannukset

1. Kaikki tuki-intensiteetin ja tukikelpoisten kustannusten laskemisessa käytettävät luvut on ilmaistava ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä. Tukikelpoiset kustannukset on osoitettava asiakirjoilla, joiden on oltava selkeitä, eriteltyjä ja ajantasaisia.
2. Jos tukea myönnetään muussa muodossa kuin avustuksena, tuen määrä on tuen bruttoavustusekvivalentti.
3. Useassa erässä maksettava tuki diskontataan myöntämisaikajohdan mukaiseen arvoon. Tukikelpoiset kustannukset diskontataan niiden myöntämisaikajohdan mukaiseen arvoon. Diskonttauksessa käytettävä korko on myöntämisaikajohdanna sovellettava diskonttokorko.
4. Jos tuki myönnetään veroetuuksina, tukierien diskonttaus suoritetaan veroetuuksien eri voimaantuloajankohtina sovellettavien diskonttokorkojen perusteella.
5. Jos tuki myönnetään takaisinmaksettavina ennakkoina, jotka niiden bruttoavustusekvivalentin laskemiseen käytettävien hyväksytyjen menetelmien puuttuessa ilmaistaan prosentteina tukikelpoisista kustannuksista, ja toimenpide edellyttää, että hankkeen onnistuessa, joka on määritelty kohtuullisen ja varovaisen hypoteesin perusteella, ennakko maksetaan takaisin korkoineen, jotka vastaavat vähintään tuen myöntämisaikajohdanna sovellettavaa diskonttokorkoa, III luvussa asetettuja tuen enimmäisintensiteettejä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä.
6. Jos alueellinen tuki myönnetään takaisinmaksettavina ennakkoina, tuen myöntämisaikajohdanna voimassa olevan aluetukikartan mukaisia tuen enimmäisintensiteettejä ei saa korottaa.

8 artikla

Kasautuminen

1. Tuettuun toimintaan tai hankkeeseen taikka yritykselle myönnetyn valtiontuen kokonaismäärä on otettava huomioon määritettäessä sitä, noudatetaanko 4 artiklassa säädettyjä ilmoituskynnysarvoja ja III luvussa säädettyjä tuen enimmäisintensiteettejä.
  2. Kun unionin toimielinten, virastojen, yhteisyritysten tai muiden elinten keskitetysti hallinnoimaa unionin rahoitusta, joka ei kuulu suoraan tai välillisesti jäsenvaltion määräysvaltaan myönnetään yhdessä valtiontuen kanssa, ainoastaan valtiontuki on otettava huomioon määritettäessä, onko ilmoituskynnysarvoja ja tuen enimmäisintensiteettejä tai enimmäismääriä noudatettu, edellyttäen että samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin myönnetyn julkisen rahoituksen kokonaismäärä ei ylitä sovellettavissa unionin lainsäädännön säännöissä vahvistettua suurinta mahdollista rahoitusastetta.
  3. Tuki, jolla on yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia ja jolle myönnetään poikkeus tämän asetuksen nojalla, voi kasautua
- a) minkä tahansa muun valtiontuen kanssa, kun kyseiset toimenpiteet koskevat eri yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia;

- b) minkä tahansa muun valtiontuen kanssa, joka liittyy samoihin, osittain tai kokonaan päällekkäisiin tukikelpoisiin kustannuksiin, ainoastaan silloin kun tällainen kasautuminen ei johda kyseiseen tukeen tämän asetuksen nojalla sovellettavan tuen enimmäisintensiteetin tai enimmäismäärän ylittymiseen.
4. Tuki, jolla ei ole yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia ja jolle myönnetään poikkeus tämän asetuksen 21, 22 tai 23 artiklan nojalla, voi kasautua minkä tahansa muun valtiontuen kanssa, jolla on yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia. Tuki, jolla ei ole yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia, voi kasautua muun valtiontuen kanssa, jolla ei ole yksilöitävissä olevia tukikelpoisia kustannuksia, siihen korkeimpaan kokonaisrahoituksen kynnysarvoon asti, joka on vahvistettu kunkin tapauksen erityisolosuhteet huomioon ottaen tässä tai jossakin toisessa komission antamassa ryhmäpoikkeusasetuksessa tai päätöksessä.
5. Tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saanut tuki ei voi kasautua vähämerkityksisen tuen kanssa samojen tukikelpoisten kustannusten osalta, jos kasautuminen johtaisi tämän asetuksen III luvussa vahvistetun tuen enimmäisintensiteetin ylittymiseen.
6. Poiketen siitä, mitä 3 kohdan b alakohdassa säädetään, 33 ja 34 artiklassa tarkoitettu alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnettävä tuki voi kasautua muun tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saaneen, samat tukikelpoiset kustannukset kattavan tuen kanssa, vaikka tämän asetuksen nojalla sovellettava korkein kynnysarvo ylittyisikin, edellyttäen että kasautuminen ei johda tuki-intensiteettiin, joka olisi yli 100 prosenttia kyseisistä kustannuksista ajalta, jolloin kyseiset työntekijät ovat työllistettyinä.

9 artikla

Julkaiseminen ja tiedonanto

1. Kyseessä olevan jäsenvaltion on varmistettava, että kattavalla valtiontuen verkkosivustolla kansallisella tai alueellisella tasolla julkaistaan:
- a) tämän asetuksen 11 artiklassa tarkoitettu, liitteessä II olevan mallin mukainen vakiomuotoinen yhteenveto tai linkki siihen;
- b) kunkin tukitoimenpiteen koko teksti 11 artiklan mukaisesti tai linkki koko tekstiin;
- c) liitteessä III tarkoitettut tiedot jokaisen yli 500 000 euron suuruisen yksittäisen tuen myöntämisestä.
- Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeille myönnetyn tuen osalta tässä kohdassa tarkoitettut tiedot on julkaistava sen jäsenvaltion verkkosivustolla, jossa kyseessä oleva, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1299/2013 21 artiklassa määritelty hallintoviranomainen sijaitsee. Vaihtoehtoisesti yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot voivat myös päättää, että niistä kukin julkaisee omalla alueellaan toteutettuja tukitoimenpiteitä koskevat tiedot verkkosivustollaan.
2. Veroetuuksiin perustuvien ohjelmien ja 16 ja 21⁽¹⁾ artiklan mukaisten ohjelmien tapauksessa tämän artiklan 1 kohdan c alakohdan edellytysten katsotaan täyttyvän, jos jäsenvaltiot julkaisevat vaaditut tiedot yksittäisistä tukimääristä seuraavia vaihteluvälejä käyttäen (miljoonaa euroa):
- 0,5–1;
- 1–2;
- 2–5;
- 5–10;
- 10–30; ja
- 30 ja enemmän.
3. Tämän asetuksen 51 artiklan mukaisten ohjelmien tapauksessa tässä artiklassa säädettyjä julkaisuvelvoitteita ei sovelleta loppukuluttajiin.
4. Tämän artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut tiedot on järjestettävä ja tarjottava käyttöön liitteessä III kuvatussa vakio muodossa, ja niiden on mahdollistettava tehokkaat haku- ja lataustoiminnot. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut tiedot on julkaistava kuuden kuukauden kuluessa tuen myöntämispäivästä, tai veroetuutena myönnettävän tuen tapauksessa vuoden kuluessa veroilmoituksen jättämispäivästä, ja niiden on oltava saatavilla vähintään kymmenen vuoden ajan tuen myöntämispäivästä.

⁽¹⁾ Tämän asetuksen 16 ja 21 artiklan mukaisten ohjelmien osalta vaatimuksesta, jonka mukaan on julkaistava tiedot jokaisen yli 500 000 euron suuruisen yksittäisen tuen myöntämisestä, voidaan luopua, kun on kyse pk-yrityksistä, jotka eivät ole harjoittaneet kaupallista myyntiä markkinoilla.

5. Komissio julkaisee verkkosivustollaan
  - a) linkit tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin valtiontuen verkkosivustoihin;
  - b) 11 artiklassa tarkoitettujen yhteenvedot.
6. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä noudattamaan tämän artiklan säännöksiä viimeistään kahden vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

II LUKU

VALVONTA

10 artikla

Ryhmäpoikkeuksesta johtuvan edun peruuttaminen

Jos jäsenvaltio myöntää tukea, jonka esitetään olevan vapautettu ilmoitusvaatimuksesta tämän asetuksen nojalla mutta joka ei täytä I–III luvussa asetettuja edellytyksiä, komissio voi, annettuaan kyseiselle jäsenvaltiolle mahdollisuuden esittää näkemyksensä asiasta, antaa päätöksen, jossa todetaan, että kaikista tai osasta kyseisen jäsenvaltion hyväksymistä tulevista tukitoimenpiteistä, jotka muutoin täyttäisivät tämän asetuksen vaatimukset, on ilmoitettava komissiolle perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Ilmoitettavat toimenpiteet voidaan rajoittaa toimenpiteisiin, joilla myönnetään tietyn tyyppistä tukea tai tukea tiettyjen tuensaajien hyväksi, tai kyseisen jäsenvaltion tiettyjen viranomaisten toteuttamiin toimenpiteisiin.

11 artikla

Raportointi

Jäsenvaltioiden, tai Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeille myönnetyn tuen tapauksessa vaihtoehtoisesti sen jäsenvaltion, jossa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1299/2013 21 artiklassa määritelty hallintoviranomainen sijaitsee, on toimitettava komissiolle

- a) komission sähköisen ilmoitusjärjestelmän kautta liitteessä II olevan mallin mukainen vakiomuotoinen yhteenvedo jokaisesta tämän asetuksen nojalla poikkeuksen saaneesta tukitoimenpiteestä ja linkki tukitoimenpiteen koko tekstiin, mukaan lukien sen muutokset, 20 työpäivän kuluessa toimenpiteen voimaantulosta;
- b) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 794/2004 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna, tarkoitettu sähköisessä muodossa oleva vuosikertomus tämän asetuksen soveltamisesta; vuosikertomuksen on sisällettävä täytäntöönpanoasetuksessa mainitut tiedot kultakin kokonaisuudelta tai sen osalta, jonka aikana tätä asetusta sovelletaan.

12 artikla

Valvonta

Jotta komissio voi valvoa tämän asetuksen nojalla ilmoitusvaatimuksesta vapautettua tukea, jäsenvaltioiden, tai vaihtoehtoisesti Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeille myönnetyn tuen tapauksessa sen jäsenvaltion, jossa hallintoviranomainen sijaitsee, on säilytettävä yksityiskohtainen asiakirja-aineisto, joka sisältää tarvittavat tiedot ja asiakirjatodisteet, joiden perusteella voidaan vahvistaa, että kaikki tässä asetuksessa säädetyt edellytykset täyttyvät. Asiakirja-aineisto on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä päivästä alkaen, jolloin tapauskohtainen tuki myönnettiin tai jolloin ohjelman viimeinen tuki myönnettiin. Kyseisen jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 20 työpäivän tai pyynnössä asetettavan pidemmän määräajan kuluessa kaikki tiedot ja asiakirjatodisteet, jotka komissio katsoo tarvitsevansa voidakseen valvoa tämän asetuksen soveltamista.

⁽¹⁾ EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1.

III LUKU

ERI TUKIMUOTOJA KOSKEVAT ERITYISSÄÄNNÖKSET

1 JAKSO

Alueellinen tuki

A alajakso

Alueellinen investointi- ja toimintatuki

13 artikla

Alueellisen tuen soveltamisala

Tätä jaksoa ei sovelleta seuraaviin:

- a) tuki terästeollisuudessa, hiilialalla, laivanrakennusalalla, synteettikuituteollisuudessa, kuljetusalalla ja siihen liittyvän infrastruktuurin alalla sekä energian tuotannon ja jakelun ja energiainfrastruktuurin alalla harjoitettavan toiminnan hyväksi;
- b) alueellinen tuki sellaisten ohjelmien muodossa, jotka on suunnattu rajoitetulle määrälle tässä asetuksessa tarkoitettuja tiettyjä toimialoja; ohjelmia, joiden kohteena on matkailu, laajakaistainfrastruktuurit tai maataloustuotteiden jalostaminen ja kaupan pitäminen, ei katsota tietyille toimialalle suunnatuiksi;
- c) alueellinen tuki sellaisten ohjelmien muodossa, joilla korvataan syrjäisimmillä alueilla ja harvaanasutuilla alueilla tuotettujen tuotteiden kuljetuskustannuksia, ja joka myönnetään seuraaviin toimintoihin:
  - i) perussopimuksen liitteessä I lueteltujen tuotteiden tuottamiseen, jalostamiseen tai kaupan pitämiseen liittyvä toiminta; tai
  - ii) toiminta, joka on luokiteltu tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3037/90 ja tiettyjen eri tilastoaloja koskevien yhteisön asetusten muuttamisesta 20 päivänä joulukuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1893/2006 ⁽¹⁾ tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 pääluokassa A tarkoitetuksi maataloudeksi, metsätaloudeksi tai kalataloudeksi, NACE Rev. 2 pääluokassa B tarkoitetuksi kaivostoiminnaksi ja louhinnaksi ja NACE Rev. 2 pääluokassa D tarkoitetuksi sähkö-, kaasu-, lämpö- ja ilmastointihuolloksi; tai
  - iii) tuotteiden putkijohtokuljetukset;
- d) yksittäinen alueellinen investointituki tuensaajalle, joka on lopettanut saman tai samankaltaisen toiminnan Euroopan talousalueella alueellista investointitukea koskevan tukihakemuksen tekemistä edeltävän kahden vuoden aikana tai jolla on tukihakemuksen jättämishetkellä konkreettisia suunnitelmia lopettaa tällainen toiminta viimeistään kahden vuoden kuluessa sen alkuperäisen saattamisesta kyseisellä alueella, johon tukea haetaan;
- e) alueellinen toimintatuki yrityksille, joiden pääasialliset toiminnot kuuluvat NACE Rev. 2 pääluokkaan K "Rahoitus- ja vakuutus toiminta", tai yrityksille, joiden toiminta kattaa konsernin sisäiset toiminnot ja joiden pääasialliset toiminnot kuuluvat NACE Rev. 2 luokkaan 70.10 "Pääkonttorien toiminta" tai 70.22 "Muu liikkeenjohdon konsultointi".

14 artikla

Alueellinen investointituki

1. Alueelliset investointitukitoimenpiteet ovat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Tuki on myönnettävä tukialueilla.

⁽¹⁾ EUVL L 393, 30.12.2006, s. 1.

3. Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla tukea voidaan myöntää alkuinvestointiin tuensaajan koosta riippumatta. Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla tukea voidaan myöntää pk-yrityksille kaikenlaisiin alkuinvestointeihin. Suurille yrityksille tukea voidaan myöntää ainoastaan alkuinvestointeihin uuden taloudellisen toiminnan hyväksi kyseisellä alueella.

4. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:

- a) aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtyjen investointien kustannukset;
- b) alkuinvestoinnin seurauksena luotujen työpaikkojen odotetut palkkakustannukset laskettuina kahden vuoden ajalta; tai
- c) a ja b alakohdan yhdistelmä, joka ei ylitä a tai b alakohdan sitä määrää, joka on korkeampi.

5. Investointi on säilytettävä tukea saaneella alueella vähintään viiden vuoden ajan tai pk-yritysten tapauksessa vähintään kolmen vuoden ajan sen jälkeen, kun investointi on saatettu päätökseen. Tämä ei estä sellaisen tuotantolaitoksen tai laitteen korvaamista, joka on vanhentunut tai rikkoutunut tämän ajanjakson aikana, jos taloudellista toimintaa jatketaan kyseisellä alueella sovellettavan vähimmäisajan.

6. Hankittujen omaisuuserien on oltava uusia, paitsi kun on kyse pk-yrityksistä ja toimipaikan ostosta. Kustannukset, jotka liittyvät aineellisen omaisuuden vuokraamiseen, voidaan ottaa huomioon seuraavien edellytysten täytyessä:

- a) maa-alueita ja rakennuksia koskevan vuokrasopimuksen on oltava voimassa vähintään viisi vuotta investointihankkeen arvioidun toteuttamisajankohdan jälkeen suurten yritysten tapauksessa tai kolme vuotta pk-yritysten tapauksessa;
- b) laitoksen tai koneiden vuokrasopimus on tehtävä rahoitusleasingin muodossa ja siihen on sisällyttävä velvoite, jonka mukaan tuensaajan on ostettava kyseinen omaisuuserä vuokrasopimuksen päätyttyä.

Edellä 2 artiklan 49 alakohdassa tarkoitetun toimipaikan omaisuuserien hankinnan yhteydessä otetaan huomioon ainoastaan kustannukset, jotka aiheutuvat omaisuuden ostamisesta kolmansilta, jotka ovat ostajasta riippumattomia. Kauppa on toteutettava markkinaehdoin. Jos omaisuuserien hankintaan on myönnetty tukea jo ennen niiden ostamista, kyseisten omaisuuserien kustannukset on vähennettävä toimipaikan hankintaan liittyvistä tukikelpoisista kustannuksista. Jos pieni yritys siirtyy alkuperäisen omistajan perheenjäsenelle tai entiselle työntekijälle, luovutaan edellytyksestä, jonka mukaan omaisuuserät on ostettava kolmansilta osapuolilta, jotka ovat ostajasta riippumattomia. Osakkeiden hankkiminen ei ole alkuinvestointi.

7. Tuotantoprosessin perusteelliseen muutokseen myönnettävän tuen osalta tukikelpoisten kustannusten on oltava suuremmat kuin poistot, jotka on tehty uudistettavaan toimintaan liittyvästä omaisuudesta kolmen edeltävän verovuoden aikana. Olemassa olevan toimipaikan tuotannon monipuolistamiseen myönnetyn tuen osalta tukikelpoisten kustannusten on oltava vähintään 200 prosenttia suuremmat kuin uudelleen käytettävän omaisuuden kirjanpitoarvo töiden alkamista edeltävänä verovuonna.

8. Aineeton omaisuus voidaan ottaa huomioon laskettaessa investointikustannuksia, jos se täyttää seuraavat edellytykset:

- a) sitä on käytettävä ainoastaan tukea saavassa toimipaikassa;
- b) sen on oltava poistokelpoista;
- c) se on ostettava markkinaehdoin kolmansilta osapuolilta, jotka ovat ostajasta riippumattomia; ja
- d) sen on sisällyttävä tuensaajayrityksen varoihin ja liityttävä hankkeeseen, jota varten tukea myönnetään, vähintään viiden vuoden ajan tai kolmen vuoden ajan, kun kyseessä on pk-yritys.

Suurten yritysten tapauksessa aineettoman omaisuuden kustannuksista tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan enintään 50 prosenttia alkuinvestoinnin tukikelpoisista kokonaiskustannuksista.

9. Jos tukikelpoiset kustannukset lasketaan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti arvioitujen palkkakustannusten perusteella, seuraavien edellytysten on täyttyvä:

- a) investointihankkeen tuloksena kyseisen toimipaikan työntekijöiden nettomäärän on lisäännyttävä 12 edellisen kuukauden keskiarvoon verrattuna, mikä merkitsee sitä, että kaikki menetetyt työpaikat on vähennettävä kyseisen ajanjakson aikana luotujen työpaikkojen määrästä;
- b) työpaikat on täytettävä kolmen vuoden kuluessa töiden loppuun saattamisesta; ja
- c) kaikki investoinnin avulla luodut työpaikat on säilytettävä kyseisellä alueella vähintään viiden vuoden ajan tai pk-yritysten tapauksessa kolmen vuoden ajan siitä ajankohdasta, kun työpaikka täytettiin ensimmäisen kerran.

10. Laajakaistaverkon kehittämiseen myönnettävän alueellisen tuen on täytettävä seuraavat edellytykset:
- tukea saa myöntää ainoastaan alueilla, joilla ei ole samaan luokkaan kuuluvaa verkkoa (joko peruslaajakaistaverkkoa tai NGA-verkkoa) ja joilla tällaista verkkoa ei todennäköisesti kehitetä kaupallisin ehdoin kolmen vuoden kuluessa tuen myöntämistä koskevasta päätöksestä; ja
  - tuetun verkko-operaattorin on tarjottava tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin aktiivisia ja passiivisia tukkuliittymiä, joihin sisältyy fyysinen eriyttäminen NGA-verkkojen tapauksessa; sekä
  - tuki on myönnettävä tarjouskilpailuun perustuvaa valintamenettelyä noudattaen.
11. Alueellista tukea tutkimusinfrastruktuureille voidaan myöntää ainoastaan, jos tuen ehtona on, että tuettuun infrastruktuuriin tarjotaan pääsy läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein.
12. Bruttoavustusekvivalenttina ilmaistu tuki-intensiteetti ei saa ylittää tuen myöntämisaikojensa voimassa olevaa ja aluetukikartassa vahvistettua tuen enimmäisintensiteettiä kyseisellä alueella. Jos tuki-intensiteetti lasketaan 4 kohdan c alakohdan mukaisesti, tuen enimmäisintensiteetti ei saa ylittää suurinta mahdollista tuen määrää, joka saadaan soveltamalla kyseistä intensiteettiä investointi- tai palkkakustannusten perusteella. Suurten investointihankkeiden tapauksessa tukimäärä ei saa ylittää mukautettua tukimäärää, joka on laskettu 2 artiklan 20 alakohdassa määritellyn menetelmän mukaisesti.
13. Mikä tahansa alkuinvestointi, jonka sama tuensaaja (konsernitasolla) aloittaa kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona toisen tuetun investoinnin työt alkavat samalla tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistön 3-tason alueella, katsotaan osaksi yhtä ainoaa investointihanketta. Kun tällaisessa yhdessä ainoassa investointihankkeessa on kyse suuresta investointihankkeesta, kyseiselle yhdelle ainoalle investointihankkeelle myönnettävä kokonaistukimäärä ei saa ylittää suurten investointihankkeiden mukautettua tukimäärää.
14. Tuensaajan on rahoitettava vähintään 25 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista joko omilla varoillaan tai ulkopuolisella rahoituksella sellaisessa muodossa, johon ei liity julkista tukea. Syrjäisimmillä alueilla pk-yrityksen tekemälle investoinnille voidaan myöntää tukea, jonka enimmäisintensiteetti on yli 75 prosenttia; tällaisissa tilanteissa loppu kateetaan tuensaajan rahoitusosuudella.
15. Jos kyseessä on asetuksen (EU) N:o 1299/2013 soveltamisalaaan kuuluviin Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeisiin liittyvä alkuinvestointi, tuen enimmäisintensiteettiä alueella, jolla hanke sijaitsee, sovelletaan kaikkiin hankkeeseen osallistuviin tuensajiin. Jos alkuinvestointi sijaitsee kahdella tai useammalla tukialueella, tuen enimmäisintensiteetti on sillä tukialueella sovellettava enimmäisintensiteetti, jolla suurin osa tukikelpoisista kustannuksista aiheutuu. Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla tukeen oikeutetuilla alueilla tätä säännöstä sovelletaan suuriin yrityksiin ainoastaan, jos alkuinvestointi koskee uutta taloudellista toimintaa.

15 artikla

Alueellinen toimintatuki

1. Alueelliset toimintatukiohjelmat syrjäisimmillä alueilla tai harvaanasutuilla alueilla, kuten jäsenvaltiot ovat nimenneet ne komission hyväksymässä aluetukikartassaan vuosille 2014–2020 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen⁽¹⁾ 161 kohdan mukaisesti, ovat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Alueellisilla toimintatukiohjelmilla voidaan korvata:
- toimintatukikelpoisilla alueilla tuotettujen tuotteiden lisäkuljetuskustannukset sekä näillä alueilla jatkojalostettujen tuotteiden lisäkuljetuskustannukset seuraavien edellytysten täytyessä:
    - tuensaajat harjoittavat tuotantotoimintaa kyseisillä alueilla;
    - tuen määrä voidaan arvioida objektiivisesti ennakolta kiinteän summan perusteella tai tonneina ajokilometriä kohden tai muun tarkoituksenmukaisen yksikön perusteella;
    - lisäkuljetuskustannukset on laskettu tuotteiden kyseisen jäsenvaltion kansallisten rajojen sisällä kulkeman matkan perusteella käyttäen tuensaajalle vähiten kustannuksia aiheuttavaa kuljetusvälinettä. Ainoastaan syrjäisimmillä alueilla näillä alueilla jatkojalostettujen tuotteiden lisäkuljetuskustannuksiin voivat sisältyä kustannukset, joita aiheuttaa tuotteiden kuljettamisesta mistä tahansa tuotantopaikasta näille alueille;

⁽¹⁾ EUVL C 209, 23.7.2013, s. 1.

- b) muut ylimääräiset toimintakustannukset kuin kuljetuskustannukset, joita syrjäisimmille alueille sijoittautuneille tuensaajille aiheutuu suorana seurauksena yhdestä tai useammasta perussopimuksen 349 artiklassa tarkoitetusta pysyvästä haitasta, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
- i) tuensaajat harjoittavat taloudellista toimintaa syrjäisimpiin alueisiin kuuluvalla alueella;
  - ii) kaikkien toimintatukiohjelmien nojalla myönnetty vuotuinen tukimäärä tuensaajaa kohden on enintään
    - 15 prosenttia tuensaajan kyseessä olevalla syrjäisimmällä alueella vuosittain tuottamasta bruttoarvonlisäyksestä; tai
    - 25 prosenttia tuensaajan vuotuisista työvoimakustannuksista kyseessä olevalla syrjäisimmällä alueella; tai
    - 10 prosenttia tuensaajan vuotuisesta liikevaihdosta kyseessä olevalla syrjäisimmällä alueella.
3. Tuki-intensiteetti ei saa olla yli 100 prosenttia tässä artiklassa määritetyistä tukikelpoisista lisäkustannuksista.

B alajakso

Kaupunkikehitystuki

16 artikla

Alueellinen kaupunkikehitystuki

1. Alueellinen kaupunkikehitystuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuva, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että tässä artiklassa ja I luvussa säädetty edellytykset täyttyvät.
2. Kaupunkikehityshankkeiden on täytettävä seuraavat kriteerit:
  - a) ne toteutetaan kaupunkikehitysrahastojen kautta tukialueilla;
  - b) Euroopan rakenne- ja investointirahastot osallistuvat niiden rahoittamiseen;
  - c) niillä tuetaan yhdennettyä strategiaa kaupunkialueiden kestävään kehittämiseen.
3. Kaupunkikehityshankkeeseen jonkin kaupunkikehitystukitoimenpiteen nojalla tehtävä kokonaissijoitus saa olla enintään 20 miljoonaa euroa.
4. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kaupunkikehityshankkeen kokonaiskustannukset edellyttäen, että ne ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 (¹) 65 ja 37 artiklan mukaisia.
5. Kaupunkikehitysrahaston tukikelpoisille kaupunkikehityshankkeille myöntämä tuki voi olla muodoltaan oman pääoman ehtoista tai luonteista rahoitusta, lainoja, takauksia tai niiden yhdistelmä.
6. Kaupunkikehitystuella on hankittava lisäsijoituksia yksityisiltä sijoittajilta kaupunkikehitysrahastojen tai kaupunkikehityshankkeiden tasolla niin, että yhteenlaskettu määrä on vähintään 30 prosenttia kaupunkikehityshankkeen saamasta kokonaisrahoituksesta.
7. Yksityiset ja julkiset sijoittajat voivat osallistua kaupunkikehityshankkeen toteuttamiseen käteisrahoituksella tai luontoissuorituksella tai niiden yhdistelmällä. Luontoissuoritus on otettava huomioon sen markkina-arvon mukaan, jonka riippumaton ja pätevä asiantuntija tai asianmukaisesti valtuutettu viranomais on määrittänyt.
8. Kaupunkikehitystoimenpiteiden on täytettävä seuraavat edellytykset:
  - a) kaupunkikehitysrahaston hoitajat on valittava avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Erityisesti kaupunkikehitysrahaston hoitajia ei saa syrjiä niiden missä tahansa jäsenvaltiossa sijaitsevan toimipaikan tai perustamispaikan perusteella. Voidaan vaatia, että kaupunkikehitysrahaston hoitajien on täytettävä ennalta määritellyt, sijoituksen luonteen perusteella objektiivisesti perustellut ehdot;

(¹) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- b) riippumattomat yksityiset sijoittajat on valittava sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä, jonka tavoitteena on ottaa käyttöön asianmukaiset riskin- ja hyödynjakojärjestelyt, joissa muiden sijoitusten kuin takauksen tapauksessa suositetaan epäsymmetristä voitonjakoa tappioriskiltä suojautumisen sijaan. Jos yksityisiä sijoittajia ei valita tällaisella menettelyllä, yksityisten sijoittajien saaman kohtuullisen tuoton määrittelyssä on käytettävä riippumatonta asiantuntijaa, joka valitaan avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä;
- c) kun on kyse epäsymmetrisestä tappionjakojärjestelystä julkisten ja yksityisten sijoittajien välillä, julkisen sijoittajan tappion ylärajaksi on asetettava 25 prosenttia kokonaissijoituksesta;
- d) kun on kyse takauksista yksityisille sijoittajille kaupunkikehityshankkeissa, takausosuus on rajattava 80 prosenttiin ja jäsenvaltion kokonaistappioiden ylärajaksi on asetettava 25 prosenttia takauksella suojattavasta salkusta;
- e) sijoittajien on voitava olla edustettuina kaupunkikehitysrahaston hallintoelimissä, kuten hallintoneuvostossa tai neuvoa-antavissa elimissä;
- f) kaupunkikehitysrahasto on perustettava sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden on käytettävä due diligence -prosessia, jolla varmistetaan liiketaloudellisesti järkevä sijoitusstrategia kaupunkikehitykseen liittyvän tukitoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi.
9. Kaupunkikehitysrahastoja on hoidettava liiketaloudellisin perustein ja niiden on varmistettava, että rahoituspäätökset perustuvat tuotto-odotuksiin. Näin katsotaan olevan silloin, kun kaupunkikehitysrahaston hoitajat täyttävät seuraavat edellytykset:
- a) kaupunkikehitysrahastojen hoitajien on oltava lain tai sopimuksen mukaisesti velvoitettuja toimimaan ammattimaiselta rahastonhoitajalta edellytetyllä huolellisuudella sekä vilpittömässä mielessä ja välttämään eturistiriitoja; parhaita käytänteitä on sovellettava ja rahaston on oltava viranomaisvalvonnan kohteena;
- b) kaupunkikehitysrahastojen hoitajien palkkion on vastattava markkinakäytäntöä. Tämän edellytyksen katsotaan täytyvän, kun rahastonhoitaja on valittu avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä kokemukseen, asiantuntemukseen sekä operatiiviseen ja taloudelliseen kapasiteettiin liittyvien objektiivisten kriteerien perusteella;
- c) kaupunkikehitysrahaston hoitajien saaman palkkion on määräydyttävä tuloksen perusteella tai niiden on jaettava osa sijoitusriskistä yhteissijoittamalla omia varojaan, jotta taataan, että niiden edut vastaavat pysyvästi julkisten sijoittajien etuja;
- d) kaupunkikehitysrahastojen hoitajien on vahvistettava sijoitusstrategia, perusteet ja suunniteltu aikataulu sijoittamiselle kaupunkikehityshankkeisiin ja arvioitava ennakoita hankkeiden elinkelpoisuutta ja niiden odotettua vaikutusta kaupunkikehitykseen;
- e) kutakin oman pääoman ehtoista ja luonteista sijoitusta varten on laadittava selkeä ja realistinen irtautumisstrategia.
10. Kun kaupunkikehitysrahastosta myönnetään lainoja tai takauksia kaupunkikehityshankkeille, seuraavien edellytysten on täytyttävä:
- a) kun on kyse lainoista, lainan nimellismäärä otetaan huomioon laskettaessa tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettua sijoituksen enimmäismäärää;
- b) kun on kyse takauksista, sen kohteena olevan lainan nimellismäärä otetaan huomioon laskettaessa tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettua sijoituksen enimmäismäärää.
11. Jäsenvaltio voi antaa kaupunkikehitystukitoimenpiteen toteuttamisen tehtäväksi toimeksisaaneelle yhteisölle.

2 JAKSO

Pk-yrityksille myönnettävä tuki

17 artikla

Pk-yrityksille myönnettävä investointituki

1. Investointituki pk-yrityksille, jotka harjoittavat toimintaa unionin alueella tai sen ulkopuolella, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat seuraavista kustannuksista toiset tai molemmat:
  - a) aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtyjen investointien kustannukset;
  - b) investointihankkeella suoraan luotujen työpaikkojen arvioidut palkkakustannukset laskettuina kahden vuoden ajalta.
3. Jotta investoinnit voitaisiin katsoa tässä artiklassa tarkoitetuiksi tukikelpoisiksi kustannuksiksi, niiden on koostuttava seuraavista:
  - a) investointi sellaiseen aineelliseen ja/tai aineettomaan omaisuuteen, joka liittyy uuden toimipaikan perustamiseen, olemassa olevan toimipaikan laajentamiseen, toimipaikan tuotannon monipuolistamiseen uusiin lisätuotteisiin tai olemassa olevan toimipaikan tuotantoprosessin perusteelliseen muuttamiseen; tai
  - b) toimipaikalle kuuluvien omaisuuserien ostaminen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
    - toimipaikka on suljettu tai olisi suljettu, jos sitä ei olisi ostettu;
    - omaisuuserät on ostettu kolmansilta osapuolilta, jotka ovat ostajasta riippumattomia;
    - kauppa toteutetaan markkinaehdoin.

Jos pieni yritys siirtyy alkuperäisen omistajan perheenjäsenelle tai entiselle työntekijälle, luovutaan edellytyksestä, jonka mukaan omaisuuserät on ostettava kolmansilta osapuolilta, jotka ovat ostajasta riippumattomia. Pelkkää yrityksen osakkeiden hankkimista ei katsota investoinniksi.

4. Aineettoman omaisuuden on täytettävä kaikki seuraavat edellytykset:
  - a) sitä on käytettävä ainoastaan tukea saavassa toimipaikassa;
  - b) se on katsottava poistokelpoiseksi omaisuudeksi;
  - c) se on ostettava markkinaehdoin kolmansilta osapuolilta, jotka ovat ostajasta riippumattomia;
  - d) se on sisällytettävä yrityksen varoihin vähintään kolmen vuoden ajaksi.
5. Investointihankkeella suoraan luotujen työpaikkojen on täytettävä seuraavat edellytykset:
  - a) työpaikat on luotava kolmen vuoden kuluessa investoinnin loppuun saattamisesta;
  - b) kyseisen toimipaikan työntekijöiden nettomäärän on lisäännyttävä 12 edellisen kuukauden keskiarvoon verrattuna;
  - c) työpaikat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan siitä ajankohdasta, kun ne täytettiin ensimmäisen kerran.
6. Tuki-intensiteetti voi olla enintään:
  - a) 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse pienistä yrityksistä;
  - b) 10 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse keskisuurista yrityksistä.

18 artikla

Pk-yrityksille konsulttipalveluihin myönnettävä tuki

1. Pk-yrityksille konsulttipalveluihin myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
3. Tukikelpoisia kustannuksia ovat ulkopuolisten konsulttien tarjoamista konsulttipalveluista aiheutuvat kustannukset.
4. Kyseiset palvelut eivät saa olla jatkuvaa tai säännöllistä toimintaa eivätkä liittyä yrityksen tavanomaisiin toimintakustannuksiin, kuten rutiininomaisiin veroneuvontapalveluihin, säännöllisiin lainopillisiin palveluihin tai mainontaan liittyviin kustannuksiin.

19 artikla

Tuki pk-yritysten osallistumiseen messuille

1. Tuki pk-yritysten osallistumiseen messuille on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, jotka aiheutuvat messu- tai näyttelyosaston vuokraamisesta, pystyttämisestä ja hoitamisesta, kun yritys osallistuu tietyille messuille tai tiettyyn näyttelyyn.
3. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

20 artikla

Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeisiin osallistuvien pk-yritysten yhteistyökustannuksiin myönnettävä tuki

1. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1299/2013 soveltamisalaan kuuluviin Euroopan alueellisen yhteistyön hankkeisiin osallistuvien pk-yritysten yhteistyökustannuksiin myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:
  - a) organisaatioiden välisen yhteistyön kustannukset, mukaan lukien henkilöstöstä ja toimitiloista aiheutuvat kustannukset siinä laajuudessa kuin ne liittyvät yhteistyöhankkeeseen;
  - b) yhteistyöhön liittyvien, ulkopuolisten konsulttien tai palveluntarjoajien tarjoamien neuvontapalvelujen ja yhteistyötä tukevien palvelujen kustannukset;
  - c) matkakulut, hankkeeseen suoraan liittyvät laite- ja investointimenot, poistot hankkeessa suoraan käytettävistä työkaluista ja laitteista.
3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettut palvelut eivät saa olla jatkuvaa tai säännöllistä toimintaa eivätkä liittyä yrityksen tavanomaisiin toimintakustannuksiin, kuten rutiininomaisiin veroneuvontapalveluihin, säännöllisiin lainopillisiin palveluihin tai tavanomaiseen mainontaan liittyviin kustannuksiin.
4. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

3 JAKSO

Pk-yrityksille rahoituksensaantiin myönnettävä tuki

21 artikla

Riskirahoitustuki

1. Riskirahoitustukiohjelmat pk-yritysten hyväksi ovat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Rahoituksen välittäjien tasolla riskirahoitustuki riippumattomille yksityisille sijoittajille voi olla muodoltaan jotain seuraavista:
  - a) oman pääoman ehtoista tai luonteista rahoitusta, tai rahoitustukea riskirahoitussijoitusten tarjoamiseksi suoraan tai välillisesti tukikelpoisille yrityksille;
  - b) lainoja riskirahoitussijoitusten tarjoamiseksi suoraan tai välillisesti tukikelpoisille yrityksille;
  - c) takauksia riskirahoitussijoituksista aiheutuvien tappioiden kattamiseksi suoraan tai välillisesti tukikelpoisille yrityksille.

3. Riippumattomien yksityisten sijoittajien tasolla riskirahoitustuki voi olla muodoltaan samanlaista kuin tämän artiklan 2 kohdassa mainitut tukimuodot, tai olla muodoltaan verokannustimia yksityisille sijoittajille, jotka ovat luonnollisia henkilöitä ja tarjoavat riskirahoitusta suoraan tai välillisesti tukikelpoisille yrityksille.
4. Tukikelpoisten yritysten tasolla riskirahoitustuki voidaan myöntää oman pääoman ehtoisina tai luonteisina sijoituksina, lainoina, takauksina tai niiden yhdistelmänä.
5. Tukikelpoisia yrityksiä ovat yritykset, jotka ovat ensimmäisen riskirahoitustoimenpiteen myöntämisaikana julkisesti noteeraamattomia ja jotka täyttävät vähintään yhden seuraavista edellytyksistä:
- ne eivät ole harjoittaneet toimintaa millään markkinoilla;
  - ne ovat toimineet markkinoilla alle seitsemän vuoden ajan ensimyyntistä markkinoilla;
  - niiden tarvitsema ensimmäinen riskirahoitussijoitus on uusille tuote- tai maantieteellisille markkinoille tuloa koskevan liiketoimintasuunnitelman perusteella yli 50 prosenttia niiden keskimääräisestä vuotuisesta liikevaihdosta edeltävien viiden vuoden aikana.
6. Riskirahoitustuella voidaan tukea myös lisäsijoituksia tukikelpoisiin yrityksiin, myös 5 kohdan b alakohdassa mainitun seitsemän vuoden jakson jälkeen, jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:
- riskirahoituksen 9 kohdan mukaista kokonaismäärää ei ylitetä;
  - alkuperäiseen liiketoimintasuunnitelmaan sisältyi mahdollisuus lisäsijoituksiin;
  - lisäsijoituksen saava yritys ei ole muuttunut muun yrityksen kuin toimenpiteen nojalla riskirahoitusta tarjoavan rahoituksen välittäjän tai riippumattoman yksityisen sijoittajan sidosyritykseksi liitteessä I olevan 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, jollei uusi yksikkö täytä pk-yritysten määritelmän ehtoja.
7. Kun on kyse oman pääoman ehtoisista tai luonteisista sijoituksista tukikelpoisiin yrityksiin, riskirahoitustoimenpiteellä voidaan myöntää tukea jälkirahoitukseen vain siinä tapauksessa, että jälkirahoitukseen yhdistetään uutta pääomaa, joka käsittää vähintään 50 prosenttia jokaisesta sijoituskierroksesta tukikelpoisiin yrityksiin.
8. Tämän artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen oman pääoman ehtoisten tai luonteisten sijoitusten tapauksessa enintään 30 prosenttia rahoituksen välittäjän yhteenlasketuista pääomasijoituksista ja maksamattomista pääomasijoituksista voidaan käyttää likviditeetin hallintatarkoituksiin.
9. Tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettun riskirahoituksen kokonaismäärä voi olla enintään 15 miljoonaa euroa jonkin riskirahoitustoimenpiteen nojalla tukikelpoista yritystä kohden.
10. Riskirahoitustoimenpiteellä, jolla tarjotaan tukikelpoisille yrityksille oman pääoman ehtoisia tai luonteisia sijoituksia tai lainasijoituksia, on hankittava lisärahoitusta riippumattomilta yksityisiltä sijoittajilta rahoituksen välittäjien tai tukikelpoisten yritysten tasolla siten, että yksityisen rahoituksen yhteenlaskettu osuus saavuttaa seuraavat vähimmäisarvot:
- 10 prosenttia tukikelpoisille yrityksille myönnetystä riskirahoituksesta ennen yritysten toteuttamaa ensimyyntiä markkinoilla;
  - 40 prosenttia tämän artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille tukikelpoisille yrityksille myönnetystä riskirahoituksesta;
  - 60 prosenttia 5 kohdan c alakohdassa tarkoitetuille tukikelpoisille yrityksille myönnetystä riskirahoituksesta sijoitukseen ja riskirahoituksesta tukikelpoisiin yrityksiin 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettun seitsenvuotijakson jälkeen tehtäviin lisäsijoituksiin.
11. Jos riskirahoitustoimenpide toteutetaan rahoituksen välittäjän kautta ja sen kohteena on tukikelpoisia yrityksiä 10 kohdassa tarkoitetuilla eri kehitystasoteilla eikä tukikelpoisten yritysten tasolla edellytetä yksityisiä pääomasijoituksia, rahoituksen välittäjän on saavutettava yksityinen rahoitusosuus, joka vastaa vähintään painotettua keskiarvoa, joka perustuu yksittäisten sijoitusten määrään kohteena olevassa salkussa ja on seurausta vähimmäisrahoitusosuuksien soveltamisesta tällaisiin sijoituksiin 10 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
12. Riskirahoitustoimenpiteellä ei saa syrjiä rahoituksen välittäjiä niiden missä tahansa jäsenvaltiossa sijaitsevan toimipaikan tai perustamispaikan perusteella. Rahoituksen välittäjien voidaan edellyttää täyttävän ennalta määritellyt sijoitusten luonteen perusteella objektiivisesti perustellut ehdot.

13. Riskirahoitustoimenpiteen on täytettävä seuraavat edellytykset:
- sen toteuttajana on oltava yksi tai useampi rahoituksen välittäjä, lukuun ottamatta yksityisten sijoittajien verokannustimia, jotka koskevat suoria sijoituksia tukikelpoisiin yrityksiin;
  - rahoituksen välittäjät ja sijoittajat tai rahastonhoitajat on valittava avoimella ja syrjimättömällä menettelyllä, joka toteutetaan sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja jonka tavoitteena on ottaa käyttöön asianmukaiset riskin- ja hyödynjakojärjestelyt, joissa muiden sijoitusten kuin takauksen tapauksessa suositetaan epäsymmetristä voitonjakoa tappioriskiltä suojautumisen sijaan;
  - kun on kyse epäsymmetrisestä tappionjakojärjestelystä julkisten ja yksityisten sijoittajien välillä, julkisen sijoittajan tappion ylärajaksi on asetettava 25 prosenttia kokonaissijoituksesta;
  - kun on kyse 2 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluvista takauksista, takausosuus on rajattava 80 prosenttiin ja jäsenvaltion kokonaistappioiden ylärajaksi on asetettava 25 prosenttia takauksella suojattavasta salkusta. Ainoastaan takaukset, jotka kattavat takauksen kohteena olevasta salkusta odotetut tappiot, voidaan myöntää ilmaiseksi. Jos takaus kattaa myös odottamattomat tappiot, rahoituksen välittäjän on maksettava markkinaehtoinen takauspalkkio siitä takauksen osasta, joka kattaa odottamattomat tappiot.
14. Riskirahoitustoimenpiteiden on varmistettava, että rahoituspäätökset perustuvat tuotto-odotuksiin. Tilanteen katsotaan olevan tällainen kaikkien seuraavien edellytysten täytyessä:
- rahoituksen välittäjät on perustettava sovellettavan lainsäädännön mukaisesti;
  - jäsenvaltion tai yhteisön, jonka tehtäväksi toimenpiteen toteuttaminen on annettu, on käytettävä due diligence -prosessia, jolla varmistetaan liiketaloudellisesti järkevä sijoitusstrategia riskirahoitustoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi, mukaan lukien asianmukaiset riskienhajautusperiaatteet, joilla pyritään taloudelliseen kannattavuuteen ja tehokkuuteen sijoitussalkun koon ja maantieteellisen kattavuuden suhteen;
  - tukikelpoisille yrityksille myönnettävän riskirahoituksen on perustuttava toteuttamiskelpoiseen liiketoimintasuunnitelmaan, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot tuotteesta, myynnistä ja kannattavuuden kehityksestä ja jossa elinkelpoisuutta arvioidaan ennakolta;
  - kutakin oman pääoman ehtoista ja luonteista sijoitusta varten on laadittava selkeä ja realistinen irtautumisstrategia.
15. Rahoituksen välittäjiä on johdettava liiketaloudellisin perustein. Tämän vaatimuksen katsotaan täyttyvän, kun rahoituksen välittäjä ja, riippuen riskirahoitustoimenpiteen muodosta, rahastonhoitaja täyttävät seuraavat edellytykset:
- niiden on oltava lain tai sopimuksen mukaisesti velvoitettuja toimimaan ammattimaiselta rahastonhoitajalta edellytetyllä huolellisuudella sekä vilpittömässä mielessä ja välttämään eturistiriitoja; parhaita käytänteitä on sovellettava ja rahaston on oltava viranomaisvalvonnan kohteena;
  - niiden palkkion on vastattava markkinakäytäntöä. Tämän vaatimuksen katsotaan täyttyvän, kun rahastonhoitaja tai rahoituksen välittäjä on valittu avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä valintamenettelyllä kokemukseen, asiantuntemukseen sekä operatiiviseen ja taloudelliseen kapasiteettiin liittyvien objektiivisten kriteerien perusteella;
  - niiden saaman palkkion on määrädyttävä tuloksen perusteella tai niiden on jaettava osa sijoitusriskistä yhteissijoittamalla omia varojaan, jotta taataan, että niiden edut vastaavat pysyvästi julkisen sijoittajan etuja;
  - niiden on vahvistettava sijoitusstrategia, perusteet ja suunniteltu aikataulu sijoittamiselle;
  - sijoittajien on voitava olla edustettuina sijoitusrahaston hallintoelimissä, kuten hallintoneuvostossa tai neuvoa-antavissa elimissä.
16. Riskirahoitustoimenpiteen, jolla myönnetään takauksia tai lainoja tukikelpoisille yrityksille, on täytettävä seuraavat edellytykset:
- toimenpiteen seurauksena rahoituksen välittäjä tekee sijoituksia, joita ei olisi tehty tai jotka olisi tehty rajoitetusti tai eri tavalla ilman tukea. Rahoituksen välittäjän on pystyttävä osoittamaan, että sillä on käytössä menetelmä, joka varmistaa, että kaikki edut siirretään mahdollisimman suuressa määrin lopullisille tuensaajille suurempina rahoitusmäärinä, riskialttiimpina salkkuina, pienempinä vakuusvaatimuksina, pienempinä takauspalkkioina tai alhaisempina korkoina;

- b) kun on kyse lainoista, lainan nimellismäärä otetaan huomioon laskettaessa 9 kohdassa tarkoitettua sijoituksen enimmäismäärää;
- c) kun on kyse takauksista, takauksen kohteena olevan lainan nimellismäärä otetaan huomioon laskettaessa 9 kohdassa tarkoitettua sijoituksen enimmäismäärää. Takaus voi olla enintään 80 prosenttia sen kohteena olevasta lainasta.
17. Jäsenvaltio voi antaa riskirahoitustoimenpiteen toteuttamisen tehtäväksi toimeksisaaneelle yhteisölle.
18. Riskirahoitustuki pk-yrityksille, jotka eivät täytä 5 kohdan edellytyksiä, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että
- a) pk-yritysten tasolla tuki täyttää asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 säädetyt edellytykset; ja
- b) kaikki tässä artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät lukuun ottamatta 5, 6, 9, 10 ja 11 kohdassa säädettyjä edellytyksiä; ja
- c) riskirahoitustoimenpiteellä, jolla tarjotaan tukikelpoisille yrityksille oman pääoman ehtoisia tai luonteisia sijoituksia tai lainasijoituksia, on hankittava lisärahoitusta riippumattomilta yksityisiltä sijoittajilta rahoituksen välittäjien tai pk-yritysten tasolla siten, että yksityisen rahoituksen yhteenlaskettu osuus on vähintään 60 prosenttia pk-yrityksille tarjotusta riskirahoituksesta.

22 artikla

Käynnistystuki

1. Käynnistystukiohjelmat ovat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukikelpoisia yrityksiä ovat sellaiset julkisesti noteeraamattomat pienet yritykset enintään viiden vuoden ajan niiden kirjautumisesta yhtiörekisteriin, jotka eivät ole vielä jakaneet voittoja ja joita ei ole perustettu sulautumalla. Sellaisten tukikelpoisten yritysten osalta, joita ei tarvitse kirjata yhtiörekisteriin, viiden vuoden tukikelpoisuusjakson voidaan katsoa alkavan ajankohdasta, jolloin yritys joko aloittaa taloudellisen toiminnan tai on velvollinen maksamaan veroa taloudellista toiminnastaan.
3. Käynnistystukea voidaan myöntää seuraavissa muodoissa:
- a) lainat, joiden korko ei ole markkinaehtoinen, joiden juoksuaika on kymmenen vuotta ja nimellismäärä enintään miljoona euroa tai 1,5 miljoonaa euroa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan edellytykset täyttävillä tukialueille sijoittautuneiden yritysten tapauksessa tai 2 miljoonaa euroa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan edellytykset täyttävillä tukialueille sijoittautuneiden yritysten tapauksessa. Jos lainan juoksuaika on 5–10 vuotta, enimmäismääriä voidaan mukauttaa kertomalla edellä mainitut määrät kymmenen vuoden ja lainan todellisen juoksuaajan välisellä suhteella. Jos lainan juoksuaika on alle viisi vuotta, enimmäismäärä on sama kuin viisivuotisten lainojen tapauksessa;
- b) takaukset, joiden takauspalkkio ei ole markkinaehtoinen, kesto on kymmenen vuotta ja taattu määrä enintään 1,5 miljoonaa euroa tai 2,25 miljoonaa euroa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan edellytykset täyttävillä tukialueille sijoittautuneiden yritysten tapauksessa tai 3 miljoonaa euroa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan edellytykset täyttävillä tukialueille sijoittautuneiden yritysten tapauksessa. Jos takauksen kesto on 5–10 vuotta, taattua enimmäismäärää voidaan mukauttaa kertomalla edellä mainitut määrät kymmenen vuoden ja takauksen todellisen keston välisellä suhteella. Jos takauksen kesto on alle viisi vuotta, taattu enimmäismäärä on sama kuin viisivuotisten takausten tapauksessa. Takaus voi olla enintään 80 prosenttia sen kohteena olevasta lainasta.
- c) avustukset, mukaan lukien oman pääoman ehtoiset tai luonteiset sijoitukset, koronalennukset ja takausmaksun alennukset, joiden bruttoavustusekvivalentti on enintään 0,4 miljoonaa euroa tai 0,6 miljoonaa euroa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan edellytykset täyttävillä tukialueille sijoittautuneiden yritysten tapauksessa tai 0,8 miljoonaa euroa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan edellytykset täyttävillä tukialueille sijoittautuneiden yritysten tapauksessa.
4. Tuensaajaa voidaan tukea tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tukivälineiden yhdistelmällä, jos yhden tukivälineen kautta myönnettävän tuen osuus, laskettuna kyseisen välineen suurimman sallitun tukimäärän perusteella, otetaan huomioon määritettäessä tällaiseen välineiden yhdistelmään sisältyvien muiden välineiden sallitun enimmäistukimäärän jäljellä olevaa osuutta.
5. Pienten innovatiivisten yritysten tapauksessa 3 kohdassa asetetut määrät voidaan kaksinkertaistaa.

23 artikla

Pk-yrityksiin erikoistuneille vaihtoehtoisille kauppapaikoille myönnettävä tuki

1. Pk-yrityksiin erikoistuneille vaihtoehtoisille kauppapaikoille myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Jos vaihtoehtoisen kauppapaikan toimintaa harjoittaa pieni yritys, tukitoimenpide voidaan toteuttaa käynnistystukena kauppapaikkatoiminnan harjoittajalle, ja tällöin sovelletaan 22 artiklassa asetettuja edellytyksiä

Tukitoimenpide voidaan toteuttaa riippumattomille yksityisille sijoittajille, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, myönnettävinä verokannustimina, jotka koskevat tukikelpoisiin yrityksiin vaihtoehtoisen kauppapaikan välityksellä tehtäviä 21 artiklan edellytysten mukaisia riskirahoitussijoituksia.

24 artikla

Esiselvityskustannuksiin myönnettävä tuki

1. Tuki esiselvityskustannuksiin on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, jotka liittyvät alustavaan arviointiin tai rahoituksen välittäjien rahastonhoitajien tai sijoittajien toteuttamaan muodolliseen due diligence -prosessiin kohdeyritysten määrittämiseksi 21 ja 22 artiklan mukaisesti.
3. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

4 JAKSO

Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävä tuki

25 artikla

Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki

1. Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tutkimus- ja kehityshankkeen tuetun osan on kuuluttava kokonaan vähintään yhteen seuraavista luokista:
  - a) perustutkimus;
  - b) teollinen tutkimus;
  - c) kokeellinen kehittäminen;
  - d) toteutettavuustutkimukset.
3. Tutkimus- ja kehityshankkeiden tukikelpoiset kustannukset eritellään seuraavien tutkimus- ja kehitystyön luokkien mukaisesti:
  - a) henkilöstökustannukset: tutkijat, teknikot ja muu tutkimustoimintaa avustava henkilöstö siltä osin kuin henkilöstö toimii hankkeen parissa;
  - b) välineiden ja laitteiden kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta kun niitä on käytetty hankkeessa. Jos tällaisia välineitä ja laitteita ei käytetä hankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöikää, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoja laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan;

- c) rakennusten ja maa-alueiden kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta kun niitä on käytetty hankkeessa. Rakennusten osalta tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan. Maa-alueiden osalta tukikelpoisiksi katsotaan liikeloudellisin ehdoin toteutetun luovutuksen kustannukset tai toteutuneet pääomakustannukset;
- d) ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten;
- e) muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset.
4. Toteutettavuustutkimusten tukikelpoisia kustannuksia ovat tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset.
5. Tuensaajakohtainen tuki-intensiteetti voi olla enintään:
- a) 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse perustutkimuksesta;
- b) 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse teollisesta tutkimuksesta;
- c) 25 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse kokeellisesta kehittämisestä;
- d) 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse toteutettavuustutkimuksista.
6. Teollisen tutkimuksen ja kokeellisen kehittämisen tuki-intensiteettiä voidaan korottaa seuraavasti siten, että tuki-intensiteetti on enintään 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista:
- a) 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten tapauksessa ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten tapauksessa;
- b) 15 prosenttiyksikköä, jos yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:
- i) hankkeeseen liittyy todellista yhteistyötä
- sellaisten yritysten välillä, joista vähintään yksi on pk-yritys, tai se toteutetaan vähintään kahdessa jäsenvaltiossa, tai jäsenvaltiossa ja ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, eikä mikään yksittäinen yritys vastaa enemmästä kuin 70 prosentista tukikelpoisista kustannuksista, tai
- yrityksen ja yhden tai useamman tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaation välillä siten, että jälkimmäiset kantavat vähintään 10 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja niillä on oikeus julkaista omat tutkimustuloksensa;
- ii) hankkeen tuloksia levitetään laajasti konferensseissa, julkaisuissa, avoimissa tietokannoissa tai vapaan tai avoimen lähdekoodin ohjelmiston kautta.
7. Toteutettavuustutkimusten tapauksessa tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta.

26 artikla

Tutkimusinfrastruktuureille myönnettävä investointituki

1. Taloudellista toimintaa harjoittavien tutkimusinfrastruktuurien rakentamiseen tai kehittämiseen myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Jos tutkimusinfrastruktuurilla on sekä taloudellista että muuta kuin taloudellista toimintaa, kunkin toiminnan lajin rahoitus, kustannukset ja tulot on kirjattava erikseen johdonmukaisesti sovellettujen ja objektiivisesti perusteltavissa olevien kustannuslaskennan periaatteiden mukaan.
3. Infrastruktuurin toiminnasta tai käytöstä perittävän hinnan on vastattava markkinahintaa.
4. Infrastruktuuriin on tarjottava pääsy useille käyttäjille läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein. Yrityksille, jotka ovat rahoittaneet vähintään 10 prosenttia infrastruktuurin investointikustannuksista, voidaan myöntää etuoikeus infrastruktuurin käyttöön suotuisammin ehdoin. Liiallisten korvausten välttämiseksi tällaisen etuoikeutetun käyttöoikeuden on oltava oikeassa suhteessa yrityksen maksamaan osuuteen investointikustannuksista ja ehdot on julkistettava.

5. Tukikelpoisia kustannuksia ovat aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset.
6. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
7. Jos tutkimusinfrastruktuuri saa julkista rahoitusta sekä taloudelliseen että muuhun kuin taloudelliseen toimintaan, jäsenvaltioiden on otettava käyttöön valvonta- ja takaisinperintämenetelmä, jotta voidaan varmistaa, että sovellettavaa tuki-intensiteettiä ei ylitetä seurauksena taloudellisten toimintojen lisääntymisestä verrattuna tuen myöntämisaikajankohdana odotettuun tilanteeseen.

27 artikla

Tuki innovaatioklustereille

1. Tuki innovaatioklustereille on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tuki innovaatioklustereille on myönnettävä ainoastaan sille oikeushenkilölle, joka harjoittaa klusterin toimintaa (klusteriorganisaatio).
3. Oikeus käyttää klusterin tiloja, infrastruktuuria ja toimintoja on oltava avoinna useille käyttäjille ja se on tarjottava läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein. Yrityksille, jotka ovat rahoittaneet vähintään 10 prosenttia innovaatioklusterin investointikustannuksista, voidaan myöntää etuoikeutettu käyttöoikeus suotuisammin ehdoin. Liiallisten korvausten välttämiseksi tällaisen etuoikeutetun käyttöoikeuden on oltava oikeassa suhteessa yrityksen maksamaan osuuteen investointikustannuksista ja ehdot on julkistettava.
4. Klusterin infrastruktuurin käytöstä ja klusterin toimintoihin osallistumisesta perittävien maksujen on vastattava markkinahintaa tai kustannuksia.
5. Investointitukea voidaan myöntää innovaatioklusterien rakentamiseen tai parantamiseen. Tukikelpoisia kustannuksia ovat aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset.
6. Innovaatioklustereille myönnettävän investointituen tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien innovaatioklustereiden tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien innovaatioklustereiden tapauksessa.
7. Innovaatioklustereiden toiminnan harjoittamiseen voidaan myöntää toimintatukea. Sitä saa myöntää enintään kymmeneksi vuodeksi.
8. Innovaatioklustereille myönnettävän toimintatuen tukikelpoisia kustannuksia ovat seuraaviin toimintoihin liittyvät henkilöstö- ja hallintokustannukset (yleiskustannukset mukaan lukien):
  - a) klusterin toiminnan edistäminen yhteistoiminnan helpottamiseksi, tietojenvaihto ja erikoistuneiden tai räätälöityjen yritystukipalvelujen tarjoaminen tai kanavointi;
  - b) klusterin markkinointi uusien yritysten tai organisaatioiden osallistumisen lisäämiseksi ja näkyvyyden parantamiseksi;
  - c) klusterin infrastruktuurin hallinnointi; koulutusohjelmien, työpajojen ja konferenssien järjestäminen, jotta voidaan tukea tietämyksen jakamista ja verkottumista ja monikansallista yhteistyötä.
9. Toimintatuen tuki-intensiteetti voi olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kokonaiskustannuksista sen ajanjakson aikana, jona tukea myönnetään.

28 artikla

Pk-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki

1. Pk-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:
  - a) patenttien ja muiden aineettomien omaisuuserien hankkimiseen, voimaansaattamiseen ja puolustamiseen liittyvät kustannukset;
  - b) tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaation tai suuren yrityksen korkeasti koulutetun henkilöstön tilapäiseen siirtoon liittyvät kustannukset, kun henkilöstö palkataan uuteen tutkimus-, kehitys- ja innovointitehtävään tuensaajan palvelukseen eikä se korvaa muuta henkilöstöä;
  - c) innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin liittyvät kustannukset;
3. Tuki-intensiteetti voi olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
4. Innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin myönnettävän tuen erityistapauksessa tuki-intensiteetti voidaan korottaa 100 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista edellyttäen, että innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin myönnettävän tuen kokonaismäärä ei ole yli 200 000 euroa yritystä kohden minkään kolmen vuoden ajanjakson aikana.

29 artikla

Prosesseihin tai organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan myönnettävä tuki

1. Tuki prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Suurille yrityksille myönnettävä tuki soveltuu sisämarkkinoille ainoastaan, jos ne tekevät tuetun toiminnan piirissä todellista yhteistyötä pk-yritysten kanssa ja jos yhteistyöhön osallistuvien pk-yritysten osuus tukikelpoisista kokonaiskustannuksista on vähintään 30 prosenttia.
3. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:
  - a) henkilöstökustannukset;
  - b) välineistä, laitteista, rakennuksista ja maa-alueista aiheutuvat kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta kun niitä on käytetty hankkeessa;
  - c) kustannukset, joita aiheutuu ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetusta tai lisensoidusta sopimustutkimuksesta, tietämyksestä ja patenteista;
  - d) muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset.
4. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 15 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista suurten yritysten tapauksessa ja 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista pk-yritysten tapauksessa.

30 artikla

Kalastus- ja vesiviljelyalan tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävä tuki

1. Kalastus- ja vesiviljelyalan tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tuetun hankkeen on oltava kyseisen sektorin tai alasektorin kaikkien yritysten edun mukainen.
3. Ennen tuetun hankkeen aloituspäivää internetissä on julkaistava seuraavat tiedot:
  - a) tieto siitä, että tuettu hanke toteutetaan;
  - b) tuetun hankkeen tavoitteet;

- c) tuetusta hankkeesta odotettavissa olevien tulosten arvioitu julkaisemispäivä ja niiden julkaisemispaikka internetissä;
- d) tieto siitä, että tuetun hankkeen tulokset ovat kaikkien kyseisellä sektorilla tai alasektorilla toimivien yritysten saatavilla ilmaiseksi.
4. Tuetun hankkeen tulosten on oltava saatavilla internetissä tuetun hankkeen päättymispäivästä alkaen tai siitä päivästä alkaen, jona kyseisiä tuloksia koskevia tietoja annetaan tietyn organisaation jäsenille, riippuen siitä, kumpi tapahtuu aikaisemmin. Tulosten on oltava saatavilla internetissä vähintään viiden vuoden ajan tuetun hankkeen päättymispäivästä alkaen.
5. Tuki on myönnettävä suoraan tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatiolle eikä siihen saa sisältyä tutkimukseen liittymättömän tuen suoraa myöntämistä yritykselle, joka tuottaa, jalostaa tai pitää kaupan kalastus- tai vesiviljelyalan tuotteita.
6. Tukikelpoisia kustannuksia ovat 25 artiklan 3 kohdassa säädetty kustannukset.
7. Tuki-intensiteetti voi olla enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

5 JAKSO

Koulutustuki

31 artikla

Koulutustuki

1. Koulutustuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukea ei saa myöntää koulutukselle, jota yritykset järjestävät noudattaakseen velvoittavia kansallisia koulutusnormeja.
3. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:
- a) kouluttajista aiheutuvat henkilöstökustannukset, ainoastaan niiden tuntien osalta, joiden aikana kouluttajat osallistuvat koulutukseen;
- b) kouluttajien ja koulutettavien toimintakustannukset, jotka liittyvät suoraan koulutushankkeeseen, kuten matkakulut, hankkeeseen suoraan liittyvät materiaali- ja tarvikkekulut, poistot työkaluista ja laitteista siinä laajuudessa kuin niitä käytetään yksinomaan koulutushankkeessa. Majoituskulut eivät ole tukikelpoisia lukuun ottamatta välttämättömiä vähimmäiskuluja, jotka aiheutuvat sellaisten koulutettavien majoituksesta, jotka ovat alentuneesti työkykyisiä työntekijöitä;
- c) koulutushankkeeseen liittyvien neuvontapalveluiden kustannukset;
- d) koulutettavista aiheutuvat henkilöstökustannukset ja yleiset välilliset kustannukset (hallintokustannukset, vuokra, yleiskustannukset) niiden tuntien osalta, joiden aikana koulutettavat osallistuvat koulutukseen.
4. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa seuraavasti siten, että se on enintään 70 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista:
- a) 10 prosenttiyksikköä, jos koulutus on suunnattu alentuneesti työkykyisille tai epäedullisessa asemassa oleville työntekijöille;
- b) 10 prosenttiyksikköä, jos tuki myönnetään keskisuurille yrityksille, ja 20 prosenttiyksikköä, jos tuki myönnetään pienille yrityksille.
5. Merenkulkualan koulutukseen myönnettävän tuen intensiteetti voidaan korottaa 100 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
- a) koulutettavat eivät ole miehistön varsinaisia jäseniä, vaan he ovat aluksella varsinaisen miehistön lisäksi; ja
- b) koulutus toteutetaan unionin rekistereissä olevissa aluksissa.

6 JAKSO

Epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnettävä tuki

32 artikla

Palkkatukien muodossa myönnettävä tuki epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon

1. Epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoa edistävät tukiohjelmat ovat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat palkkakustannukset epäedullisessa asemassa olevan työntekijän työhönottoa seuraavan enintään 12 kuukauden jakson ajalta. Jos kyse on erityisen epäedullisessa asemassa olevasta työntekijästä, tukikelpoisia kustannuksia ovat palkkakustannukset työhönottoa seuraavan enintään 24 kuukauden jakson ajalta.
3. Jos työhönotto ei johda kyseisen yrityksen työntekijöiden nettomäärän lisääntymiseen verrattuna edellisen 12 kuukauden jakson keskiarvoon, toimen tai toimien on pitänyt vapautua vapaaehtoisen poistuman, työkyvyttömyyden, iästä johtuvan eläkkeelle siirtymisen, vapaaehtoisen työajan lyhentämisen tai työntekijän virheestä johtuvan laillisen erottamisen vuoksi eikä irtisanomisten seurauksena.
4. Lukuun ottamatta virheestä johtuvaa laillista erottamista, epäedullisessa asemassa olevilla työntekijöillä on oltava oikeus yhtämittaiseen työjaksoon, jonka pituus vastaa vähintään työsopimuksia koskevan kansallisen lainsäädännön tai niitä koskevien työehtosopimusten mukaista vähimmäiskestoaa.
5. Jos työjakso kestää alle 12 kuukautta, tai alle 24 kuukautta erityisen epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden tapauksessa, tukea vähennetään samassa suhteessa.
6. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

33 artikla

Palkkatukien muodossa myönnettävä tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen

1. Tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat palkkakustannukset miltä tahansa ajalta, jonka aikana alentuneesti työkykyinen työntekijä työllistetään.
3. Jos työhönotto ei johda kyseisen yrityksen työntekijöiden nettomäärän lisääntymiseen verrattuna edellisen 12 kuukauden jakson keskiarvoon, toimen tai toimien on pitänyt vapautua vapaaehtoisen poistuman, työkyvyttömyyden, iästä johtuvan eläkkeelle siirtymisen, vapaaehtoisen työajan lyhentämisen tai työntekijän virheestä johtuvan laillisen erottamisen vuoksi eikä irtisanomisten seurauksena.
4. Lukuun ottamatta virheestä johtuvan laillisen erottamisen tapauksia, alentuneesti työkykyisillä työntekijöillä on oltava oikeus yhtämittaiseen työjaksoon, jonka pituus vastaa vähintään työsopimuksia koskevan kyseisen kansallisen lainsäädännön tai niitä koskevien, yrityksen kannalta oikeudellisesti velvoittavien työehtosopimusten mukaista vähimmäiskestoaa.
5. Tuki-intensiteetti voi olla enintään 75 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

34 artikla

Alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämisestä aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen myönnettävä tuki

1. Alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämisestä aiheutuvat lisäkustannukset korvaava tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perustamissopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:
  - a) toimitilojen mukauttamisesta aiheutuvat kustannukset;
  - b) kustannukset, jotka aiheutuvat henkilöstön työllistamisestä ja kouluttamisesta yksinomaan alentuneesti työkykyisten työntekijöiden avustamiseen;
  - c) kustannukset, jotka aiheutuvat laitteiden mukauttamisesta tai hankkimisesta taikka ohjelmistojen hankkimisesta ja validoinnista alentuneesti työkykyisten työntekijöiden käyttöön, mukaan lukien mukautetun teknologian ja apuväline-teknologian laitteista aiheutuvat kustannukset, jotka ovat lisäkustannuksia suhteessa kustannuksiin, jotka tuensaajalle olisi aiheutunut, jos se olisi työllistänyt työntekijöitä, jotka eivät ole alentuneesti työkykyisiä;
  - d) kustannukset, jotka liittyvät alentuneesti työkykyisten työntekijöiden kuljettamisesta työpaikalle ja työhön liittyviin toimintoihin;
  - e) palkkakustannukset niiden tuntien osalta, jotka alentuneesti työkykyinen työntekijä on kuntoutuksessa;
  - f) jos tuensaaja tarjoaa suojatyötä, kyseisen yrityksen tuotantotilojen rakentamisesta, asennustöistä tai uudenaikaistamisesta aiheutuvat kustannukset ja kaikki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistamisestä suoraan aiheutuvat hallinto- ja kuljetuskustannukset.
3. Tuki-intensiteetti voi olla enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

35 artikla

Epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden avustamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen myönnettävä tuki

1. Epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden avustamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, joita aiheutuu
  - a) henkilöstön työllistamisestä yksinomaan epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden avustamiseen enintään 12 kuukauden ajan epäedullisessa asemassa olevan työntekijän työhönotosta tai enintään 24 kuukauden ajan erityisen epäedullisessa asemassa olevan työntekijän työhönotosta;
  - b) henkilöstön kouluttamisesta avustamaan epäedullisessa asemassa olevia työntekijöitä.
3. Annettavan avun on koostuttava toimenpiteistä, joilla tuetaan epäedullisessa asemassa olevan työntekijän itsenäisyyttä ja sopeutumista työympäristöön, autetaan työntekijää sosiaaliturvaan liittyvissä ja hallinnollisissa menettelyissä, helpotetaan viestintää yrittäjän kanssa ja hallitaan konflikteja.
4. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

7 JAKSO

Ympäristönsuojeluun myönnettävä tuki

36 artikla

Investointituki yritysten unionin normit ylittävään ympäristönsuojeluun tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen unionin normien puuttuessa

1. Investointituki, jonka ansiosta yritykset voivat ylittää ympäristönsuojelua koskevat unionin normit tai unionin normien puuttuessa parantaa ympäristönsuojelun tasoa, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Investoinnin on täytettävä yksi seuraavista edellytyksistä:
  - a) sen on mahdollistettava, että tuensaaja voi parantaa toimintansa ympäristönsuojelun tasoa ylittämällä sovellettavat unionin normit riippumatta siitä, onko voimassa velvoittavia kansallisia normeja, jotka ovat tiukempia kuin unionin normit;

- b) sen on mahdollistettava, että tuensaaja voi parantaa toimintansa ympäristönsuojelun tasoa unionin normien puuttuessa.
3. Tukea ei saa myöntää, jos investoinnit toteutetaan sen varmistamiseksi, että yritykset noudattavat jo hyväksytyjä unionin normeja, jotka eivät ole vielä tulleet voimaan.
4. Edellä 3 kohdasta poiketen tukea voidaan myöntää:
- a) hyväksytyjen unionin normien mukaisen, maantie-, rautatie-, sisävesi- ja meriliikenteessä käytettävän uuden kuljetuskaluston hankintaan edellyttäen, että hankinta suoritetaan ennen kyseisten normien voimaantuloa ja niitä ei sovelleta velvoittaviksi muuttumisen jälkeen jo ennen kyseistä päivää ostettuihin ajoneuvoihin;
- b) maantie-, rautatie-, sisävesi- ja meriliikenteessä käytettävien nykyisten kuljetusvälineiden jälkiasennuksiin edellyttäen, että unionin normit eivät olleet vielä voimassa kyseisten kuljetusvälineiden käyttöönottopäivänä ja niitä ei sovelleta velvoittaviksi muuttumisen jälkeen taannehtivasti kyseisiin ajoneuvoihin.
5. Tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, jotka ovat tarpeen sovellettavien unionin normien ylittämiseksi tai ympäristönsuojelun tason parantamiseksi unionin normien puuttuessa. Ne määritetään seuraavasti:
- a) kun ympäristönsuojeluun tehtävistä investoinneista aiheutuvat kustannukset voidaan yksilöidä kokonaisinvestointikustannuksista erilliseksi investoinniksi, tukikelpoisia kustannuksia ovat nämä ympäristönsuojeluun liittyvät kustannukset;
- b) kaikissa muissa tapauksissa ympäristönsuojeluun investoinnista aiheutuvat kustannukset yksilöidään vertaamalla samankaltaiseen, vähemmän ympäristöystävälliseen investointiin, joka olisi realistisesti tehty ilman tukea. Näiden investointien kustannusten välinen ero ilmaisee ympäristönsuojeluun liittyvät kustannukset, jotka ovat tukikelpoisia kustannuksia.
- Tukikelpoisia eivät ole kustannukset, jotka eivät liity suoraan korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamiseen.
6. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
7. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta.
8. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.

37 artikla

Investointituki ennakoiwaan mukautumiseen tuleviin unionin normeihin

1. Tuki, joka kannustaa yrityksiä noudattamaan korkeamman ympäristönsuojelun tason mahdollistavia uusia unionin normeja, jotka eivät ole vielä voimassa, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuva, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Unionin normit on annettava ja investointi on toteutettava ja saatettava päätökseen vähintään vuotta ennen kyseisen normin voimaantulopäivää.
3. Tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, joita sovellettavien unionin normien ylittäminen edellyttää. Ne määritetään seuraavasti:
- a) kun ympäristönsuojeluun tehtävistä investoinneista aiheutuvat kustannukset voidaan yksilöidä kokonaisinvestointikustannuksista erilliseksi investoinniksi, tukikelpoisia kustannuksia ovat nämä ympäristönsuojeluun liittyvät kustannukset;
- b) kaikissa muissa tapauksissa ympäristönsuojeluun investoinnista aiheutuvat kustannukset yksilöidään vertaamalla samankaltaiseen, vähemmän ympäristöystävälliseen investointiin, joka olisi realistisesti tehty ilman tukea. Näiden investointien kustannusten välinen ero ilmaisee ympäristönsuojeluun liittyvät kustannukset, jotka ovat tukikelpoisia kustannuksia.

Kustannukset, jotka eivät liity suoraan korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamiseen, eivät ole tukikelpoisia.

4. Tuki-intensiteetti voi olla enintään jokin seuraavista:
- 20 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse pienistä yrityksistä, 15 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse keskisuurista yrityksistä, ja 10 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse suurista yrityksistä, jos investointi toteutetaan ja saatetaan päätökseen yli kolme vuotta ennen unionin uuden normin voimaantuloa;
  - 15 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse pienistä yrityksistä, 10 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse keskisuurista yrityksistä, ja 5 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse suurista yrityksistä, jos investointi toteutetaan ja saatetaan päätökseen 1–3 vuotta ennen unionin uuden normin voimaantuloa.
5. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.

38 artikla

Investointituki energiatehokkuustoimenpiteisiin

- Investointituki, jonka ansiosta yritykset voivat parantaa energiatehokkuuttaan, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
- Tukea ei saa myöntää tämän artiklan nojalla, jos parannuksilla on tarkoitus varmistaa, että yritykset noudattavat jo hyväksytyt unionin normeja, vaikka ne eivät olisi vielä voimassa.
- Tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, joita korkeamman energiatehokkuustason saavuttaminen edellyttää. Ne määritetään seuraavasti:
  - kun energiatehokkuuteen tehtävistä investoinneista aiheutuvat kustannukset voidaan yksilöidä kokonaisinvestointikustannuksista erilliseksi investoinniksi, tukikelpoisia kustannuksia ovat nämä energiatehokkuuteen liittyvät kustannukset;
  - kaikissa muissa tapauksissa energiatehokkuuteen tehtävistä investoinneista aiheutuvat kustannukset yksilöidään vertaamalla samankaltaiseen, vähemmän energiatehokkaaseen investointiin, joka olisi realistisesti tehty ilman tukea. Näiden investointien kustannusten välinen ero ilmaisee energiatehokkuuteen liittyvät kustannukset, jotka ovat tukikelpoisia kustannuksia.

Tukikelpoisia eivät ole kustannukset, jotka eivät liity suoraan korkeamman energiatehokkuustason saavuttamiseen.

- Tuki-intensiteetti voi olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
- Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.
- Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.

39 artikla

Investointituki rakennuksia koskeviin energiatehokkuushankkeisiin

- Rakennuksia koskeviin energiatehokkuushankkeisiin myönnettävä investointituki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
- Tämän artiklan nojalla voidaan myöntää tukea rakennuksia koskeviin energiatehokkuushankkeisiin.
- Tukikelpoisia kustannuksia ovat energiatehokkuushankkeesta aiheutuvat kokonaiskustannukset.
- Tuki on myönnettävä määrärahana, pääomana, takauksena tai lainana energiatehokkuusrahostolle tai muulle rahoituksen välittäjälle, jonka on siirrettävä se kokonaisuudessaan lopullisille tuensaaajille, joita ovat rakennusten omistajat tai vuokralaiset.

5. Energiatohokkuusrahadon tai muun rahoituksen välittäjän tukikelpoisille energiatohokkuushankkeille myöntämä tuki voi olla muodoltaan lainoja tai takauksia. Lainan nimellisarvo tai takauksen arvo saa olla enintään 10 miljoonaa euroa hanketta kohden lopullisten tuensaajien tasolla. Takaus saa olla enintään 80 prosenttia sen kohteena olevasta lainasta.
6. Rakennusten omistajien energiatohokkuusrahadolle tai muulle rahoituksen välittäjälle takaisin maksama määrä ei saa olla vähemmän kuin lainan nimellisarvo.
7. Energiatohokkuustuella on hankittava lisäsijoituksia yksityisiltä sijoittajilta määrä, joka on vähintään 30 prosenttia energiatohokkuushankkeelle myönnetystä kokonaisrahoituksesta. Kun tuen myöntää energiatohokkuusrahadosto, yksityinen rahoitus voidaan hankkia energiatohokkuusrahadon tasolla ja/tai energiatohokkuushankkeiden tasolla niin että sen yhteenlaskettu määrä on vähintään 30 prosenttia energiatohokkuushankkeelle myönnetystä kokonaisrahoituksesta.
8. Jäsenvaltiot voivat perustaa energiatohokkuusrahadostoja ja/tai käyttää rahoituksen välittäjiä myöntäessään energiatohokkuustukea. Seuraavien edellytysten on silloin täyttyvä:
  - a) Rahoituksen välittäjien rahastonhoitajat ja energiatohokkuusrahadon hoitajat on valittava avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Erityisesti niitä ei saa syrjiä niiden missä tahansa jäsenvaltiossa sijaitsevan toimipaikan tai perustamispaikan perusteella. Rahoituksen välittäjien ja energiatohokkuusrahadon hoitajien voidaan edellyttää täyttävän ennalta määritellyt sijoituksen luonteen perusteella objektiivisesti perustellut ehdot.
  - b) Riippumattomat yksityiset sijoittajat on valittava sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä, jonka tavoitteena on ottaa käyttöön asianmukaiset riskin- ja hyödynjakojärjestelyt, joissa muiden sijoitusten kuin takauksen tapauksessa suositaan epäsymmetristä voitonjakoa tappioriskiltä suojautumisen sijaan. Jos yksityisiä sijoittajia ei valita tällaisella menettelyllä, yksityisten sijoittajien saaman kohtuullisen tuoton määrittelyssä on käytettävä riippumatonta asiantuntijaa, joka valitaan avoimella ja syrjimättömällä menettelyllä.
  - c) Kun on kyse epäsymmetrisestä tappionjakojärjestelystä julkisten ja yksityisten sijoittajien välillä, julkisen sijoittajan tappion ylärajaksi on asetettava 25 prosenttia kokonaissijoituksesta.
  - d) Kun on kyse takauksista, takausosuus on rajattava 80 prosenttiin ja jäsenvaltion kokonaistappioiden ylärajaksi on asetettava 25 prosenttia takauksella suojattavasta salkusta. Ainoastaan takaukset, jotka kattavat takauksen kohteena olevasta salkusta odotetut tappiot, voidaan myöntää ilmaiseksi. Jos takaus kattaa myös odottamattomat tappiot, rahoituksen välittäjän on maksettava markkinaehtoinen takauspalkkio siitä takauksen osasta, joka kattaa odottamattomat tappiot.
  - e) Sijoittajien on voitava olla edustettuina energiatohokkuusrahadon tai rahoituksen välittäjän hallintoelimissä, kuten hallintoneuvostossa tai neuvoa-antavissa elimissä.
  - f) Energiatohokkuusrahadosto tai rahoituksen välittäjä on perustettava sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, ja jäsenvaltion on käytettävä due diligence -prosessia, jolla varmistetaan liiketaloudellisesti järkevä sijoitusstrategia energiatohokkuuteen liittyvän tukitoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi.
9. Rahoituksen välittäjiä ja energiatohokkuusrahadostoja on hoidettava liiketaloudellisin perustein ja niiden on varmistettava, että rahoituspäätökset perustuvat tuotto-odotuksiin. Näin katsotaan olevan silloin, kun rahoituksen välittäjä ja tarvittaessa energiatohokkuusrahadon hoitajat täyttävät seuraavat edellytykset:
  - a) ne ovat lain tai sopimuksen mukaisesti velvoitettuja toimimaan ammattimaiselta rahastonhoitajalta edellytetyllä huolellisuudella sekä vilpittömässä mielessä ja välttämään eturistiriitoja; parhaita käytänteitä on sovellettava ja rahaston on oltava viranomaisvalvonnan kohteena;
  - b) niiden palkkio vastaa markkinakäytäntöä. Tämän edellytyksen katsotaan täyttyvän, kun rahastonhoitaja on valittu avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä kokemukseen, asiantuntemukseen sekä operatiiviseen ja taloudelliseen kapasiteettiin liittyvien objektiivisten kriteerien perusteella;
  - c) niiden saaman palkkion on määrädyttävä tuloksen perusteella tai niiden on jaettava osa sijoitusriskistä yhteissijoittamalla omia varojaan, jotta taataan, että niiden edut vastaavat pysyvästi julkisen sijoittajan etuja;
  - d) niiden on vahvistettava sijoitusstrategia, perusteet ja suunniteltu aikataulu sijoittamiselle energiatohokkuushankkeisiin ja arvioitava ennakolta hankkeiden taloudellista elinkelpoisuutta ja niiden odotettua vaikutusta energiatohokkuuteen;
  - e) energiatohokkuusrahadostoon sijoitettuja tai rahoituksen välittäjälle myönnettyjä julkisia varoja varten on oltava selkeä ja realistinen irtautumisstrategia, jonka ansiosta markkinat voivat rahoittaa energiatohokkuushankkeet, kun markkinat ovat valmiit siihen.

10. Energiatehokkuusparannuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että tuensaaaja noudattaa jo hyväksytyttä unionin normeja, ei vapauteta ilmoitusvaatimuksesta tämän artiklan nojalla.

40 artikla

Investointituki tehokkaaseen yhteistuotantoon

1. Tehokkaaseen yhteistuotantoon myönnettävä investointituki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetty edellytykset.
2. Investointitukea saa myöntää ainoastaan uudelle tai uudistetulle kapasiteetille.
3. Uudella yhteistuotantolaitoksella on saavutettava energiaterähdystyösuoruuksista, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta 25 päivänä lokakuuta 2012 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/27/EU (*) säädettyjä primäärienergian säästöjä erilliseen lämmön ja sähkön tuotantoon verrattuna. Olemassa olevan yhteistuotantolaitoksen parantamisen tai olemassa olevan voimalaitoksen muuttamisen yhteistuotantolaitokseksi on johdettava primäärienergian säästöihin alkuperäiseen tilanteeseen verrattuna.
4. Tukikelpoisia kustannuksia ovat sellaisista laitteista aiheutuvat lisäinvestointikustannukset, joita tarvitaan tehokkaana yhteistuotantolaitoksena toimimiseksi, verrattuna perinteisiin sähkön ja lämmön tuotantolaitoksiin, joiden kapasiteetti on sama, tai lisäinvestointikustannukset tehokkuuden parantamiseksi, kun olemassa oleva laitos jo täyttää tehokkuuden raja-arvon.
5. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 45 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskiuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.
6. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.

41 artikla

Investointituki uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen

1. Uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen myönnettävä investointituki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetty edellytykset.
2. Biopolttoaineiden tuotantoon myönnettävä investointituki vapautetaan ilmoitusvaatimuksesta vain siltä osin kuin tuettuja investointeja käytetään sellaisten kestävien biopolttoaineiden tuotantoon, joita ei ole tuotettu ravintokasveista. Kuitenkin investointituki ravintokasveista biopolttoainetta tuottavien laitosten muuntamiseksi kehittyneiksi biopolttoaineiden tuotantolaitoksiksi on sallittua tämän artiklan nojalla edellyttäen, että ravintokasveihin perustuva tuotanto supistuisi uutta kapasiteettia vastaavalla määrällä.
3. Tukea ei saa myöntää biopolttoaineille, joihin sovelletaan toimitus- tai sekoitusvelvoitetta.
4. Tukea ei saa myöntää vesivoimaloille, jotka eivät ole Euroopan parlamentin direktiivin 2000/60/EY mukaisia.
5. Investointitukea saa myöntää ainoastaan uusille laitoksille. Tukea ei saa myöntää tai maksaa sen jälkeen, kun laitos on aloittanut toimintansa, ja tuki ei saa riippua tuotantomäärästä.
6. Tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, joita uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energiantuotannon edistäminen edellyttää. Ne määritetään seuraavasti:
  - a) jos kustannukset, joita aiheutuu investoinnista energiantuotantoon uusiutuvista energialähteistä, voidaan erottaa kokonaisinvestointikustannuksista erillisenä investointina, esimerkiksi helposti tunnistettavissa olevana lisäosana jo olemassa olevaan laitokseen, nämä uusiutuvaan energiaan liittyvät kustannukset ovat tukikelpoisia kustannuksia;

(*) EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1.

- b) kun kustannukset, joita aiheutuu investoinnista energiantuotantoon uusiutuvista energialähteistä, voidaan yksilöidä vertaamalla samankaltaiseen, vähemmän ympäristöystävälliseen investointiin, joka olisi realistisesti tehty ilman tukea, näiden investointien kustannusten välinen ero ilmaisee uusiutuvaan energiaan liittyvät kustannukset, jotka muodostavat tukikelpoiset kustannukset;
- c) kun on kyse tietyistä pienistä laitoksista, joiden tapauksessa vähemmän ympäristöystävällistä investointia ei voida määrittää, koska pieniä laitoksia ei ole olemassa, korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamisen edellyttämät kokonaisinvestointikustannukset muodostavat tukikelpoiset kustannukset.

Tukikelpoisia eivät ole kustannukset, jotka eivät liity suoraan korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamiseen.

7. Tuki-intensiteetti voi olla enintään:

- a) 45 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, jos tukikelpoiset kustannukset on laskettu 6 kohdan a tai b alakohdan mukaisesti;
- b) 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, jos tukikelpoiset kustannukset on laskettu 6 kohdan c alakohdan mukaisesti.

8. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.

9. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.

10. Jos tuki myönnetään tarjouskilpailumenettelyssä selkein, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein, tuki-intensiteetti voi kattaa 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tällaisen tarjouskilpailumenettelyn on oltava syrjimätön ja kaikkien kiinnostuneiden yritysten on voitava osallistua siihen. Tarjouskilpailuun liittyvän talousarvion on oltava siinä mielessä tiukasti rajoitettu, että kaikki osallistujat eivät voi saada tukea, ja tuki on myönnettävä tarjouksentekijän tekemän alkuperäisen tarjouksen perusteella ottamatta huomioon jatkoneuvotteluja.

42 artikla

Toimintatuki uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käytön edistämiseen

1. Uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käytön edistämiseen myönnettävä toimintatuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuva, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Tuki on myönnettävä selkein, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein tarjouskilpailumenettelyssä, jonka on oltava ilman syrjintää avoinna kaikille sähköntuottajille, jotka tuottavat sähköä uusiutuvista energialähteistä.

3. Tarjouskilpailumenettely voidaan rajoittaa tiettyihin teknologioihin, jos kaikille sähköntuottajille avoin menettely johtaisi optimaalista huonompaan tulokseen, jota ei ole mahdollista korjata menettelyn suunnittelussa erityisesti seuraavien seikkojen vuoksi:

- i) tietyn uuden ja innovatiivisen teknologian pitemmän aikavälin potentiaali; tai
- ii) monipuolistamistarve; tai
- iii) verkkorajoitteet ja verkon vakaus; tai
- iv) järjestelmän (integrointi)kustannukset; tai
- v) tarve välttää sitä, että tuki biomassalle vääristää raaka-ainemarkkinoita.

Jäsenvaltioiden on arvioitava perusteellisesti, ovatko tällaiset seikat sovellettavissa, ja raportoitava siitä komissiolle 11 artiklan a alakohdassa kuvailtujen sääntöjen mukaisesti.

4. Tuki on myönnettävä uusille ja innovatiivisille uusiutuvan energian teknologioille tarjouskilpailumenettelyssä, joka on avoinna vähintään yhdelle uudelle ja innovatiiviselle teknologialle, selkein, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein. Tällaista tukea saa myöntää kokonaisuudessaan enintään 5 prosentille suunnitellusta uusiutuviin energialähteisiin perustuvasta uudesta sähköntuotantokapasiteetista vuodessa.

5. Tuki on myönnettävä markkinahinnan lisäksi maksettavana preemiona sähköntuottajien myydessä sähkönsä suoraan markkinoilla.

6. Tuensajiin on sovellettava tavanomaisia tasehallintavelvoitteita. Tuensajat voivat ulkoistaa tasehallintavelvoitteet muille yrityksille, kuten yhteisostoryhmille.
7. Tukea ei saa myöntää, kun hinnat ovat negatiivisia.
8. Tukea saa myöntää ilman 2 kohdassa kuvailtua tarjouskilpailumenettelyä laitoksille, joiden asennettu uusiutuviin energialähteisiin perustuva sähköntuotantokapasiteetti on alle 1 megawattia kaikkien uusiutuvien energialähteiden osalta lukuun ottamatta tuulienergiaa, jonka tapauksessa tukea saa myöntää ilman 2 kohdassa kuvailtua tarjouskilpailumenettelyä laitoksille, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 6 megawattia, tai laitoksille, joilla on alle kuusi tuotantoyksikköä. Kun tuki on myönnetty ilman tarjouskilpailumenettelyä, 5, 6 ja 7 kohdan edellytyksiä on noudatettava, sanotun kuitenkin rajoittamatta 9 kohdan soveltamista. Kun tuki on myönnetty ilman tarjouskilpailumenettelyä, sovelletaan myös 43 artiklan 5, 6 ja 7 kohdan edellytyksiä.
9. Tämän artiklan 5, 6 ja 7 kohdan edellytyksiä ei sovelleta toimintatukeen, jota myönnetään laitoksille, joiden asennettu uusiutuviin energialähteisiin perustuva sähköntuotantokapasiteetti on alle 500 kilowattia kaikkien uusiutuvien energialähteiden osalta lukuun ottamatta tuulienergiaa, jonka tapauksessa edellytyksiä ei sovelleta toimintatukeen, jota myönnetään laitoksille, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 3 megawattia, tai laitoksille, joilla on alle kolme tuotantoyksikköä.
10. Laskettaessa 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja enimmäiskapasiteetteja laitokset, joilla on yhteinen liittymispiste sähköverkkoon, katsotaan yhdeksi laitokseksi.
11. Tukea saa myöntää ainoastaan siihen asti, kunnes kaikki uusiutuvista lähteistä sähköä tuottavaa tuotantolaitosta koskevat poistot on tehty yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti. Kaikki aikaisemmin saatu investointituki on vähennettävä toimintatuesta.

43 artikla

Toimintatuki uusiutuvista energialähteistä pienissä laitoksissa tuotetun energian käytön edistämiseen

1. Uusiutuvista energialähteistä pienissä laitoksissa tuotetun energian käytön edistämiseen myönnettävä toimintatuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetty edellytykset.
2. Tukea saa myöntää ainoastaan laitoksille, joiden asennettu energiantuotantokapasiteetti on alle 500 kilowattia kaikkien uusiutuvien energialähteiden osalta lukuun ottamatta tuulienergiaa, jonka tapauksessa tukea voidaan myöntää laitoksille, joiden asennettu kapasiteetti on alle 3 megawattia tai joilla on alle kolme tuotantoyksikköä, sekä biopolttoaineita, joiden tapauksessa tukea voidaan myöntää laitoksille, joiden asennettu kapasiteetti on alle 50 000 tonnia vuodessa. Laskettaessa kyseisiä enimmäiskapasiteetteja pienet laitokset, joilla on yhteinen liittymispiste sähköverkkoon, katsotaan yhdeksi laitokseksi.
3. Tukea saa myöntää ainoastaan laitoksille, jotka tuottavat kestäviä biopolttoaineita, joita ei ole tuotettu ravintokasveista. Toimintatukeen laitoksille, jotka tuottavat biopolttoaineita ravintokasveista, jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen 31 päivää joulukuuta 2013 ja joista ei ole vielä tehty täysiä poistoja, sovelletaan poikkeusta tämän artiklan nojalla, mutta enintään vuoteen 2020 asti.
4. Tukea ei saa myöntää biopolttoaineille, joihin sovelletaan toimitus- tai sekoitusvelvoitetta.
5. Tuki energiayksikköä kohti ei saa ylittää kyseessä olevasta uusiutuvasta energialähteestä tuotetun energian tasoitettuja kokonaistuotantokustannuksia ja kyseisen energiamuodon markkinahintaa. Tasoitettujen kustannukset on saatettava säännöllisesti ajan tasalle, vähintään kerran vuodessa.
6. Tasoitettujen kustannusten laskennassa käytettävä enimmäistuotto ei saa ylittää sovellettavaa swap-korkoa lisättynä 100 peruspisteen preemiolla. Sovellettava swap-korko on sen valuutan swap-korko, jonka määräisenä tuki myönnetään, ja sen keston on vastattava tuettujen laitosten poistoaikaa.
7. Tukea saa myöntää ainoastaan siihen asti, kunnes kaikki laitosta koskevat poistot on tehty yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti. Kaikki laitokselle aikaisemmin myönnetty investointituki on vähennettävä toimintatuesta.

44 artikla

Direktiivissä 2003/96/EY tarkoitettujen ympäristöverojen alennusten muodossa myönnettävä tuki

1. Energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta 27 päivänä lokakuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/96/EY ⁽¹⁾ edellytykset täyttävien ympäristöverojen alennusten muodossa toteutettavat tukiohjelmat ovat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Veronalennusten saajat on valittava läpinäkyvien ja objektiivisten kriteerien perusteella, ja niiden on maksettava vähintään direktiivissä 2003/96/EY säädetty verotuksen vähimmäistaso.
3. Veronalennusten muodossa toteutettavien tukiohjelmien on perustuttava sovellettavan ympäristöverokannan alentamiseen tai kiinteän korvausmäärän maksamiseen tai näiden menetelmien yhdistelmään.
4. Tukea ei saa myöntää biopolttoaineille, joihin sovelletaan toimitus- tai sekoitusvelvoitetta.

45 artikla

Investointituki pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen

1. Investointituki yrityksille, jotka korjaavat ympäristövahinkoja kunnostamalla pilaantuneita alueita, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Investoinnin on johdettava ympäristövahingon korjaamiseen, mukaan lukien maaperän ja pinta- tai pohjaveden laatuun kohdistuneet vahingot.
3. Jos kussakin jäsenvaltiossa sovellettavan lainsäädännön nojalla ympäristövahingosta vastuussa oleva oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö voidaan osoittaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta asiaa koskevien unionin sääntöjen, erityisesti ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/35/EY ⁽²⁾, sellaisena kuin se on muutettuna kaivannaisteollisuuden jätehuollosta 15 päivänä maaliskuuta 2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2006/21/EY ⁽³⁾, hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/31/EY ⁽⁴⁾ ja merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunpuraustoiminnan turvallisuudesta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta 12 päivänä kesäkuuta 2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2013/30/EU ⁽⁵⁾, soveltamista, kyseisen henkilön on rahoitettava kunnostustyöt aiheuttamisperiaatteen mukaisesti eikä valtiontukea saa myöntää. Jos sovellettavan lainsäädännön nojalla vastuussa olevaa henkilöä ei voida osoittaa tai ei voida velvoittaa vastaamaan kustannuksista, kunnostus- tai puhdistustöistä vastuussa oleva henkilö voi saada valtiontukea.
4. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kunnostustöiden kustannukset, joista vähennetään maa-alueen arvon nousu. Kun pilaantuneita alueita kunnostetaan käyttökelpoisiksi, tukikelpoisiksi investoinneiksi voidaan katsoa kaikki kustannukset, joita yritykselle aiheutuu pilaantuneen alueen kunnostamisesta, riippumatta siitä, voidaanko kyseiset kustannukset esittää sen taseessa käyttömaisuutena.
5. Riippumattoman asiantuntijan on tehtävä kunnostamisesta johtuvaa tontin arvon nousua koskevat arvioinnit.
6. Tuki-intensiteetti voi olla enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

⁽¹⁾ EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51.

⁽²⁾ EUVL L 143, 30.4.2004, s. 56.

⁽³⁾ EUVL L 102, 11.4.2006, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL L 140, 5.6.2009, s. 114.

⁽⁵⁾ EUVL L 178, 28.6.2013, s. 66.

46 artikla

Investointituki energiatehokkaaseen kaukolämmitykseen ja -jäähdytykseen

1. Energiatehokkaan kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmän asentamiseen myönnettävä investointituki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tuotantolaitoksen tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset kustannukset, jotka ovat välttämättömiä yhden tai useamman tuotantoyksikön rakentamiseksi, laajentamiseksi ja uudistamiseksi toimimaan energiatehokkaana kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmänä verrattuna perinteiseen tuotantolaitokseen. Investoinnin on oltava erottamaton osa energiatehokasta kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmää.
3. Tuki-intensiteetti voi olla tuotantolaitoksen osalta enintään 45 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.
4. Tuotantolaitoksen tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.
5. Jakeluverkoston osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset.
6. Jakeluverkoston osalta tukimäärä ei saa ylittää tukikelpoisten kustannusten ja liikevoiton välistä erotusta. Liikevoitot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen tai takaisinperintämenettelyllä.

47 artikla

Investointituki jätteen kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön

1. Jätteen kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön myönnettävä investointituki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Investointituki on myönnettävä muiden yritysten tuottaman jätteen kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön.
3. Muussa tapauksessa kierrätetyt tai uudelleenkäytetyt materiaalit hävitettäisiin tai niitä hyödynnettäisiin vähemmän ympäristöystävällisellä tavalla. Tämän artiklan nojalla ei myönnetä ryhmäpoikkeusta muille jätteen hyödyntämistoimille kuin kierrätykselle myönnettävälle tuelle.
4. Tuella ei saa vapauttaa välillisesti pilaantumisen aiheuttajia kustannuksista, joista niiden olisi unionin lainsäädännön mukaan vastattava, eikä kustannuksista, jotka olisi katsottava tavanomaisiksi liiketoimintakustannuksiksi.
5. Investointi ei saa pelkästään lisätä kierrätettävien materiaalien kysyntää lisäämättä materiaalien keruuta.
6. Investoinnin on mahdollistettava alan viimeisimmän teknisen kehitystason ylittäminen.
7. Tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, joita aiheutuu sellaisen investoinnin toteuttamisesta, joka johtaa parempiin tai tehokkaampiin kierrätys- tai uudelleenkäyttötoimiin verrattuna kapasiteetiltaan vastaavaan perinteiseen uudelleenkäyttö- ja kierrätysprosessiin, joka luotaisiin ilman tukea.
8. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 35 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.
9. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa ja 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.

10. Tämän artiklan nojalla ei vapauteta ilmoitusvaatimuksesta sellaisiin investointeihin myönnettävää tukea, jotka liittyvät tuensaajan oman jätteen kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön.

48 artikla

Investointituki energiainfrastruktuurille

1. Investointituki energiainfrastruktuurin rakentamiseen tai parantamiseen on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tuki on myönnettävä tukialueilla sijaitsevalle energiainfrastruktuurille.
3. Energiainfrastruktuuriin on sovellettava täysimääräistä tariffisääntelyä ja alalle pääsyä koskevaa sääntelyä energia-alan sisämarkkinalainsäädännön mukaisesti.
4. Tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset.
5. Tukimäärä ei saa ylittää tukikelpoisten kustannusten ja investoinnin liikevoiton välistä erotusta. Liikevoitot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen tai takaisinperintämenettelyllä.
6. Sähkön ja kaasun varastointihankkeisiin ja öljyinfrastruktuuriin tehtäviin investointeihin myönnettävää tukea ei vapauteta ilmoitusvaatimuksesta tämän artiklan nojalla.

49 artikla

Ympäristötutkimuksiin myönnettävä tuki

1. Tuki tutkimuksiin, mukaan lukien energiakatselmuksia, jotka liittyvät suoraan tässä jaksossa tarkoitettuihin investointeihin, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat 1 kohdassa tarkoitetuista tutkimuksista aiheutuvat kustannukset.
3. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
4. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienten yritysten lukuun toteutettavista tutkimuksista, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurten yritysten lukuun toteutettavista tutkimuksista.
5. Suurille yrityksille ei saa myöntää tukea direktiivin 2012/27/EU 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti toteutettaviin energiakatselmuksiin, jollei kyse ole energiakatselmuksesta, joka tehdään kyseisen direktiivin nojalla pakollisen energiakatselmuksen lisäksi.

8 JAKSO

Tuki tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi

50 artikla

Tukiohjelmat tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi

1. Tukiohjelmat maanjäristysten, lumivyöryjen, maanvyöryjen, tulvien, pyörremyrskyjen, hurrikaanien, tulivuorenpurkausten ja luonnollisesti syntyneiden metsä- tai maastopalojen aiheuttaman vahingon korvaamiseksi ovat perussopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tukea saa myöntää, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
  - a) jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat virallisesti tunnustaneet, että tapahtuma on luonteeltaan luonnonmullistus; ja

- b) luonnonmullistuksen ja yrityksen kärsimien vahinkojen välillä on suora syy-seuraussuhde.
3. Tukiohjelmat, jotka liittyvät tiettyyn luonnonmullistukseen, on otettava käyttöön kolmen vuoden kuluessa tapahtumasta. Tällaisten ohjelmien perusteella myönnettävä tuki on myönnettävä neljän vuoden kuluessa tapahtumasta.
4. Sellaisesta vahingosta aiheutuvat kustannukset, joka on suoraan seurausta luonnonmullistuksesta toimivaltaisen kansallisen viranomaisen tunnustaman riippumattoman asiantuntijan tai vakuutusyhtiön arvon mukaan, ovat tukikelpoisia kustannuksia. Tällaisiin vahinkoihin voidaan lukea omaisuudelle kuten kiinteistöille, laitteille, koneille tai varastoille aiheutuneet aineelliset vahingot ja tulojen menetys, joka johtuu toiminnan keskeyttämisestä kokonaan tai osittain enintään kuuden kuukauden ajaksi luonnonmullistuksen tapahtumisesta. Aineellisten vahinkojen laskennan on perustuttava korjauskustannuksiin tai kyseisen omaisuuserän taloudelliseen arvoon ennen luonnonmullistusta. Ne eivät saa ylittää korjauskustannuksia tai luonnonmullistuksen aiheuttamaa markkina-arvon laskua, toisin sanoen omaisuudella välittömästi ennen luonnonmullistuksen tapahtumista olleen arvon ja välittömästi sen jälkeen olevan arvon välistä eroa. Tulojen menetys on laskettava yrityksen tilinpäätöstietojen perusteella (tulos ennen korkoja ja veroja (EBIT), poistot ja työvoimakustannukset, jotka liittyvät ainoastaan luonnonmullistuksesta kärsineeseen toimipaikkaan) vertaamalla luonnonmullistuksen jälkeisten kuuden kuukauden tilinpäätöstietoja sitä edeltäneistä viidestä vuodesta valittujen kolmen vuoden keskiarvoon (jättämällä pois parhaimman ja heikoimman taloudellisen tuloksen antavat vuodet) laskettuna samalle kuuden kuukauden ajanjaksolle vuodesta. Vahinko on laskettava erikseen kullekin yksittäiselle tuensaajalle.
5. Tuki ja muut maksut, joita on saatu vahingon korvaamiseksi, mukaan lukien vakuutus sopimusten perusteella saadut maksut, eivät voi olla yli 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

9 JAKSO

Sosiaalinen kuljetustuki syrjäisten alueiden asukkaiden hyväksi

51 artikla

Sosiaalinen kuljetustuki syrjäisten alueiden asukkaiden hyväksi

1. Matkustajalento- ja -meriliikenteelle myönnettävä tuki on perussopimuksen 107 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Koko tuen on hyödytettävä loppukuluttajia, joiden vakinainen asuinpaikka sijaitsee syrjäisellä alueella.
3. Tuki on myönnettävä matkustajaliikenteelle reitillä, joka yhdistää syrjäisellä alueella sijaitsevan lentoaseman tai sataman toiseen lentoasemaan tai satamaan Euroopan talousalueella.
4. Tukea myönnettäessä ei saa harjoittaa syrjintää, joka perustuu liikenteenharjoittajan henkilöllisyyteen tai palvelun tyyppiin, eikä siihen saa liittyä rajoituksia, jotka koskevat tarkkaa reittiä kyseiselle syrjäiselle alueelle tai siltä pois.
5. Tukikelpoisia kustannuksia ovat meno-paluulipun hinta syrjäiseltä alueelta tai syrjäiselle alueelle, mukaan lukien kaikki verot ja maksut, jotka liikenteenharjoittaja veloittaa kuluttajalta.
6. Tuki-intensiteetti voi olla enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

10 JAKSO

Tuki laajakaistainfrastruktuureille

52 artikla

Tuki laajakaistainfrastruktuureille

1. Investointituki laajakaistaverkon kehittämiseen on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:
  - a) investointikustannukset, joita aiheutuu passiivisen laajakaistainfrastruktuurin käyttöönotosta;
  - b) investointikustannukset, joita aiheutuu laajakaistaan liittyvistä kaivaus- ja rakennustöistä;
  - c) investointikustannukset, joita aiheutuu peruslaajakaistaverkkojen käyttöönotosta; ja
  - d) investointikustannukset, joita aiheutuu seuraavan sukupolven liityntäverkkojen (NGA-verkkojen) käyttöönotosta.
3. Investointi on tehtävä alueella, jolla ei ole samaan luokkaan kuuluvaa infrastruktuuria (joko peruslaajakaistaverkkoa tai NGA-verkkoa) ja jolla tällaista infrastruktuuria ei todennäköisesti kehitetä kaupallisin ehdoin kolmen vuoden kuluessa suunnitellun tukitoimenpiteen julkaisemisajankohdasta, mikä on myös varmistettava avoimella julkisella kuulemisella.
4. Tuki on myönnettävä avoimen, läpinäkyvän ja syrjimättömän tarjouskilpailumenettelyn perusteella, jossa noudatetaan teknologianeutraaliuden periaatetta.
5. Verkko-operaattorin on tarjottava muille operaattoreille mahdollisimman laajat aktiiviset ja passiiviset tukkutason käyttöoikeudet tämän asetuksen 2 artiklan 139 alakohdan mukaisesti oikeudenmukaisin ja syrjimättömin ehdoin, mukaan lukien fyysinen eriyttäminen NGA-verkkojen tapauksessa. Tukkutason käyttöoikeudet on myönnettävä vähintään seitsemän vuoden ajaksi eikä kaapelikanavien tai mastojen käyttöoikeutta saa rajoittaa ajallisesti. Kun on kyse tuesta kaapelikanavien rakentamiseen, kanavien on oltava riittävän tilavia useille kaapeliverkoille ja erilaisille verkkotopologioille.
6. Tukkutason käyttöoikeuksien hinnan on perustuttava kansallisen sääntelyviranomaisen vahvistamiin hinnoitteluperiaatteisiin ja viitearvoihin, jotka vallitsevat muilla kyseisen jäsenvaltion tai unionin vastaavilla alueilla, joilla on enemmän kilpailua, ja hinnassa on otettava huomioon verkko-operaattorin saama tuki. Kansallista sääntelyviranomaista on kuultava käyttöoikeusehdoista, mukaan lukien hinnoittelu, ja kun käyttöoikeuden hakijoiden ja tuetun infrastruktuurioperaattorin välillä on erimielisyyttä.
7. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön seuranta- ja takaisinperintämenettely, jos hankkeelle myönnetyn tuen määrä ylittää 10 miljoonaa euroa.

11 JAKSO

Tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen

53 artikla

Tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen

1. Tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tuki on myönnettävä seuraaviin kulttuuritarkoituksiin ja -toimintoihin:
  - a) museot, arkistot, kirjastot, taide- ja kulttuurikeskukset tai -tilat, teatterit, oopperatalot, konserttitalit, muut esittävän taiteen järjestöt, elokuvaperintöä vaalivat laitokset ja muut vastaavat taide- ja kulttuuri-infrastruktuurit, -järjestöt ja -laitokset;
  - b) aineellinen kulttuuriperintö, mukaan lukien kaikenlaiset irtaimet tai kiinteät kulttuuriperintö- ja arkeologiset kohteet, muistomerkit, historialliset paikat ja rakennukset; luonnonperintö, joka liittyy kulttuuriperintöön tai jonka jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat muodollisesti tunnustaneet olevan kulttuuri- tai luonnonperintöä;
  - c) kaikenmuotoinen aineeton kulttuuriperintö, myös kansanperinne ja käsityöperinne;
  - d) taide- tai kulttuuritapahtumat ja -esitykset, festivaalit, näyttelyt ja muut samankaltaiset kulttuuritoiminnot;
  - e) kulttuuri- ja taidekasvatustoiminnot ja tietoisuuden edistäminen kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisen ja edistämisen tarkeydestä koulutusohjelmilla ja kansalaisten tietoisuuden parantamiseen tähtäävillä ohjelmilla, myös käyttämällä uutta teknologiaa;
  - f) musiikin ja kirjallisuuden kirjoittaminen, toimittaminen, tuotanto, jakelu, digitalisointi ja kustantaminen, käännökset mukaan lukien.

3. Tukea voidaan myöntää seuraavissa muodoissa:
  - a) investointituki, mukaan lukien tuki kulttuuri-infrastruktuurin rakentamiseen ja parantamiseen;
  - b) toimintatuki.
4. Investointituen osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset, mukaan lukien
  - a) infrastruktuurin rakentamisesta, nykyaikaistamisesta, hankkimisesta, säilyttämisestä tai parantamisesta aiheutuvat kustannukset, jos infrastruktuuria käytetään ajallisesti tai sen tilakapasiteetista käytetään vuodessa vähintään 80 prosenttia kulttuurisiin tarkoituksiin;
  - b) kustannukset, jotka aiheutuvat kulttuuriperinnön hankkimisesta, mukaan lukien hankinta leasing-vuokrauksella, omistusoikeuden siirtämisestä tai fyysisestä siirtämisestä;
  - c) kustannukset, jotka aiheutuvat aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta, säilyttämisestä, restauroinnista ja kunnostamisesta, mukaan lukien lisäkustannukset, jotka aiheutuvat asianmukaisissa olosuhteissa varastoinnista, erityistyökaluista ja materiaaleista, ja kustannukset, jotka aiheutuvat dokumentoinnista, tutkimustyöstä, digitalisoinnista ja julkaisemisesta;
  - d) kustannukset, jotka aiheutuvat kulttuuriperinnön tuomisesta paremmin yleisön saataville, mukaan lukien kustannukset, jotka aiheutuvat digitalisoinnista ja muusta uudesta teknologiasta, kohteisiin pääsyn helpottamisesta henkilöille, joilla on erityistarpeita (erityisesti luiskat ja hissit vammaisille, pistekirjoitusopasteet ja käsinkosketeltavat näytetyt museoissa), sekä kulttuurisen moninaisuuden edistämisestä esitysten, ohjelmien ja vierailijoiden osalta;
  - e) kustannukset, jotka aiheutuvat kulttuurihankkeista ja -toiminnoista, yhteistyö- ja vaihto-ohjelmista ja apurahoista, mukaan lukien valintamenettelyistä aiheutuvat kustannukset, mainostamisesta aiheutuvat kustannukset ja kustannukset, jotka ovat suoraan seurausta hankkeesta.
5. Toimintatuen osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat seuraavat:
  - a) kulttuurilaitoksen tai kulttuuriperintökohteen kustannukset, jotka liittyvät jatkuvaan tai ajoittaiseen toimintaan, kuten näyttelyihin, esityksiin, tilaisuuksiin ja niiden kaltaisiin kulttuuritoimintoihin, jotka ovat osa tavanomaista liiketoimintaa;
  - b) kustannukset, joita aiheutuu kulttuuri- ja taidekasvatustoiminnoista ja kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisen ja edistämisen tärkeyttä koskevan tietoisuuden lisäämisestä koulutusohjelmilla ja kansalaisten tietoisuuden parantamiseen tähtäävillä ohjelmilla, myös käyttämällä uutta teknologiaa;
  - c) kustannukset, joita aiheutuu kulttuurilaitokseen tai kulttuuriperintökohteeseen ja -toimintoihin pääsyn parantamisesta, mukaan lukien digitalisoinnista ja uuden teknologian käytöstä aiheutuvat kustannukset ja vammaisten esteettömyyden parantamisesta aiheutuvat kustannukset;
  - d) toimintakustannukset, jotka liittyvät suoraan kulttuurihankkeeseen tai -toimintoon, kuten kiinteistön ja kulttuuritilojen vuokraus, matkakulut, materiaalit ja tarvikkeet, jotka liittyvät suoraan kulttuurihankkeeseen tai -toimintoon, näyttelyjen arkkitehtoniset rakenteet ja näyttämölavasteet, koneiden, ohjelmistojen ja laitteiden lainaus ja vuokraus ja poistot niistä, tekijänoikeuksien kattamien teosten ja muiden niihin liittyvillä immateriaalioikeuksilla suojattujen sisältöjen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset, mainontakustannukset ja kustannukset, jotka ovat suoraan seurausta hankkeesta tai toiminnosta; poisto- ja rahoituskustannukset ovat tukikelpoisia ainoastaan, jos investointituki ei kata niitä;
  - e) kulttuurilaitoksessa tai kulttuuriperintökohteessa taikka hankkeen parissa työskentelevästä henkilöstöstä aiheutuvat kustannukset;
  - f) kustannukset, jotka aiheutuvat ulkopuolisten konsulttien ja palveluntarjoajien tarjoamista neuvonta- ja tukipalveluista ja jotka ovat suoraan seurausta hankkeesta.
6. Investointituen osalta tukimäärä ei saa ylittää tukikelpoisten kustannusten ja investoinnin liikevoiton erotusta. Liikevoitot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen kohtuullisten ennusteiden perusteella tai takaisinperintämenettelyllä. Infrastruktuurioperaattori saa pitää kohtuullisen voiton kyseisellä ajanjaksolla.
7. Toimintatuen osalta tukimäärä ei saa ylittää toiminnasta aiheutuvien tappioiden ja kohtuullisen voiton kattamiseksi välttämätöntä määrää kyseisen ajanjakson aikana. Tämä on varmistettava etukäteen kohtuullisten ennusteiden perusteella tai takaisinperintämenettelyllä.
8. Kun tuen määrä on enintään 1 miljoona euroa, vaihtoehtona 6 ja 7 kohdassa tarkoitetulle menetelmälle tuen enimmäismääräksi voidaan asettaa 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
9. Kun on kyse 2 kohdan f alakohdassa määritellystä musiikin ja kirjallisuuden kustantamisesta, tuen enimmäismäärä ei saa olla enemmän kuin tukikelpoisten kustannusten ja hankkeen diskontattujen tulojen erotus tai enemmän kuin 70 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tulot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen tai takaisinperintämenettelyllä. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, joita aiheutuu musiikin ja kirjallisuuden kustantamisesta, mukaan lukien tekijänoikeuskustannukset, kääntäjän palkkiot, kustannustoimittajan palkkiot, muut toimitukselliset kulut (oikoluku, korjaaminen, muokkaaminen), layout- ja painamista edeltävät kustannukset sekä painamiskustannukset tai sähköisen julkaisemisen kustannukset.

10. Sanoma- ja aikakauslehdille ei voi myöntää tukea tämän artiklan nojalla riippumatta siitä, julkaistaanko ne painettuina vai sähköisesti.

54 artikla

Audiovisuaalisia teoksia edistävät tukiohjelmat

1. Tukiohjelmat audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamisen, kehittämisen, tuotannon, levityksen ja myynninedistämisen tukemiseksi ovat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Tuki on suunnattava kulttuurituotteelle. Ilmeisten virheiden välttämiseksi tuotteen luokittelemisessa kulttuurituotteeksi kunkin jäsenvaltion on laadittava tehokkaat menettelyt, kuten yhden tai useamman henkilön valtuuttaminen valitsemaan ehdotukset tai vertaaminen ennalta määriteltyyn kulttuurikriteerien luetteloon.

3. Tukea voidaan myöntää seuraavissa muodoissa:

- a) tuki audiovisuaalisten teosten tuotantoon;
- b) tuotantoa edeltävän vaiheen tuki; ja
- c) levitystuki.

4. Jos jäsenvaltio asettaa varojen käytölle aluesidonnaisuuksia, audiovisuaalisten teosten tuotantoa tukevissa tukiohjelmissä voidaan joko

- a) edellyttää, että enintään 160 prosenttia tietyn audiovisuaalisen teoksen tuotantoon myönnetystä tuesta käytetään tuen myöntävän jäsenvaltion alueella; tai
- b) laskea tietyn audiovisuaalisen teoksen tuotantoon myönnettävä tuki osuutena tuotantotoimien menoista tuen myöntävässä jäsenvaltiossa, tavallisesti verokannustimiin perustuvien tukiohjelmien tapauksessa.

Jos jäsenvaltiot edellyttävät tuotantotoiminnan vähimmäistasoa kyseisellä alueella, jotta hankkeille voitaisiin myöntää tukea, kyseinen taso ei kummassakaan tapauksessa saa olla enemmän kuin 50 prosenttia kokonaistuotantobudjetista. Lisäksi niiden menojen enimmäismäärä, joihin voidaan soveltaa varojen käytön aluesidonnaisuutta, on 80 prosenttia kokonaistuotantobudjetista.

5. Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:

- a) tuotantotuen osalta: audiovisuaalisten teosten tuotannosta aiheutuvat kokonaiskustannukset mukaan lukien kustannukset, joita aiheutuu teosten tuomisesta paremmin vammaisten henkilöiden saataville;
- b) tuotantoa edeltävän vaiheen tuen osalta: audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamisesta ja kehittämisestä aiheutuvat kustannukset;
- c) levitystuen osalta: audiovisuaalisten teosten levittämisestä ja myynninedistämisestä aiheutuvat kustannukset.

6. Tuki-intensiteetti voi olla audiovisuaalisten teosten tuotannon osalta enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

7. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa seuraavasti:

- a) 60 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse rajat ylittävistä tuotannoista, joissa on tuottajia useammasta kuin yhdestä jäsenvaltiosta ja joihin rahoitusta antaa useampi kuin yksi jäsenvaltio;
- b) 100 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse vaikeista audiovisuaalisista teoksista ja yhteistuotannoista OECD:n kehitysapukomitean (DAC) luetteloon kuuluvien maiden kanssa.

8. Tuotantoa edeltävän vaiheen tuki-intensiteetti voi olla enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Jos tuloksena olevasta käsikirjoituksesta tai hankkeesta tehdään audiovisuaalinen teos kuten elokuva, tuotantoa edeltävän vaiheen kustannukset on sisällytettävä kokonaisbudjettiin ja otettava huomioon laskettaessa tuki-intensiteettiä. Teosten levittämisen osalta tuki-intensiteetti on sama kuin tuotannon tuki-intensiteetti.

9. Tukea ei saa varata tiettyihin tuotantotoimiin tai tuotantoarvoketjun yksittäisiin osiin. Tämän artiklan nojalla ei voida myöntää tukea elokuvastudioinfrastruktuureille.

10. Tukea ei saa varata yksinomaan oman valtion kansalaisille, ja tuensaajilta ei saa edellyttää kansallisen kauppa- ja teollisuuden mukaisesti perustetun yrityksen asemaa.

12 JAKSO

Tuki urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille

55 artikla

Tuki urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille

1. Tuki urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

2. Urheiluinfrastruktuuri ei saa olla yksinomaan yhden ammattilaisurheilua edustavan käyttäjän käytössä. Muiden ammattilaisurheilua tai amatööriurheilua edustavien käyttäjien käyttöosuuden on oltava vuosittain vähintään 20 prosenttia ajasta. Jos infrastruktuuria käyttävät useat käyttäjät samanaikaisesti, lasketaan vastaavat käytön aikavälit.

3. Monikäyttöisten vapaa-ajan infrastruktuurien on oltava luonteeltaan monikäyttöisiä tiloja, jotka tarjoavat erityisesti kulttuuri- ja virkistyspalveluja, lukuun ottamatta huvipuistoja ja hotelleja.

4. Oikeus käyttää urheiluinfrastruktuuria tai monikäyttöistä vapaa-ajan infrastruktuuria on tarjottava läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein. Yrityksille, jotka ovat rahoittaneet vähintään 30 prosenttia infrastruktuurin investointikustannuksista, voidaan myöntää etuoikeus paremmin ehdoin, jos kyseiset ehdot julkistetaan.

5. Jos ammattimaiset urheiluseurat käyttävät urheiluinfrastruktuuria, jäsenvaltioiden on varmistettava, että infrastruktuurin käyttöä koskevat hinnoitteluehdot julkistetaan.

6. Mahdolliset toimitukset kolmansille osapuolille urheiluinfrastruktuurin tai monikäyttöisen vapaa-ajan infrastruktuurin rakentamista, parantamista ja/tai toiminnan harjoittamista varten on myönnettävä avoimin, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein ottaen asianmukaisesti huomioon sovellettavat hankintoja koskevat säännöt.

7. Tukea voidaan myöntää seuraavissa muodoissa:

a) investointituki, mukaan lukien tuki urheiluinfrastruktuurin ja monikäyttöisen vapaa-ajan infrastruktuurin rakentamiseen tai parantamiseen;

b) toimintatuki urheiluinfrastruktuurille;

8. Urheiluinfrastruktuurille ja monikäyttöiselle vapaa-ajan infrastruktuurille myönnettävän investointituen osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset.

9. Urheiluinfrastruktuurille myönnettävän toimintatuen osalta tukikelpoisia kustannuksia ovat infrastruktuurin tarjoamista palveluista aiheutuvat toimintakustannukset. Tällaisiin toimintakustannuksiin sisältyvät muun muassa henkilöstökustannukset, materiaalit, sopimusperusteiset palvelut, viestintä-, energia-, huolto-, vuokra- ja hallintokustannukset, mutta niihin eivät sisälly poisto- ja rahoituskustannukset, jos ne on katettu investointituella.

10. Urheiluinfrastruktuurille ja monikäyttöiselle vapaa-ajan infrastruktuurille myönnettävän investointituen osalta tukimäärä ei saa ylittää tukikelpoisten kustannusten ja investoinnin liikevoiton erotusta. Liikevoitot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen kohtuullisten ennusteiden perusteella tai takaisinperintämenettelyllä.

11. Urheiluinfrastruktuurille myönnettävän toimintatuen osalta tukimäärä ei saa ylittää toiminnasta aiheutuvia tappioita kyseisen ajanjakson ajalta. Tämä on varmistettava etukäteen kohtuullisten ennusteiden perusteella tai takaisinperintämenettelyllä.

12. Kun tuen määrä on enintään miljoona euroa, vaihtoehtona 10 ja 11 kohdassa tarkoitetulle menetelmälle tuen enimmäismääräksi voidaan asettaa 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

13 JAKSO

Tuki paikallisille infrastruktuureille

56 artikla

Paikallisille infrastruktuureille myönnettävä investointituki

1. Paikallisten infrastruktuurien rakentamiseen tai parantamiseen myönnettävä rahoitus, joka koskee infrastruktuuria, joka parantaa osaltaan paikallisella tasolla liiketoiminta- ja kuluttajaympäristöä ja nykyaikaistaa ja kehittää teollisuus-pohjaa, on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaa, ja se vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää tässä artiklassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.
2. Tätä artiklaa ei sovelleta infrastruktuureille myönnettävään tukeen, johon sovelletaan muita tämän asetuksen III luvun jaksoja, lukuun ottamatta alueellista tukea koskevaa 1 jaksoa. Tätä artiklaa ei myöskään sovelleta lentoasemainfrastruktuuriin ja satamainfrastruktuuriin.
3. Infrastruktuuri on asetettava kiinnostuneiden käyttäjien saataville avoimin, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein. Infrastruktuurin käytöstä tai myynnistä perittävän hinnan on vastattava markkinahintaa.
4. Mahdolliset toimiluvat kolmansille osapuolille infrastruktuurin toiminnan harjoittamista varten on myönnettävä avoimin, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein ottaen asianmukaisesti huomioon sovellettavat hankintoja koskevat säännöt.
5. Tukikelpoisia kustannuksia ovat aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset.
6. Tukimäärä ei saa ylittää tukikelpoisten kustannusten ja investoinnin liikevoiton välistä erotusta. Liikevoitot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen kohtuullisten ennusteiden perusteella tai takaisinperintämenettelyllä.
7. Erityisinfrastruktuurille ei myönnetä poikkeusta tämän artiklan nojalla.

IV LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

57 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EY) N:o 800/2008.

58 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tätä asetusta, lukuun ottamatta 9 artiklaa, sovelletaan ennen sen voimaantuloa myönnettyyn yksittäiseen tukeen, jos tuki täyttää kaikki tässä asetuksessa säädetyt edellytykset.
2. Komissio arvioi kaikki tuet, joita ei ole vapautettu perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta tämän asetuksen tai muiden aiemmin voimassa olleen asetuksen (EY) N:o 994/98 1 artiklan mukaisesti annettujen asetusten nojalla, asiaa koskevien puitteiden, suuntaviivojen, tiedonantojen ja ilmoitusten mukaisesti.

3. Ennen 1 päivää tammikuuta 2015 jonkin asetuksen (EY) N:o 994/98 1 artiklan mukaisesti hyväksytyt ja tuen myöntämishetkellä voimassa olleen asetuksen nojalla myönnetty yksittäinen tuki on sisämarkkinoille soveltuvaa ja vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta lukuun ottamatta alueellista tukea. Pk-yritysten hyväksi ennen 1 päivää heinäkuuta 2014 perustetut riskipääomatukiohjelmat, jotka on asetuksen (EY) N:o 800/2008 nojalla vapautettu perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta, ovat edelleen ilmoitusvaatimuksesta vapautettuja ja sisämarkkinoille soveltuvia rahoitussopimuksen päättymiseen asti edellyttäen, että sitoumus julkisen rahoituksen myöntämisestä tuettuun pääomasijoitusrahastoon tällaisen rahoitussopimuksen perusteella tehtiin ennen 1 päivää tammikuuta 2015 ja että muut poikkeuksen edellytykset täyttyvät edelleen.

4. Tämän asetuksen voimassaoloajan päätyttyä kaikki tämän asetuksen nojalla ilmoitusvaatimuksesta vapautetut tukiohjelmat pysyvät vapautettuina kuuden kuukauden mukautumisjakson ajan, lukuun ottamatta alueellisia tukiohjelmiä. Alueellisille tukiohjelmeille myönnetyn poikkeuksen voimassaolo päättyy hyväksytyjen aluetukikarttojen voimassaolon päättymispäivänä. Riskirahoitustuelle 21 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla myönnetty poikkeus päättyy rahoitussopimuksessa vahvistetun ajanjakson päättyessä edellyttäen, että sitoumus julkisen rahoituksen myöntämisestä tuettuun pääomasijoitusrahastoon tällaisen rahoitussopimuksen perusteella tehtiin kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimassaolon päättymisestä ja että kaikki muut poikkeuksen edellytykset täyttyvät edelleen.

59 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014.

Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2020.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 17 päivänä kesäkuuta 2014.

Komission puolesta

Joaquín ALMUNIA

Varapuheenjohtaja

LIITE I

Pk-yrityksen määritelmä

1 artikla

Yritys

Yrityksiksi katsotaan niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta kaikki yksiköt, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa. Yrityksiksi katsotaan erityisesti yksiköt, jotka harjoittavat käsiteollista toimintaa tai muuta toimintaa yksin tai perheen voimin, henkilöyhtiöt taikka taloudellista toimintaa säännöllisesti harjoittavat yhdistykset.

2 artikla

Yritysluokkien määrittelyssä käytettävät henkilöstömäärät ja rahamääräiset raja-arvot

1. Mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) luokka koostuu yrityksistä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa.
2. Pk-yritysten luokassa pieni yritys määritellään yritykseksi, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa.
3. Pk-yritysten luokassa mikroyritys määritellään yritykseksi, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa.

3 artikla

Henkilöstömäärän ja rahamääräisten arvojen laskennassa huomioon otettavat yritystyytit

1. Riippumattomia yrityksiä ovat kaikki yritykset, joita ei pidetä 2 kohdassa tarkoitettuina omistusyhteisyriksinä tai 3 kohdassa tarkoitettuina sidosyrityksinä.
2. Omistusyhteisyriksiä ovat kaikki yritykset, joita ei pidetä 3 kohdassa tarkoitettuina sidosyrityksinä ja joiden välillä on seuraava suhde: yritys (tuotantoketjun alkupäässä sijaitseva yritys) omistaa yksin tai yhdessä yhden tai useamman 3 kohdassa tarkoitettuna sidosyrityksen kanssa vähintään 25 prosenttia toisen yrityksen (tuotantoketjun loppupäässä sijaitsevan yrityksen) pääomasta tai äänimäärästä.

Yritystä voidaan kuitenkin pitää riippumattomana eli sellaisena yrityksenä, jolla ei ole omistusyhteisyriksiä, vaikka 25 prosentin kynnyksen saavutettaisiin tai ylittäisiin, kun on kyse seuraavista sijoittajaluokista, edellyttäen, että nämä sijoittajat eivät yksin tai yhdessä ole 3 kohdassa tarkoitettussa sidossuhteessa kyseiseen yritykseen:

- a) julkiset sijoitusyhtiöt, riskipääomayhtiöt, riskipääomasijoituksia säännöllisesti tekevät luonnolliset henkilöt tai luonnollisten henkilöiden ryhmät (business angels), jotka sijoittavat omia varoja muihin kuin pörssissä noteerattuihin yrityksiin, kuitenkin siten, että näiden samaan yritykseen tehtyjen sijoitusten kokonaismäärä saa olla enintään 1 250 000 euroa;
  - b) korkeakoulut tai voittoa tavoittelemattomat tutkimuskeskukset;
  - c) institutionaaliset sijoittajat, mukaan lukien aluekehitysrahastot;
  - d) paikalliset itsehallintoelimet, joiden vuosibudjetti on alle 10 miljoonaa euroa ja joissa on alle 5 000 asukasta.
3. Sidosyrityksiä ovat yritykset, joiden välillä vallitsee jokin seuraavista suhteista:
    - a) yrityksellä on enemmistö toisen yrityksen osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä;
    - b) yritys on oikeutettu asettamaan tai erottamaan toisen yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenten enemmistön;

- c) yrityksellä on oikeus käyttää määräysvaltaa toisessa yrityksessä tämän kanssa tehdyn sopimuksen taikka tämän perustamiskirjan, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen määräyksen nojalla;
- d) toisen yrityksen osakkeenomistajana tai jäsenenä olevan yrityksen hallinnassa on toisen yrityksen muiden osakkeenomistajien tai jäsenten kanssa tehdyn sopimuksen nojalla yksin enemmistö kyseisen yrityksen osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä.

Oletetaan, että määräävää vaikutusta asianomaiseen yritykseen ei ole, jos 2 kohdan toisessa alakohdassa mainitut sijoittajat eivät osallistu välittömästi tai välillisesti asianomaisen yrityksen johtamiseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta kyseisten sijoittajien oikeuksia osakkeenomistajina tai jäseninä.

Yritykset, joilla on jokin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista suhteista yhden tai useamman muun yrityksen välityksellä tai 2 kohdassa tarkoitettujen sijoittajien kanssa, katsotaan myös sidosyrityksiksi.

Yritykset, joilla on jokin näistä suhteista luonnollisen henkilön tai yhdessä toimivien luonnollisten henkilöiden ryhmän kautta, katsotaan myös sidosyrityksiksi, jos ne harjoittavat toimintaansa tai osaa toiminnoistaan samoilla merkityksellisillä markkinoilla tai lähimarkkinoilla.

Lähimarkkinoina pidetään tuotteen tai palvelun markkinoita, jotka välittömästi edeltävät tai seuraavat tuotantoketjussa merkityksellisiä markkinoita.

4. Edellä 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta yritystä, jonka pääomasta tai äänimäärästä vähintään 25 prosenttia on yhden tai useamman yksin tai yhdessä toimivan julkisyhteisön tai -laitoksen hallinnassa, ei voida pitää pk-yrityksenä.

5. Yritys voi antaa ilmoituksen siitä, että se määritellään itsenäiseksi yritykseksi, omistusyhteisyrietykseksi tai sidosyritykseksi, sekä 2 artiklan mukaisia raja-arvoja koskevista tiedoista. Ilmoitus voidaan antaa vaikka yrityksen pääoma olisi jakautunut siten, että sen omistuksen täsmällinen määrittely ei ole mahdollista, jos yritys antaa vilpittömässä mielessä ilmoituksen oikeutetusta oletuksesta, jonka mukaan vähintään 25 prosenttia yrityksestä ei ole yhden tai yhteisesti useamman yrityksen omistuksessa keskinäisen sidossuhteen tai luonnollisten henkilöiden tai niiden muodostaman ryhmän kautta. Ilmoituksen tekeminen ei rajoita kansallisen tai unionin tason sääntelyn mukaisten tarkastusten ja toden-tamisten suorittamista.

4 artikla

Henkilöstömäärän ja rahamääräisten arvojen laskennassa käytettävät tiedot ja tarkastelujakso

1. Henkilöstömäärän ja rahamääräisten arvojen laskennassa käytettävät tiedot koskevat viimeistä päättynyttä tilikautta, ja ne lasketaan vuosittain. Laskennassa käytetään tilinpäätöshetken tietoja. Liikevaihdon määrä lasketaan ilman arvonlisä-veroja ja muita välillisiä veroja.
2. Kun yrityksen vuotuiset tiedot tilinpäätöshetkellä ylittävät tai alittavat 2 artiklassa mainitut henkilöstömäärää koskevat tai rahamääräiset raja-arvot, yritys saavuttaa tai menettää keskisuuren yrityksen, pienen yrityksen tai mikroyrityksen aseman ainoastaan siinä tapauksessa, että ylitys tai alitus toistuu kahtena peräkkäisenä tilivuotena.
3. Kun kyseessä on sellainen vastikään perustettu yritys, jonka tilejä ei ole vielä päätetty, tarkasteltavat tiedot vahvistetaan tilikauden kuluessa tehdyn luotettavan arvion perusteella.

5 artikla

Henkilöstömäärä

Henkilöstömäärä vastaa vuosityöyksiköiden (VTY) määrää, toisin sanoen kyseisessä yrityksessä tai tämän yrityksen lukuun työskennelleiden kokopäiväisten työntekijöiden määrää yhden vuoden aikana. Niiden henkilöiden tekemä työ, jotka eivät ole työskennelleet koko vuotta tai jotka ovat työskennelleet osa-aikaisesti, kestosta riippumatta, ja kausityö lasketaan VTY:n osina. Henkilöstömäärään luetaan:

- a) palkansaajat;
- b) kyseisen yrityksen lukuun ja sen alaisuudessa työskentelevät henkilöt, jotka rinnastetaan palkansaajiin kansallisen lainsäädännön mukaan;

- c) yrityksen johtamiseen osallistuvat omistajat;
- d) yrityksessä säännöllisesti työskentelevät yhtiökumppanit, jotka saavat yritykseltä rahamääräisiä etuja.

Oppisopimussuhteessa tai ammatillisessa koulutuksessa olevia opiskelijoita, jotka ovat oppisopimus- tai ammatillista koulutusta koskevassa sopimussuhteessa, ei lueta henkilöstömäärään. Äitiyslomien ja vanhempainlomien kesto ei oteta huomioon laskennassa.

6 artikla

Yrityksen tietojen määräytyminen

1. Riippumattoman yrityksen tiedot, mukaan lukien henkilöstömäärää koskevat tiedot, määräytyvät tämän yhden yrityksen tilinpäätöksen perusteella.
2. Yrityksen, jolla on omistusyhteys- tai sidosyrityksiä, tiedot, mukaan lukien henkilöstömäärää koskevat tiedot, määräytyvät yrityksen tilinpäätös- ja muiden tietojen perusteella tai, jos sellainen on tehty, kyseisen yrityksen konsolidoidun tilinpäätöksen tai sellaisen konsolidoidun tilinpäätöksen perusteella, johon on lisätty yrityksen tiedot.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin lisätään asianomaisen yrityksen niiden omistusyhteisyritysten tiedot, jotka välittömästi edeltävät tai seuraavat tuotantoketjussa kyseistä yritystä. Lisääminen tehdään suhteessa pääoma- tai äänimääräosuuteen (suurempi näistä prosenttiosuuksista). Jos kyseessä on ristikkäinen omistusyhteys, käytetään näistä prosenttiosuuksista suurinta.

Ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin lisätään 100 prosenttia niiden yritysten tiedoista, jotka ovat välittömästi tai välillisesti sidoksissa asianomaiseen yritykseen ja joita ei ole jo lisätty konsolidoituihin tilinpäätöstietoihin.

3. Edellä 2 kohdan soveltamiseksi asianomaisen yrityksen omistusyhteisyritysten tiedot määräytyvät tilinpäätös- ja muiden tietojen perusteella, jotka on mahdollisesti konsolidoitu. Tietoihin lisätään 100 prosenttia näiden omistusyhteisyritysten sidosyritysten tiedoista, jos niitä ei ole jo lisätty konsolidoituihin tilinpäätöstietoihin.

Edellä 2 kohdan soveltamiseksi asianomaisen yrityksen sidosyritysten tiedot määräytyvät tilinpäätös- ja muiden tietojen perusteella, jotka on mahdollisesti konsolidoitu. Näihin tietoihin lisätään suhteuttaen kyseisten sidosyritysten niiden omistusyhteisyritysten tiedot, jotka välittömästi edeltävät tai seuraavat tuotantoketjussa kyseistä yritystä, jollei näitä tietoja ole jo sisällytetty konsolidoituun tilinpäätökseen suhteessa, joka vastaa vähintään 2 kohdan toisessa alakohdassa määriteltyä prosenttiosuutta.

4. Jos konsolidoiduista tilinpäätöstiedoista ei käy ilmi tietyn yrityksen henkilöstömäärää, tämä määrä lasketaan lisäämällä suhteuttaen kyseisen yrityksen omistusyhteisyrityksiä koskevat tiedot sekä lisäämällä kyseisen yrityksen tietoihin sen sidosyrityksiä koskevat tiedot.

LIITE II

Tämän asetuksen edellytysten nojalla poikkeuksen saanutta valtiontukea koskevat tiedot

I OSA

Tiedot toimitetaan 11 artiklan mukaisesti käyttäen vakiintunutta komission tietotekniikka-sovel-lusta

Tuen numero	<i>(komissio täyttää tämän kohdan)</i>	
Jäsenvaltio	.....	
Jäsenvaltion viitenumero	.....	
Alue	Alueen (alueiden) nimi (NUTS ⁽¹⁾)	Aluetukiluokitus ⁽²⁾
	.....	.....
Myöntävä viranomainen	Nimi	.....
	Osoite	.....
	Verkkosivut	.....
Tukitoimenpiteen nimike	.....	
Kansallinen oikeusperusta (mainitaan julkaisuviite)	.....	
Linkki tukitoimenpidettä koskevaan koko tekstiin	.....	
Toimenpidetyyppi	☐ Ohjelma	Tuensaajan nimi ja konserni ⁽³⁾, johon se kuuluu
	☐ Tapauskohtainen tuki	
Voimassa olevan tukiohjelman tai tapauskohtaisen tuen muutos	.....	
	☐ Jatkaminen	Komission käyttämä tuen numero
	☐ Muuttaminen	.....
Kesto ⁽⁴⁾	☐ Ohjelma	pp.kk.vvvv – pp.kk.vvvv
Myöntämispäivä ⁽⁵⁾	☐ Tapauskohtainen tuki	pp.kk.vvvv
Toimiala(t)	☐ Kaikki tukikelpoiset toimialat	.....
	☐ Rajattu tiettyihin aloihin – täsmennetään NACE:n kolminumerotasolla ⁽⁶⁾	.....

Tuensaajatyyppi	☐ Pk-yritys		
	☐ Suuret yritykset		
Talousarvio	Ohjelman mukainen suunniteltu vuosibudjetin kokonaismäärä ⁽⁷⁾	Kansallisessa valuutassa (kokonaislukuina)	
	Yritykselle myönnetyn tapauskohtaisen tuen kokonaismäärä ⁽⁸⁾	Kansallisessa valuutassa (kokonaislukuina)	
	☐ Takaukset ⁽⁹⁾	Kansallisessa valuutassa (kokonaislukuina)	
Tukiväline	☐ Avustus/Korkotuki		
	☐ Laina / Takaisinmaksettavat ennakot		
	☐ Takaus (tarvittaessa viittaus komission päätökseen ⁽¹⁰⁾)		
	☐ Veroetus tai verovapautus		
	☐ Riskirahoitus		
	☐ Muu (täsmennettävä) ..... Mihin seuraavista laajoista ryhmistä se soveltuisi parhaiten vaikutuksensa/tarkoituksensa kannalta :		
☐ Avustus ☐ Laina ☐ Takaus ☐ Veroetus ☐ Riskirahoitus			
☐ Jos EU:n rahastoista saadaan yhteisrahoitusta	EU:n rahaston nimi:	Rahoituksen määrä (EU:n rahastoa kohden)	Kansallisessa valuutassa ... (kokonaislukuina) ....
⁽¹⁾ Tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistö (NUTS - Nomenclature of Territorial Units for Statistics). Yleensä käytetään tasoa 2 ⁽²⁾ Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukainen alue (a-alue), perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukainen alue (c-alue), alueellisen tuen ulkopuolelle jäävä alue (n-alue). ⁽³⁾ Sovellettaessa perussopimuksen kilpailusääntöjä ja tätä asetusta yrityksellä tarkoitetaan kaikkia taloudellista toimintaa harjoittavia yksiköitä riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta. Unionin tuomioistuin on vahvistanut, että saman yksikön (oikeudellisessa tai tosiasiallisessa) valvonnassa olevat yksiköt olisi katsottava yhdeksi yritykseksi. ⁽⁴⁾ Ajanjakso, jonka kuluessa myöntävä viranomainen voi sitoutua tuen myöntämiseen. ⁽⁵⁾ Määritetään asetuksen 2 artiklan 27 alakohdan mukaisesti. ⁽⁶⁾ NACE Rev. 2 on Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus. Yleensä käytetään kolminumerotasoa. ⁽⁷⁾ Jos kyseessä on tukiohjelma: Ilmoitetaan kaikkien ohjelmaan sisältyvien tukivälineiden osalta suunniteltu vuosibudjetin kokonaismäärä tai arvioitu vuotuinen verotulojen menetys. ⁽⁸⁾ Tapauskohtaisen tuen tapauksessa ilmoitetaan kokonaistukimäärä / verotulojen menetys. ⁽⁹⁾ Takausten osalta ilmoitetaan takauksen kohteena olevien lainojen (enimmäis)määrä . ⁽¹⁰⁾ Tarvittaessa viittaus komission päätökseen, jolla hyväksytään bruttoavustusekvivalentin laskentamenetelmä asetuksen 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti .			

II OSA

Tiedot toimitetaan 11 artiklan mukaisesti käyttäen vakiintunutta komission tietotekniikkasovel-
lusta

Ilmoitetaan, minkä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen säännöksen nojalla tukitoimenpide on pantu täytäntöön.

Ensisijainen tavoite – Yleiset tavoitteet (luettelo)	Tavoitteet (luettelo)	Tuen enimmäisintensiiteetti prosentteina tai enimmäismäärä kansallisessa valuutassa (kokonaislukuina)	Pk-yrityksille myönnettävät lisät prosentteina	
Alueellinen tuki – investointituki ⁽¹⁾ (14 artikla)	☐ Ohjelma	..... %	..... %	
	☐ Tapauskohtainen tuki	..... %	..... %	
Alueellinen tuki – toimintatuki (15 artikla)	☐ Tavaroiden kuljetuskustannukset tukikelpoisilla alueilla (15 artiklan 2 kohdan a alakohta)	..... %	..... %	
	☐ Ylimääräiset kustannukset syrjäisimmillä alueilla (15 artiklan 2 kohdan b alakohta)	..... %	..... %	
☐ Alueellinen kaupunkikehitystuki (16 artikla)		Kansallisessa valuutassa:	..... %	
☐ Pk-yrityksille myönnettävä tuki (17–20 artikla)		..... %	..... %	
Pk-yrityksille myönnettävä tuki – pk-yritysten rahoituksensaanti (21–22 artikla)	☐ Riskirahoitustuki (21 artikla)	Kansallisessa valuutassa	..... %	
	☐ Käynnistystuki (22 artikla)	Kansallisessa valuutassa	..... %	
☐ Pk-yrityksille myönnettävä tuki – tuki pk-yrityksiin erikoistuneille vaihtoehtoisille kauppapaikoille (23 artikla)		..... %; jos tuki myönnetään käynnistystukena: Kansallisessa valuutassa	..... %	
☐ Pk-yrityksille myönnettävä tuki – esiselvityskustannuksiin myönnettävä tuki (24 artikla)		..... %	..... %	
Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävä tuki (25–30 artikla)	Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki (25 artikla)	☐ Perustutkimus (25 artiklan 2 kohdan a alakohta)	..... %	..... %
		☐ Teollinen tutkimus (25 artiklan 2 kohdan b alakohta)	..... %	..... %
		☐ Kokeellinen kehittäminen (25 artiklan 2 kohdan c alakohta)	..... %	..... %
		☐ Toteutettavuustutkimukset (25 artiklan 2 kohdan d alakohta)	..... %	..... %
	☐ Tutkimusinfrastruktuureille myönnettävä investointituki (26 artikla)		..... %	..... %
	☐ Tuki innovaatioklustereille (27 artikla)		..... %	..... %
	☐ Pk-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki (28 artikla)		..... %	..... %

Ensisijainen tavoite – Yleiset tavoitteet (luettelo)	Tavoitteet (luettelo)	Tuen enimmäisintensi-teetti prosentteina tai enimmäismäärä kansallisessa valuutassa (kokonaislukuina)	Pk-yrityksille myönnettävät lisät prosentteina
	☐ Prosesseihin tai organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan myönnettävä tuki (29 artikla)	..... %	..... %
	☐ Kalastus- ja vesiviljelyalan tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävä tuki (30 artikla)	..... %	..... %
☐ Koulutustuki (31 artikla)		..... %	..... %
Epäedullisessa asemassa olevien ja alentuneesti työkykyisten työntekijöiden hyväksi myönnettävä tuki (32–35 artikla)	☐ Palkkatukien muodossa myönnettävä tuki epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden työhönottoon (32 artikla)	..... %	..... %
	☐ Palkkatukien muodossa myönnettävä tuki alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämiseen (33 artikla)	..... %	..... %
	☐ Alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työllistämistä aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen myönnettävä tuki (34 artikla)	..... %	..... %
	☐ Epäedullisessa asemassa olevien työntekijöiden avustamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen myönnettävä tuki (35 artikla)	..... %	..... %
Tuki ympäristönsuojeluun (36–49 artikla)	☐ Investointituki yritysten unionin normit ylittävään ympäristönsuojeluun tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen unionin normien puuttuessa (36 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki ennakoiwaan mukautumiseen tuleviin unionin normeihin (37 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki energiatehokkuustoimenpiteisiin (38 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki rakennuksia koskeviin energiatehokkuushankkeisiin (39 artikla)	..... national currency	..... %
	☐ Investointituki tehokkaaseen yhteistuotantoon (40 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen (41 artikla)	..... %	..... %
	☐ Toimintatuki uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käytön edistämiseen (42 artikla)	..... %	..... %
	☐ Toimintatuki uusiutuvista energialähteistä pienissä laitoksissa tuotetun energian käytön edistämiseen (43 artikla)	..... %	..... %
	☐ Direktiivissä 2003/96/EY tarkoitettujen ympäristöverojen alennusten muodossa myönnettävä tuki (44 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen (45 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki energiatehokkaaseen kaukolämmitykseen ja -jäähdytykseen (46 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki jätteen kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön (47 artikla)	..... %	..... %
	☐ Investointituki energiainfrastruktuurille (48 artikla)	..... %	..... %
☐ Ympäristötutkimuksiin myönnettävä tuki (49 artikla)	..... %	..... %	

Ensisijainen tavoite – Yleiset tavoitteet (luettelo)	Tavoitteet (luettelo)	Tuen enimmäisintensi-teetti prosentteina tai enimmäismäärä kansallisessa valuutassa (kokonaislukuina)	Pk-yrityksille myönnettävät lisät prosentteina
☐ Tukiohjelmat tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi (50 artikla)	Tuen enimmäisintensi-teetti	..... %	..... %
	Luonnonmullistuksen tyyppi	☐ maanjäristys ☐ lumivyöry ☐ maanvyöry ☐ tulva ☐ pyörremyrsky ☐ hurrikaani ☐ tulivuorenpurkaus ☐ metsä- tai maastopalo	
	Luonnonmullistuksen tapahtumispäivä	pp.kk.vvvv – pp.kk.vvvv	
☐ Sosiaalinen kuljetustuki syrjäisten alueiden asukkaiden hyväksi (51 artikla)		..... %	..... %
☐ Tuki laajakaistainfrastruktuureille (52 artikla)		Kansallisessa valuutassa:	..... %
☐ Tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen (53 artikla)		..... %	..... %
☐ Audiovisuaalisia teoksia edistävät tukiohjelmat (54 artikla)			
		..... %	..... %
☐ Tuki urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille (55 artikla)		..... %	..... %
☐ Paikallisille infrastruktuureille myönnettävä investointituki (56 artikla)		..... %	..... %
⁽¹⁾ Kun kyseessä on tapauskohtainen alueellinen tuki, jota myönnetään tukiohjelmasta myönnettävän tuen lisäksi, ilmoitetaan sekä ohjelman mukaan myönnetty tuki-intensiteetti että tapauskohtaisen tuen intensiteetti.			

LIITE III

Tietojen julkaisemista 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti koskevat säännökset

Jäsenvaltioiden on järjestettävä kattavat valtiontukien verkkosivustonsa, joilla 9 artiklan 1 kohdassa säädetyt tiedot julkaistaan, siten, että tiedot löytyvät helposti. Tiedot on julkaistava taulukkodatamuodossa, joka mahdollistaa hakujen tekemisen, tietojen poiminnan ja julkaisemisen internetissä, esimerkiksi csv- tai xml-muodossa. Verkkosivustolle on myönnettävä rajoitukseton pääsy kaikille asianomaisille osapuolille. Verkkosivustolle pääsy ei saa edellyttää käyttäjän aikaisempaa rekisteröitymistä.

Myönnetystä yksittäisestä tuesta on julkaistava seuraavat tiedot kuten 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään:

- Tuensaajan nimi
- Tuensaajan tunnistus
- Yritystyyppi (pk-yritys/suuri yritys) myöntämisaikajaksokohdaksi
- Alue, jolla tuensaaja sijaitsee, NUTS II-tasolla ⁽¹⁾
- Toimiala NACE:n kolminumerotasolla ⁽²⁾
- Tukiosa, kokonaislukuna kansallisessa valuutassa ⁽³⁾
- Tukiväline ⁽⁴⁾ (avustus/korkotuki, laina/takaisinmaksettava ennakko/takaisinmaksettava avustus, takaus, veroetuus tai verovapautus, riskirahoitus, muu (täsmennettävä))
- Myöntämispäivä
- Tuen tarkoitus
- Tuen myöntävä viranomainen
- 16 ja 21 artiklan mukaisten ohjelmien tapauksessa toimeksisaaneen yhteisön nimi ja valittujen rahoituksen välittäjien nimet
- Tukitoimenpiteen viite ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistö (NUTS — Nomenclature of Territorial Units for Statistics). Yleensä käytetään tasoa 2.

⁽²⁾ Euroopan yhteisön tilastollisesta toimialaluokituksista 9 päivänä lokakuuta 1990 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 3037/90 (EYVL L 293, 24.10.1990, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (ETY) N:o 761/93 (EYVL L 83, 3.4.1993, s. 1), korjattu (EYVL L 159, 11.7.1995, s. 31).

⁽³⁾ Bruttoavustusekvivalentti tai riskirahoitusohjelmien tapauksessa sijoitusten määrä. Toimintatuen tapauksessa voidaan ilmoittaa vuotuinen tukimäärä tuensaajaa kohden. Verojärjestelmien sekä 16 artiklan (alueellinen kaupunkikehitystuki) mukaisten ohjelmien ja 21 artiklan (riskirahoitustuki) mukaisten ohjelmien tapauksessa määrä voidaan ilmoittaa tämän asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa säädettyjä vaihteluvälejä käyttäen.

⁽⁴⁾ Jos tuki myönnetään useammista tukivälineistä, on ilmoitettava välinekohtaiset tukimäärät.

⁽⁵⁾ Komission tämän asetuksen 11 artiklassa tarkoitettussa sähköisessä menettelyssä ilmoittama viite.